

TUUSNIEMEN KUNTA

TALOUSARVIO 2023 JA TALOUSSUUNNITELMA 2023-2025

Kunnanhallitus 21.11.2022 § 205

Kunnanvaltuusto 28.11.2022 § ____

SISÄLLYSLUETTELO

I OSA TALOUSARVION JA SUUNNITELMAN YLEISPERUSTELUT

1 Kunnan nykytila	1
1.1 Sijainti ja toimintaympäristö.....	1
1.2 Väestö.....	2
1.3 Verorahoituksen ja huoltosuhteen kehittyminen.....	3
1.4 Työpaikat ja elinkeinojen kehittäminen.....	7
1.5 Talous ja investoinnit.....	8
1.6 Tulevaisuuden näkymät.....	9
2 Organisaatio ja henkilöstö	10
2.1 Organisaatorakenne.....	10
2.2 Henkilöstöohjelma.....	10
2.3 Henkilöstö- ja koulutussuunnitelma.....	11
2.4 Tietoturva.....	11
3 Vuoden 2023 talousarvio ja vuosien 2024-2025 taloussuunnitelman laadintaperusteet	11
3.1 Talousarvion laadintaperusteet.....	12
3.2 Talousarvion sitovuus.....	13
3.3 Maksut ja taksat.....	14
3.4 Sisäinen valvonta ja riskien hallinta.....	14
3.5 Kunnan konsernin ohjaus.....	15
4 Määrärahojen ja tuloarvioiden yhteenvetolaskelma.....	16
5 Tuloslaskelma.....	18
5.1 Tuloslaskelma.....	20
5.2 Talousarvioesitys/raami.....	22
5.3 Toimintatuotot ja -kulut hallintokunnittain TA 2023.....	23
5.4 Toimintatuotot ja -kulut lajeittain TA 2023.....	24
6 Rahoituslaskelma.....	25
6.1 Rahoituslaskelma.....	26
6.2 Vuosikate, poistot ja nettoinvestoinnit.....	27

II OSA TOIMIALAKOHTAISET TALOUSARVIOESITYKSET/ Käyttötalous

Valtuuston asettamat strategiset tavoitteet.....	28
Keskusvaalilautakunta.....	30
Tarkastuslautakunta.....	31
Kunnanhallitus.....	32
Sivistyslautakunta.....	40
Tekninen lautakunta.....	48
Vesihuolto.....	55

III OSA INVESTOINNIT

Investoinnit	57
--------------	----

IV OSA MAKSUT JA TAKSAT

Kunnan tilojen käyttökorvaukset 1.1.2023.....	64
Autopaikat/-pistokkeet.....	66
Teknisen toimen maksut ja taksat.....	67
Ympäristösuojeluviranomaisen taksa	72
Rakennusvalvontataksa.....	82

V OSA ORGANISAATIO JA PALKKIOSÄÄNTÖ

Organisaatio.....	93
Tilivelvolliset 1.1.2023.....	94
Palkkiosääntö.....	95

1 Kunnan nykytila

Tuusniemen kunnan toiminnallinen nykytila on tyydyttävä taloudellisen tilan ollessa tällä hetkellä välttävä. Kuluvan vuoden talousarvio toteutunee käyttötalouden osalta alkuperäistä, voimakkaasti alijäämäistä talousarviota selvästi parempana. Kunnan talouden ennakoitavuuteen on kiinnitetty huomiota samalla kun on haettu laajasti toimenpiteitä kunnan talouden tasapainottamiseksi. Sosiaali- ja terveystoimen menojen osuus kunnan menoista on viime vuosina ollut yli 60 % ja menojen kasvu on ollut viime vuosina selvästi kunnan järjestämismenon olevien muiden palvelujen kustannuskehitystä suurempaa.

Vuoden 2023 talousarvio ei ole vertailukelpoinen edellisiin vuosiin nähden, koska kunnan järjestämismenon olevat sosiaali- ja terveyspalvelut siirtyvät Pohjois-Savon hyvinvointialueen järjestämismenon 1.1.2023 alkaen. Tämän muutoksen myötä kunnan henkilöstöstä siirtyy yli puolet hyvinvointialueen palvelukseen. Kunnan talousarvion menot putoavat alle puoleen edellisvuosista. Kunnan tulorahoitus myös pienenee, kun kunnan peruspalvelujen valtionosuudet kohdentuvat hyvinvointialueelle, kunnan tuloveroveroprosentista leikkautuu 22,0 %:sta 12,64 prosenttiyksiköllä, ollen 9,36 %. Myös kunnan toimintatuotoista jää sosiaali- ja terveyspalvelujen asiakasmaksutuotot pois. Kunnan sote-kiinteistöjen vuokralaisena aloittaa Pohjois-Savon hyvinvointialue.

Valtuusto päätti 24.10.2022 pitää vuoden 2022 kiinteistöveroprosentit vuoden 2022 tasolla. Vuoden 2023 tuloveroprosenttia valtuusto ei ole voinut muuttaa. Muutoksen estää laki terveydenhuollon ja sosiaalipalvelujen pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön toimeenpanosta (616/2021). Vuoden 2023 verotulokertymän ennakoidaan lähes puolittuvan edellisvuoden tasosta kunnallisveroprosentin leikkautumisen vuoksi. Verotulojen arvioimista vaikeuttaa edelleen koronapandemian aiheuttama laaja-alainen komponenttipula, mikä luo merkittävää epävarmuutta talouden toimintaympäristöön niin mikro- kuin makrotaloudessakin. Talouden epävarmuutta aiheuttaa merkittävästi myös Ukrainassa jatkuva Venäjän hyökkäyssota ja siihen liittyvät laajat talouspakotteet ja vastapakotteet. Korkea inflaatio jatkuu yhä ja se on osaltaan vaikuttanut keskuspankkien rahapolitiikan kiristymiseen ja tämä jarruttaa elinkeinoelämän investointihalukkuutta.

Talousarvio vuodelle 2023 on noin 1,0 miljoonaa euroa alijäämäinen. Suunnitelmavuodet 2024 ja 2025 ovat alijäämäisiä: Vuosi 2024 1,3 miljoonaa euroa ja vuosi 2025 1,2 miljoonaa euroa alijäämäinen. Taseeseen aikaisemmin kertyneen noin 3,0 miljoonan euron kumulatiivisen ylijäämän riittävyys riippuu vuoden 2022 tilinpäätösluvuista. Mikäli vuoden 2022 tilinpäätös ei ole vähintään 0,5 miljoonaa euroa ylijäämäinen, eivät kunnan talousarvion suunnitelmavuodet ole kuntalain edellyttämässä tasapainossa.

Haasteista huolimatta kunnassa on tärkeää vahvistaa positiivista ja eteenpäin katsovaa ilmapii-riä tiukasta taloustilanteesta huolimatta. Tavoitteena tulee olla selvästi ylijäämäiset tilinpäätökset viimeistään strategiakauden loppupuolella. Nykytilanteessa kunta kykenee toteuttamaan vain maltillista investointitasoa. Nettoinvestointien tason pitämiseen alhaisella tasolla tulevina-kin vuosina on merkittävää painetta, jotta kunnan korkeaa poistotasoa saadaan laskettua sel-västi. Kunnan heikko käyttötalous myös aiheuttaa paineita voimakkaaseen investointien priori-soimiseen, koska uudessa toimintaympäristössä kunnan tulovirta on oleellisesti aikaisempaa ohuempi.

1.1 Sijainti ja toimintaympäristö

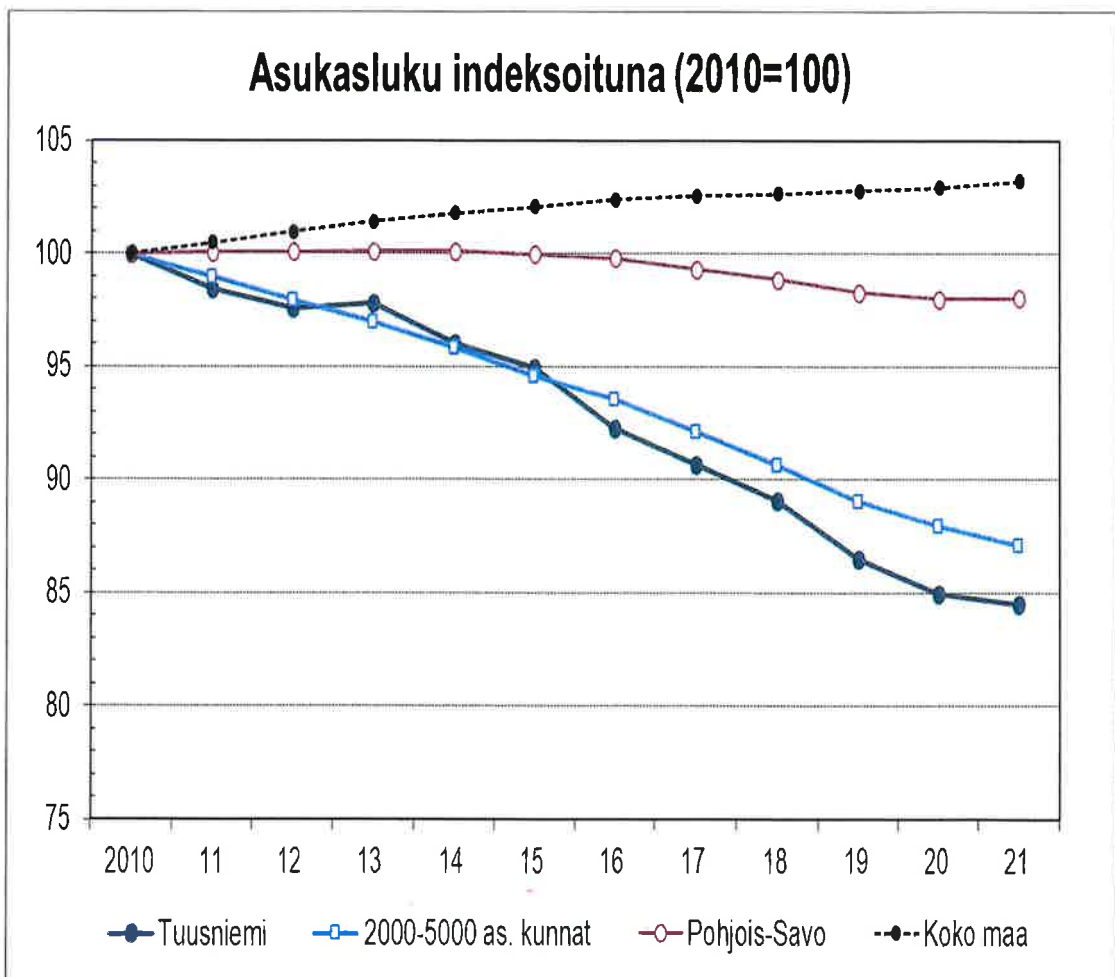
Tuusniemen kunta sijaitsee maantieteellisesti Itä-Suomen keskipisteessä, kahden yliopistokau-pungin välissä. Itä-Suomen suurimpaan kaupunkiin Kuopioon on 60 km ja toiseksi suurimpaan kaupunkiin Joensuuhun 76 km. Kuntakeskustan läpi kulkee valtatie 9, joka on yksi Suomen tärkeimmistä poikkitaiväylistä. Tuusniemen kunnan rajanaapureita ovat etelässä Heinävesi ja Leppävirta, pohjoisessa Kaavi, lännessä ja pohjoisessa Kuopio ja idässä Outokumpu. Kunnan kokonaispinta-ala on 699,43 km², josta vesistöalueita on 22 %. Rantaviivan pituus on 1 068 km. Tärkeimpiä luontokohteita ovat Pohjois-Savon maakuntajärvi Juojärvi, historiallisesti merkittävä Ohtaansalmi, sekä ulkoilu- ja retkeilyalueena tunnettu Seinävuoren rotkolaakso.

Tuusniemen kunta kuuluu Pohjois-Savon liittoon, Itä-Suomen aluehallintoviraston ja Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimialueeseen. Osa palveluista, kuten kansalaisopisto ja kirjasto on siirretty tuotettavaksi yhteistyössä Kuopion kanssa vastuukuntaperiaatteella. Lisäksi maaseutuhallinto ja ympäristöterveydenhuolto on siirretty Siilinjärven kunnan tuottamisvastuulle. Julkisista hankinnoista vastaa Sansia Oy ja ICT-palveluista vielä muutosprojektin ajan Istekki Oy ja sen jälkeen Kuntien Tiera Oy. Näissä kaikissa yhtiöissä kunta on osakkaana. Talous- ja palkkahallinnon palvelut kunnalle tuottaa Monetra Pohjois-Savo Oy.

1.2 Väestö

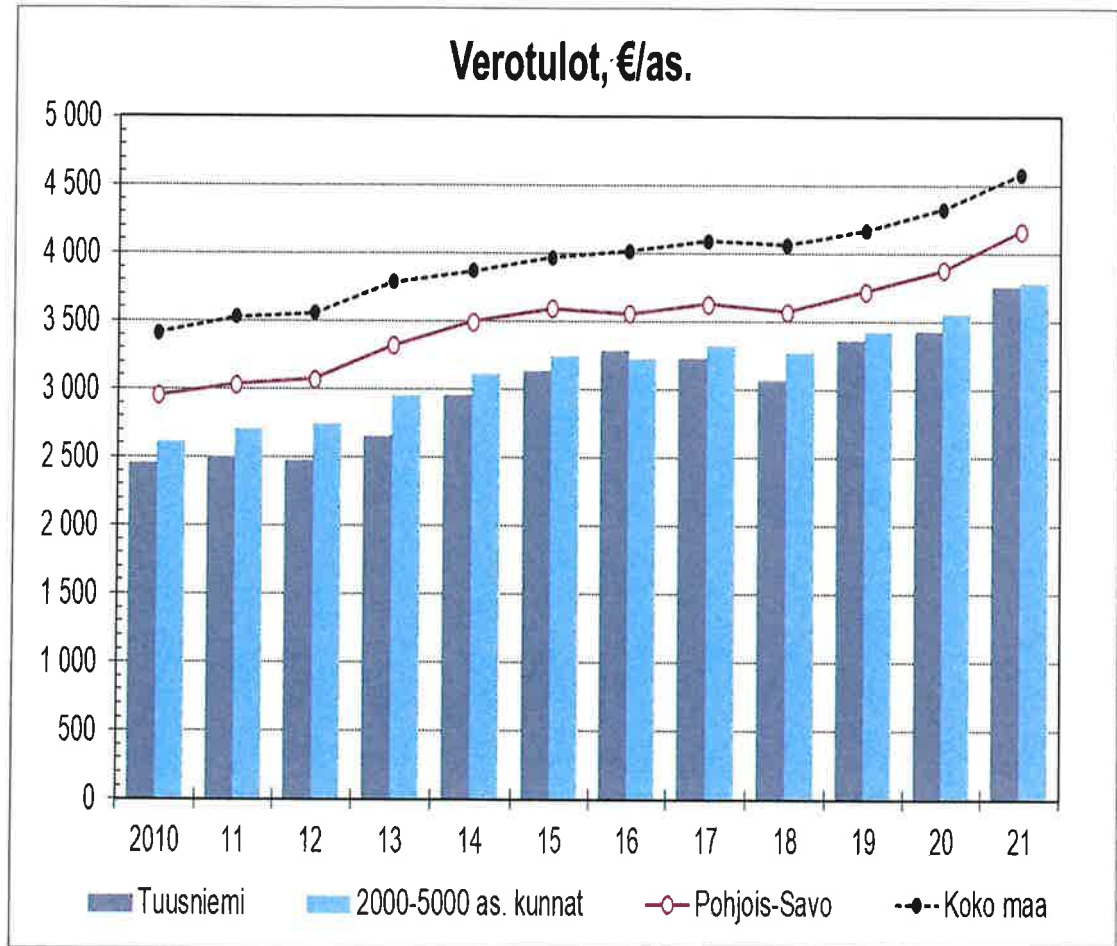
Tuusniemen kunnan väkiluku on laskenut viime vuosina melko tasaisesti. Vakituksia asukkaita Tuusniemellä oli 30.9.2022 ennakkotiedon mukaan 2386. Väestömäärä on alkuvuoden 2022 ajan kehittynyt edellisen vuoden tapaan negatiivisesti, kokonaismuutoksen ollessa tammi - syyskuussa -8 henkilöä. Syntyneitä on 5 ja kuolleita 40. Syntyvyyden enemmys on ollut negatiivinen ainakin vuodesta 2005 alkaen ja vuosittaiset vaihtelut ovat olleet melko maltillisia.

Väestömäärän myönteistä kehittymistä sekä ikärakennkehityksen oikaisemista pyritään toteuttamaan tehokkaalla asuinkunta-ajattelulla, panostamalla peruspalveluihin ja elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin, kuntakeskustan yleisilmeeseen sekä kilpailukykyisiin ja kehittyviin asuinalueisiin. Myös eteenpäin katsova ilmapiiri ja kuntataloudesta huolehtiminen ovat Tuusniemen kunnan kilpailukykyyn edellytyksiä.

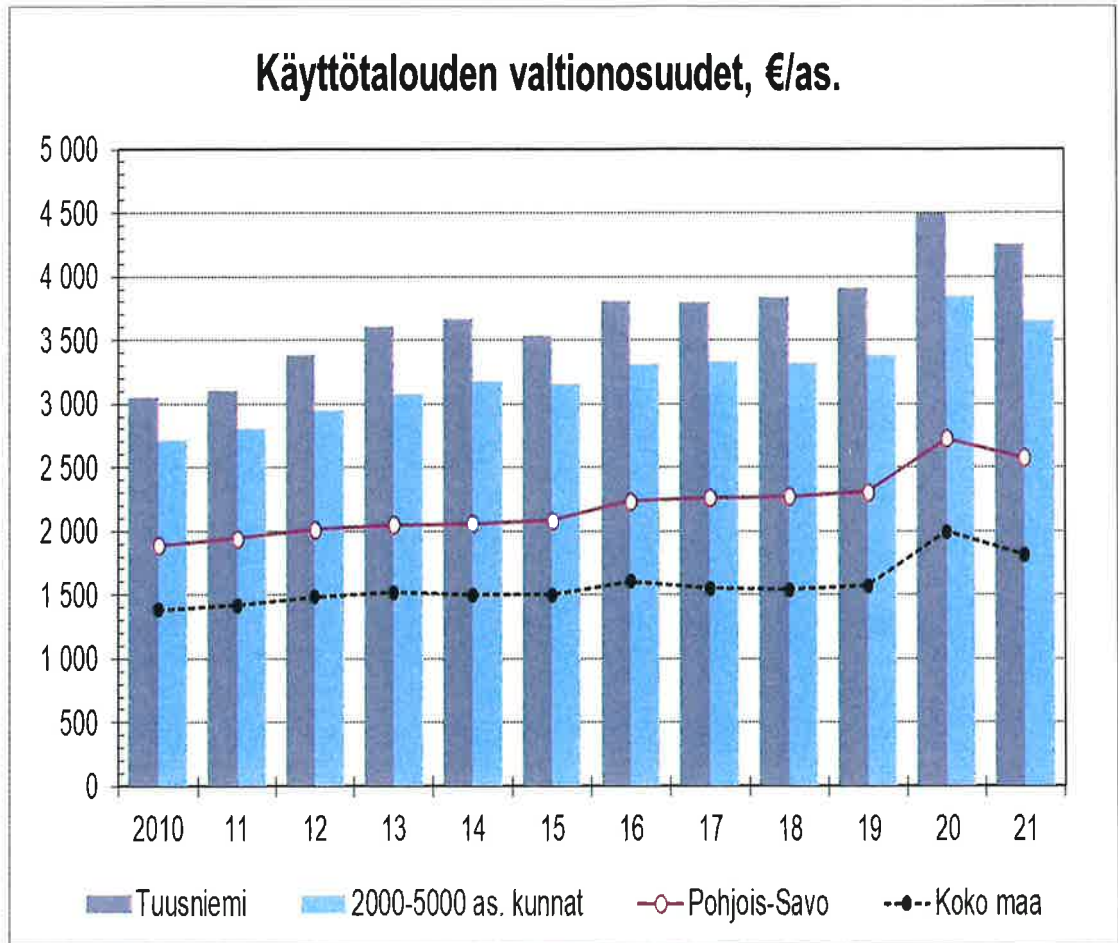

1.3 Verorahoituksen ja huoltosuhteen kehittyminen

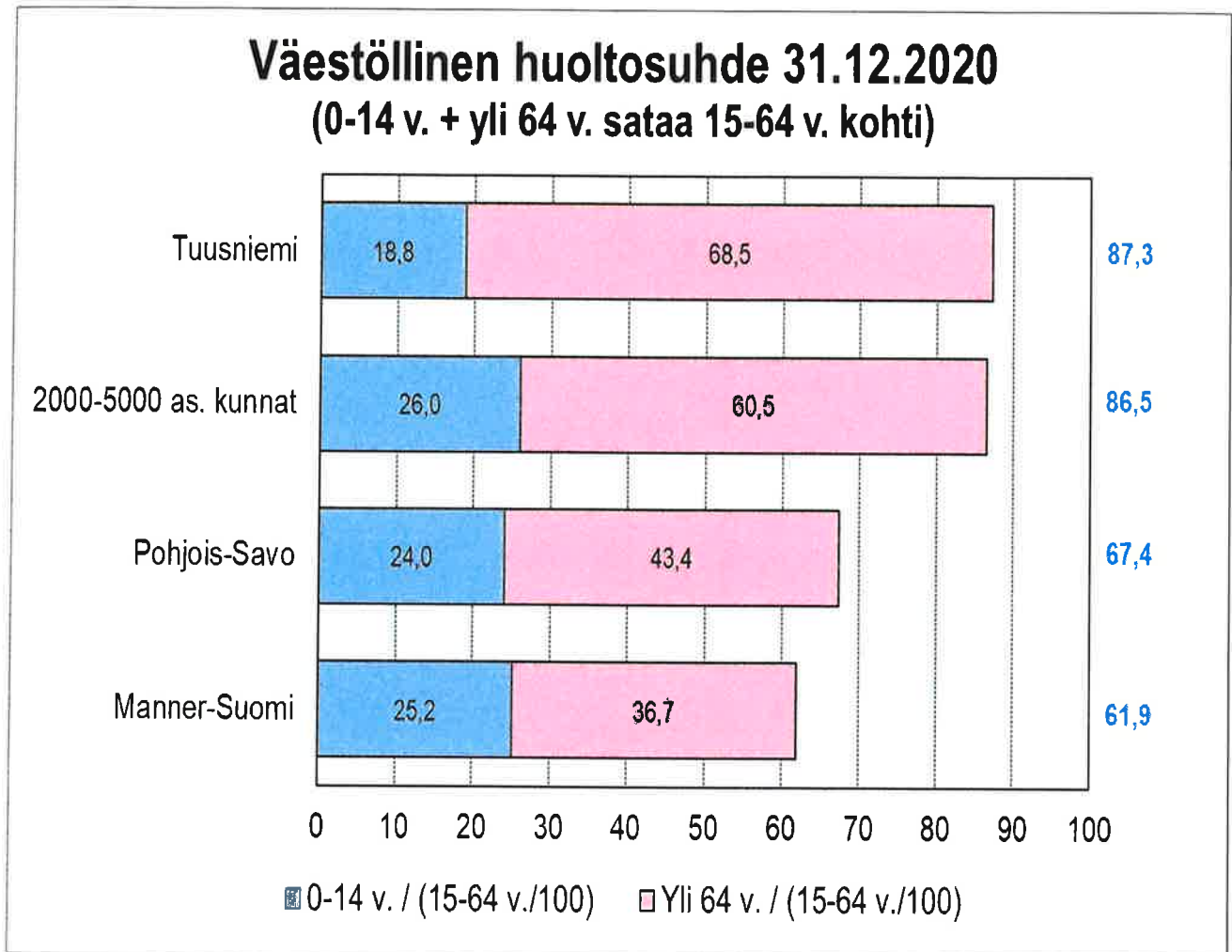
Kunnan keskimääräinen asukaskohtainen verotulokertymä on viime vuodet noussut maltillisesti. Asukasta kohti verotulokertymä on ollut viime vuodet pääsääntöisesti hieman vastaavan kokoisia kuntia alempi. Verrattuna maakunnan ja koko maan keskiarvoon, on kunnan asukaskohtainen verotulokertymä selvästi alempi. Kunnan verotulot tulevat lähes puolittumaan, koska kuntien kunnallisveroprosenttia leikataan hyvinvointialueiden rahoituspohjaan.

Kunnan valtionosuuksien asukaskohtainen määrä on vuoden 2020 selvän nousun jälkeen kääntynyt uudelleen laskuun. Vuonna 2023 kunta ei saa enää lainkaan peruspalvelujen valtionosuuksia. Tuusniemen keskimääräiset asukaskohtaiset valtionosuudet ovat olleet selvästi suuremmat, verrataanpa niitä saman kokoluokan kuntiin, maakunnan tai koko maan asukaskohtaiseen keskiarvoon. Keskeisenä syynä tähän voidaan pitää väestön ikärakennetta ja valtionosuuksien määräytymisperusteena olevien indeksien, kuten sairastavuusindeksin korkeita lukemia.

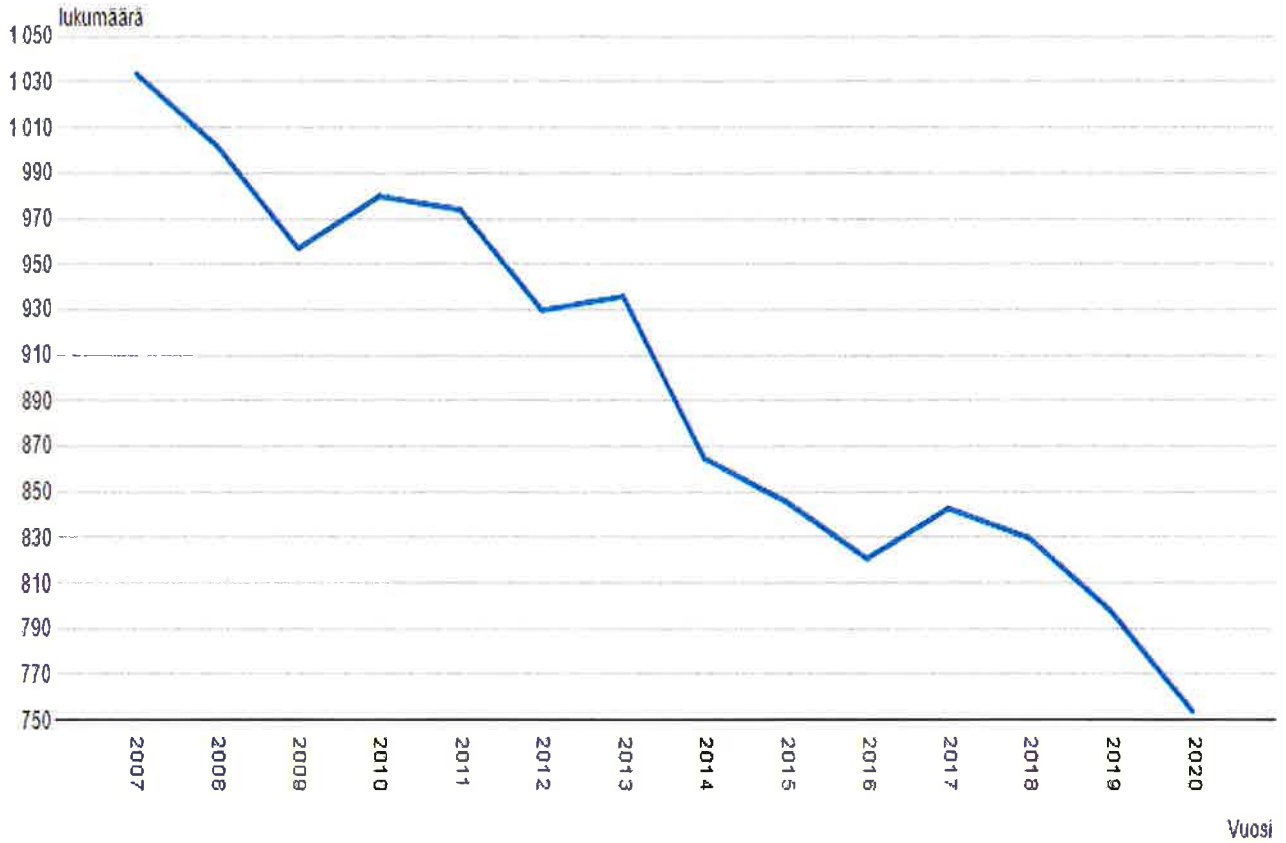

Tuusniemen kunnan huoltosuhde on tyypillisesti pienten kuntien kaltainen, eli alle 15 -vuotiaiden ja yli 64 -vuotiaiden yhteismäärä on korkea suhteessa työssä käyvään (15 – 64 -vuotiaat) ikäryhmään. Kunnan huoltosuhde on hieman korkeampi kuin pienten kuntien keskiarvo ja merkittävästi maakunnan ja manner-Suomen keskiarvoa korkeampi. Tuusniemellä vertailussa painottuu vielä yli 64 -vuotiaiden osuus.

Työllisten lukumäärän trendi on ollut Tuusniemellä heikkenevä vuodesta 2007 lähtien. Vuonna 2007 kunnan työllisten lukumäärä on ollut korkeimmillaan hieman yli 1030 henkilöä. Vuosina 2009 ja 2016 työllisten määrä on hieman kasvanut kunnassa, mutta kääntynyt sen jälkeen heti seuraavan vuoden jälkeen uudelleen laskuun. Vuonna 2020 työllisten määrä on koko tilastointijakson heikoin, ollen 754 työllistä.

Työlliset muuttujina Vuosi. Tuusniemi, Yhteensä, Yhteensä, Työlliset.

1.4 Työpaikat ja elinkeinojen kehittäminen

Kunnan alueella olevien työpaikkojen määrän kehitys noudattelee tarkastelujaksolla maakunnallista kesimääräistä työpaikkojen kehitystä. Vuoden 2020 lopussa (tuorein käytettävissä oleva tilastotieto) kunnan alueella oli 617 työpaikkaa, kun vuotta aikaisemmin niitä oli 632. Työpaikkojen määrä on melkein puolittunut 1990-luvun alusta. Alkutuotannon osuus työpaikoista on 18,3 %, jalostuksen työpaikkojen osuus 17,0 % ja palvelujen työpaikkojen osuus 62,1 %. Kunnan työllisyysaste on 59,3 %, ollen maakunnan toiseksi alhaisin vuodelta 2020 olevan tilaston mukaan.

Työllisyysaste (%), 18–64-vuotiaiden työllisten osuus vastaavan ikäisestä väestöstä

Lähde: Tilastokeskus, Työssäkäynti

Kunta	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Kuopio	65,3	66,7	67,2	66,3	65,3	65,1	65,9	67,5	69,3	69,2	67,7
Siilinjärvi	72,6	73,5	74,2	73,6	72,5	71,9	73,4	75,7	76,7	76,4	75,2
Kuopion seutukunta	66,4	67,8	68,2	67,4	66,4	66,1	67,0	68,7	70,4	70,3	68,7
Iisalmi	65,6	67,0	66,1	65,3	64,2	63,9	66,3	68,3	69,2	69,8	66,9
Kiuruvesi	61,2	62,5	63,0	61,6	62,0	62,2	64,4	66,8	67,1	69,1	66,6
Keitele	61,9	64,3	65,4	64,8	66,7	64,9	64,9	67,0	66,0	68,9	69,1
Lapinlahti	62,3	65,1	64,8	63,5	64,1	64,0	65,9	67,9	69,7	70,0	69,1
Pielavesi	60,2	62,0	61,2	60,8	61,2	62,5	63,3	64,7	65,5	66,8	68,3
Sonkajärvi	59,5	61,0	59,9	58,7	59,7	59,6	62,6	63,6	64,9	69,2	66,0
Vieremä	67,8	69,9	66,4	67,3	68,8	67,9	70,6	72,4	73,3	75,5	71,2
Ylä-Savon seutukunta	63,4	65,2	64,5	63,7	63,7	63,6	65,7	67,6	68,5	69,8	67,7
Suonenjoki	64,8	64,8	64,3	65,2	64,6	65,0	65,8	66,6	68,2	69,7	69,2
Rautalampi	61,0	61,3	61,9	60,3	62,1	62,0	63,4	64,7	67,6	67,5	68,1
Tervo	61,1	61,8	63,0	64,0	63,9	63,8	62,7	64,5	67,1	67,8	68,9
Vesanto	61,4	63,2	61,2	61,7	60,2	62,1	64,2	65,5	68,2	68,2	68,2
Sisä-Savon seutukunta	63,0	63,4	63,1	63,5	63,3	63,7	64,7	65,8	67,9	68,8	68,8
Kaavi	57,0	58,1	59,1	58,1	56,9	56,4	56,8	57,0	59,7	61,2	61,1
Rautavaara	55,5	56,1	55,3	54,8	56,8	53,8	53,1	57,5	58,5	58,1	58,7
Tuusniemi	59,0	60,1	58,2	58,8	56,3	56,1	56,5	59,7	60,8	60,6	59,3
Koillis-Savon seutukunta	57,4	58,4	57,9	57,6	56,6	55,7	55,9	58,1	59,8	60,3	59,9
Varkaus	59,4	60,0	59,3	58,9	58,7	58,5	60,3	62,3	62,7	65,1	62,7
Joroinen	63,1	64,0	64,3	64,0	64,3	65,0	67,0	68,5	71,0	71,3	71,4
Leppävirta	64,0	65,6	65,9	65,9	65,0	65,1	66,6	68,8	70,5	70,5	67,6
Varkauden seutukunta	61,1	62,0	61,7	61,4	61,1	61,2	62,9	64,9	65,9	67,4	65,2
POHJOIS-SAVO	64,5	65,9	65,9	65,2	64,7	64,5	65,7	67,5	69,0	69,5	67,9
Koko maa	68,9	69,9	69,6	68,6	68,0	67,8	68,6	70,5	72,1	72,1	69,5

Pohjois-Savon ELY-keskuksen työllisyyskatsauksen mukaan Pohjois-Savon työ- ja elinkeinotoimistossa oli syyskuun 2022 lopussa lähes 900 työtöntä työnhakijaa vähemmän kuin vuotta aikaisemmin. Pohjois-Savon työttömyysprosentti oli syyskuun lopussa 8,7 % kun se vuotta aikaisemmin oli 9,5 %. Koko maan keskimääräinen työttömyysprosentti oli 8,8 %. Koillis-Savossa työttömyysprosentti oli syyskuun lopussa muita Pohjois-Savon seutukuntia korkeampi, 9,9 %. Vuotta aikaisemmin se oli 11,4 %. Työttömien määrä aleni Koillis-Savossa 15 % vuoden 2021 vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Tuusniemellä työttömyysprosentti oli syyskuun 2022 lopussa selvästi alempi kuin vuotta aikaisemmin, 10,1 %. Syyskuussa 2021 kunnan työttömyysprosentti oli 12,4 %. Työttömien määrä Tuusniemellä oli syyskuun 2022 lopussa 91, kun se oli vuotta aikaisemmin 115.

Tuusniemen elinkeinojen kehittäminen muodostuu elinkeinotoimijoista sekä kunnan toimielimien tekemistä elinkeinopoliittisista päätöksistä. Vuonna 2023 kunnan elinkeinotoimesta ja yrityspalveluista vastaa edellisen vuoden tapaan sopimusperusteisesti Tuusniemen Teollisuus Oy. Yhteistyötä tehdään mm. Tuusniemen Yrittäjät ry:n ja Kalakukko ry:n kanssa. Toiminnassa noudatetaan Tuusniemen kuntastrategian 2022 – 2026 linjauksia ja painopistealueita.

1.5 Talous ja investoinnit

Kuntastrategian mukaan tavoitteena tulee olla terve kuntatalous, joka vaatii jatkossakin toiminnallisia ja taloudellisia muutoksia. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää toimintakulujen leikkauksia ja toimintatuottojen kasvattamista. Kunnan toimialoilla on suuri vastuu toimialakohtaisen talousarvion pitävyydestä ja mahdolliset muutokset tulee ensisijaisesti kattaa toimialan sisältä ja vasta toissijaisesti hakea muutosta talousarvioon valtuustolta. Kunnan talouden tasapaino on alkaneella strategiakaudella keskeinen tavoite, johon kuntaorganisaation tulee tinkimättömästi sitoutua kaikilla tasoilla.

Verotulot laskevat merkittävästi vuoden 2023 alusta, koska kunnallisveroprosentteja leikataan hyvinvointialueiden toiminnan rahoittamiseksi. Samasta syystä myös kuntien yhteisöveron jako-osuutta pienennetään. Kunnan valtionosuudet ovat kääntyneet noin 150.000 euroa negatiivisiksi. Tämä negatiivinen summa kuitataan kunnan saamista kotikuntakorvauksista. Kunnan tulovirran huomattava heikkeneminen luo entistä suurempaa painetta kunnan investointien tiukkaan priorisoimiseen, käyttötalousmenojen kasvun hallintaan, sekä erityisesti kunnan tulopohjan vahvistamiseen.

Kunnan tuloveroprosenttia vuodelle 2023 on leikattu 12,64 % -yksikköä lakisääteisesti, jolloin se on 9,36 %. Kuntien yhteisöveron jako-osuus pienenee ja se on 22,45 % vuonna 2023. Kiinteistöverojen tasot on päätetty pitää ennallaan. Kuntastrategian mukaan tulevina vuosina verojen korottamista tulee välttää. Kunnan talouden paha epätasapaino luo paineita verojen korotuksille osana kunnan talouden tasapainottamistoimia. Alijäämäisen taloussuunnitelman ja peruspalvelujen valtionosuuksien loppumisen vuoksi verojen alentaminen ei ole lähivuosina mahdollista.

Taksojen ja maksujen korottamista tulee harkita vuosittain ja tavoitteena on, että taksat ja maksut kattavat lähtökohtaisesti niiden kohteena olevista toimenpiteistä aiheutuvat kustannukset tai kustannuksille yleisesti hyväksytyt omavastuuosuudet. Taksoissa on luonnollista pyrkiä noudattamaan ympäristökuntien vastaavia tasoja.

Henkilöstön tarkoituksenmukaista määrää ja sijoittumista eri tehtäviin tulee jatkossakin tarkastella kattavasti. Uusia toimintatapoja, palvelujen sähköistämistä ja automatisointia tulee edistää kaikilla toimialoilla. Henkilöstön joustavaa liikkuvuutta ja sisäisiä siirtoja pyritään toteuttamaan mahdollisuuksien mukaan.

Kunta on investoinut voimakkaasti koko 2010-luvun. Kunnan kireän talustilanteen vuoksi investointeja on pitänyt priorisoida ja nettoinvestointitasoa laskea. Vuonna 2019 nettoinvestoinnit olivat noin 0,7 miljoonaa euroa. Vuonna 2020 nettoinvestoinnit olivat 0,7 miljoonaa euroa. Vuonna 2021 nettoinvestoinnit olivat noin 0,4 miljoonaa euroa. Vuoden 2022 talousarviossa varauduttiin noin 0,3 miljoonan euron nettoinvestointeihin. Vuoden 2023 talousarviossa nettoinvestointeihin on varattu yhteensä noin 0,4 miljoonaa euroa. Investointien painopiste on viime vuosien tapaan korjausinvestoinneissa.

Vuonna 2019 on nostettu investointien rahoitukseen lyhytaikaista lainaa 0,5 miljoonaa euroa, mikä maksettiin vuoden lopulla pois. Vuonna 2020 nostettiin 1,5 miljoonaa euroa talousarviolainaa. Vuonna 2021 talousarviolainaa on nostettu 500.000 euroa. Vuodelle 2022 talousarviolainaa on varauduttu nostamaan 1,6 miljoonaa euroa. Vuoden 2023 talousarviossa on varauduttu 1,1 miljoonan euron suuruisen talousarviolainan nostamiseen. Tulevina vuosina tarve lainanottoon pienenee, mikäli investoinnit pysyvät suunnitellusti alhaisella tasolla ja käyttötaloutta saadaan nykyistä paremmin tasapainoon.

1.6 Tulevaisuuden näkymät

Tuusniemen valtuuston hyväksymässä kuntastrategiassa ohjataan kunnan toimintaa ja taloutta vuosina 2022 - 2026. Lähtökohdaksi on asetettu palvelutuotannon tehostaminen sekä elinkeinoihin panostaminen. Kuntastrategia sisältää linjauksia, jotka ohjaavat kunnan luottamushenkilöiden sekä henkilöstön toimintaa. Kuntastrategia on päivitetty keväällä 2022.

Strategian käytännön toteuttamisen päävastuu on kunnanhallituksella, lautakunnilla sekä kunnan johtoryhmällä. Strategian johdonmukainen toteuttaminen vaatii luottamusjohdon sekä virkamiesjohdon selkeää työnjakoa ja sitoutumista omien tehtävien hoitamiseen. Kuntastrategia on yhteinen näkemys siitä mihin suuntaan Tuusniemen kunta on menossa.

Viime vuosien tilinpäätöksistä laskettujen keskeisten tunnuslukujen mukaan Tuusniemen kunnan talous on epätasapainossa. Tähän merkittävänä syynä on valtionosuuksien ja verotulokeräytymän kasvua merkittävästi nopeammin kasvaneet palvelutuotannon kustannukset sosiaali- ja terveystaloudessa. Aiempien vuosien ylijäämät antavat kuitenkin vain hieman aikaa reagoida taloustilanteeseen. Tämä epätasapaino heijastuu myös sosiaali- ja terveystalouden menojen ja rahoituksen siirtolaskelmissa järjestämisvastuun siirtyessä näiden palvelujen osalta Pohjois-Savon hyvinvointialueelle. Toisin sanoen sote -palvelujen siirtyminen hyvinvointialueelle ei oikeaksi kunnan epätasapainossa olevaa taloutta. Kuntastrategiassa kiinnitetään myös erityistä huomiota kuntatalouden tasapainoon strategiakaudella.

Kuntastrategian 2022 – 2026 ydin:

Visio

Tulevaisuuden visiona Tuusniemi haluaa olla vahvasti tavoitteellinen suunnannäyttävä ja näyttää esimerkkiä rohkeasta uudistuskäytännöstä. Näin Tuusniemi voi menestyä kuntamurroksessa uudistuen.

Arvot

Rohkeus ja rakkaus ovat yhtä aikaa sekä arvoja strategiassa, että brändiviesti. Rohkeus vahvistaa elinvoimaa ja rakkaus vahvistaa hyvinvointia.

Toimintatavat

Kunta toimii avoimesti ja rohkeasti, tavoitteenaan hyvä vuorovaikutussuhde asukkaiden, yrittäjien, järjestöjen, henkilöstön ja luottamushenkilöiden kesken. Kunta tekee yhteistyötä ja verkostoituu ympäröivien kuntien ja kaupunkien kanssa, sekä osallistuu alueellisen yhteistyön kehittämiseen.

Kuntarakenteet ja palvelutuotanto

Kunnassa otetaan huomioon muuttuva toimintaympäristö ja tehdään tarvittaessa korjaavat päätökset. Palvelut tuotetaan taloudelliset ja toiminnalliset näkökulmat huomioon ottaen joko omana tai ostettuna palveluna. Kuntayhteistyötä tehdään mahdollisimman kevyellä organisaatiolla niin, että siitä on taloudellista ja toiminnallista hyötyä. Muutoksiin vastataan joustavasti ja ketterästi.

Kuntatalous

Tavoitteena on tasapainoinen kuntatalous, joka vaatii jatkossakin toiminnallisia ja taloudellisia muutoksia. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää toimintakulujen leikkauksia ja toimintatulojen kasvattamista. Toimialoilla on jatkossa yhä suurempi vastuu toimialakohtaisen talousarvion pitävyydestä ja mahdolliset talousarviomuutokset tulee kattaa ensisijaisesti kunkin toimialan sisäältä. Kuntatalouden tasapainovelvoite koskee koko kuntakonsernia eli myös kunnan määräysvallassa olevia tytäryhteisöjä.

2 Organisaatio ja henkilöstö

2.1 Organisaatiorakenne

Kuntalain vaatimusten mukaisesti laadittu uusi hallintosääntö hyväksyttiin kunnanvaltuuston kokouksessa 8.5.2017 § 10 ja se tuli voimaan 1.6.2017. Sen jälkeen kunnanvaltuusto on päivittänyt hallintosääntöä tarvittaessa. Hallintosäännön viimeisimmät päivitykset tulevat voimaan 1.1.2023, jolloin kunnan organisaatioon ja tehtäviin tulee muutoksia, kun Pohjois-Savon hyvinvointialue aloittaa toimintansa.

Päivitetty ja ajan tasalla oleva organisaatiokaavio lisätään vuosittain tilinpäätös- ja talousarvioasiakirjojen liitteeksi.

Tuusniemen kunnan organisaatio muodostuu kunnanvaltuustosta, kunnanhallituksesta, keskusvaali-, tarkastus-, sivistys- ja teknisestä lautakunnasta.

Kunnan henkilöstö jakautuu keskushallintoon, sivistystoimeen ja tekniseen toimeen, joita johtavat toimialajohtajat toimivat lautakuntiensa esittelijöinä.

Kunnanjohtaja toimii kunnanhallituksen esittelijänä, johtoryhmän esimiehenä sekä vastaa mm. ylikunnallisesta yhteistyöstä, konserniohjauksesta ja valvonnasta, edunvalvonnasta ja verkostoista, viestinnästä ja tiedottamisesta sekä valmiussuunnittelusta.

Lisäksi kunnan organisaatioon kuuluvat ylikunnalliset toimijat, joista Kuopion kansalaisopiston ja kirjaston seurantavastuu sivistystoimen toimialajohtajalle (rehtori) ja Koillis-Savon Vesi Oy:n, Tuusniemen Aluelämpö Oy:n sekä Jätekkukko Oy:n seurantavastuu tekniselle johtajalle.

Kunnan johtoryhmään kuuluvat kunnanjohtaja, toimialajohtajat ja Tuusniemen Teollisuus Oy:n toimitusjohtaja. Koronapandemian ja Ukrainan sodan aikana on lisäksi kokoontunut kunnan valmiusryhmä, jonka muodostavat kunnanjohtaja, toimialajohtajat, vanhustyön johtaja ja osastonhoitaja (terveydenhuolto). Henkilöstöohjelman mukaan laajoissa henkilöstöä koskevissa asioissa henkilöstön edustajalla on oikeus olla läsnä johtoryhmän kokouksessa.

2.2 Henkilöstöohjelma

Tuusniemen kunnan henkilöstöohjelman tavoitteena on toimiva, osaava ja vuorovaikutteinen työyhteisö, jossa työskentely on mielekästä ja palkitsevaa. Jokainen työntekijä ja esimies on oman työpaikkansa kehittäjä, etsien uusia tapoja ja menetelmiä suorittaa palvelutehtävänsä tehokkaammin ja joustavammin.

Henkilöstön on määrältään ja osaamiseltaan vastattava palvelutuotannon tarpeita ja taloudellisia resursseja sekä oltava motivoitunut työskentelemään asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Työnantajan ja henkilöstön tavoitekeskustelun tulee olla kahdensuuntaista, jatkuvaa ja rakentavaa. Henkilöstöohjelman onnistuneen toteuttamisen edellytyksenä on myös osallistuva, ihmisläheinen ja oikeudenmukainen johtaminen. Henkilöstölle on tarjottava mahdollisuudet itsensä kehittämiseen ja kannustusta vastuun ottamiseen sekä oma-aloitteisuuteen.

Henkilöstöohjelman päivittämisen valmistelevat YHTY-toimikunta ja keskushallinto. Toimintaympäristön muutokset sekä kunnanvaltuuston ja kunnanhallituksen päätökset huomioidaan henkilöstöohjelman päivittämisen yhteydessä. Henkilöstöohjelman päivitys vuodelle 2023 käsitellään YHTY-toimikunnassa 16.11.2022, johtoryhmässä 18.11.2022 ja kunnanhallituksessa 12.12.2022.

Tuusniemen kunta soveltaa henkilöstöohjelmaa myös järjestäytymättömään henkilöstöön. Henkilöstöohjelman lisäksi kunnassa noudatetaan kunta-alan virka- ja työehtosopimuksia sekä voimassa olevaa hallintosääntöä.

2.3 Henkilöstö- ja koulutussuunnitelma

Laki taloudellisesti tuetusta ammatillisen osaamisen kehittämisestä tuli voimaan 1.1.2014. Sen tarkoituksena on edistää työntekijöiden ammatillisen osaamisen kehittämistä. Tällä tarkoitetaan työntekijöille tarjottavaa suunnitelmallista koulutusta, joka on tarpeen työntekijöiden ammatillisen osaamisen ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi vastaamaan työn ja työtehtävien asettamia vaatimuksia ja ennakoitavissa olevia muuttuvia osaamistarpeita.

Laki koulutuksen korvaamisesta mahdollistaa koulutuskorvauksen niille työnantajille, joilla ei ole oikeutta koulutusvähennykseen elinkeinoverolain perusteella. Koulutuskorvauksen saamisen edellytyksenä on, että työnantajan järjestämä koulutus perustuu koulutussuunnitelmaan.

Henkilöstö- ja koulutussuunnitelma on osa henkilöstöohjelmaa ja se päivitetään vuosittain.

2.4 Tietoturva

EU:n yleinen tietosuoja-asetus (GDPR) astui voimaan 25.5.2018 koko Euroopan unionin alueella sekä yksityisellä että julkisella sektorilla. Asetus määrittelee rekisteröidyn eli henkilön oikeudet ja rekisterinpitäjän eli tietojenkäsittelystä vastaavan velvollisuudet. Tietosuoja-asetuksen tavoitteena on suojata rekisteröityjen oikeuksia digitalisoituneessa ympäristössä sekä yhtenäistää käytäntöjä koko EU:n alueella.

Kunnanhallitus hyväksyi 10.6.2019 § 87 Tuusniemen kunnan tietosuoja- ja tietoturvapoliittikan, jossa määritellään tietosuojaa ja tietoturvallisuutta koskevat periaatteet, vastuut ja tavoitteet.

Tuusniemen kunnan tietosuojavastaavana toimii Eija Tirkkonen.

3 Vuoden 2023 talousarvion ja vuosien 2023 - 2025 taloussuunnitelman laadinta-perusteet

Valtiovarainministeriön Vuoden 2023 kuntatalousohjelman mukaan Sote-uudistuksen voimaantulo tekee vuodesta 2023 historiallisen. Sosiaali- ja terveyspalveluiden sekä pelastustoimen järjestämistä vastaava siirtyy kunnilta hyvinvointialueille ja siirtyviä kustannuksia vastaava määrä kuntien tuloja siirretään valtiolle hyvinvointialueiden toiminnan rahoittamiseksi. Tämän hetken arviolaskelman mukaan siirtyvien kustannusten yhteismäärä on noin 21,2 mrd. euroa. Tuloista siirtyy eniten kunnallisveroa, noin 13,11 mrd. euroa, mikä toteutetaan alentamalla kaikkien kuntien kunnallisveroprosentteja tasasuuruudesta 12,64 prosenttiyksiköllä. Yhteisöveroa siirretään kolmasosa kuntien ryhmäosuudesta eli noin 0,82 mrd. euroa. Kuntien peruspalvelujen valtionosuudesta siirtyy yhteensä 5,36 mrd. euroa ja veromenetyksen korvauksista yhteensä 1,94 mrd. euroa.

Sote-uudistus muuttaa kuntatalouden tunnuslukuja voimakkaasti, kun sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen kustannukset ja niitä vastaava rahoitus poistuvat. Vuonna 2023 talouslukujen suurten prosenttimuutosten taakse kätkeytyy muun muassa kustannusten ripeä kasvu. Kuntien kustannuskehitystä kuvaavan peruspalvelujen hintaindeksin muutos on 3,8 prosenttia vuonna 2023. Painoarvoltaan merkittävin kustannuskehitykseen vaikuttava tekijä on kunta-alan ansiökehitys, jota kasvattaa kesäkuun alussa saavutettu kunta-alan sopimusratkaisu. Kuntatalouteen luettavat tehtävät painottuvat uudistuksen jälkeen entistä vahvemmin varhaiskasvatukseen ja koulutukseen, joiden yhteenlaskettu palveluntarve on laskeva koko 2010-luvun jatkuneen syntyvyyden alenemisen vuoksi.

Kehitysarvion mukaan kuntatalouden toimintamenot kasvavat vuosittain keskimäärin 2,9 prosenttia ja toimintatulot keskimäärin 0,7 prosenttia vuosina 2024–2026. Toiminta-

menojen kasvu aiheutuu pääasiassa hintojen noususta, jonka arvioidaan olevan peruspalvelujen hintaindeksillä mitattuna keskimäärin 3,6 prosenttia vuodessa.

3.1 Talousarvion laadintaperusteet

Kunnanhallitus hyväksyi kokouksessaan 26.9.2022 § 161 käyttötalousraamin vuoden 2023 talousarvion laadintaa varten. Käyttötalousraami laadittiin alustavien vero- ja valtionosuustietojen perusteella.

Toimialojen tulee seurata määrärahojen toteutumista vastuullisesti ja mahdolliset määrärahaylitykset tulee pyrkiä kattamaan oman toiminnan säästöillä ja kululeikkauksilla. Mikäli toimiala ei pysty kattamaan määrärahaylitystä omilla toimillaan ja talousarvio uhkaa ylittyä, on ylitykselle haettava määrärahamuutos viipymättä kunnanvaltuustolta.

Kuntastrategian mukaan tavoitteena on tasapainossa oleva kuntatalous, joka vaatii jatkossakin toiminnallisia ja taloudellisia muutoksia. Sopeutustoimet ovat välttämättömiä ja niitä tulee jatkaa, jotta kunnan talous saadaan tasapainoon.

Veroprosentit 2011-2023

	<u>2011- 2013</u>	<u>2014</u>	<u>2015</u>	<u>2016- 2018</u>	<u>2019- 2021</u>	<u>2022</u>	<u>2023</u>
Tulovero-%	19,75	20,00	21,00	22,00	22,00	22,00	9,36
Kiinteistövero-%							
Vakinainen asunto	0,50	0,50	0,55	0,65	0,65	0,65	0,65
Muut rakennukset	1,10	1,10	1,10	1,25	1,25	1,25	1,25
Yleinen kiinteistövero	0,70	0,90	1,00	1,15	1,15	1,15	1,15
Yleishyödyllisten yhteisö- jen kiinteistövero					0,00	0,00	0,00

Erilaisten vähennysten johdosta kuntien tuloveroprosentit (nimellinen veroaste) ei vastaa todellista veroastetta kunnissa. Efektiivinen veroaste tarkoittaa maksuunpannun kunnallisveron suhdetta ansiotuloihin.

Tuusniemen efektiivinen veroaste -% 2016 – 2023

<u>2016</u>	<u>2017</u>	<u>2018</u>	<u>2019</u>	<u>2020</u>	<u>2021</u>	<u>2022</u>	<u>2023*</u>
13,82	13,15	13,22	13,23	13,29	13,40	13,33	6,01

*) Ennuste

Taloussuunnitteluvuodet 2024-2025 on laadittu tiedossa olevien toiminnallisten muutosten, talousnäkymien ja ennusteiden mukaisesti.

Vuoden 2023 talousarviossa koko kunnan toimintatuottojen arvioidaan pienenevän 1.208.464 euroa vuoden 2022 arvioidusta tasosta. Toimintamenot ovat noin 15.930.638 euroa pienemmät kuin vuoden 2022 talousarviossa.

Tuusniemen kunnan strategiassa on linjattu, että tuloveroprosentin vuosittainen nostaminen jäädytetään, mikäli käyttötalous saadaan hallintaan ja tulot kattamaan menot. Myös kiinteistöverojen jatkuvaa nostamista tulee jatkossakin välttää.

Tuusniemen kunnan vuoden tuloveroprosentti on 9,36. Kunnallisveroprosentteja leikataan hyvinvointialueiden toiminnan rahoittamiseksi. Vuodelle 2022 määrätty tuloveroprosentti määrittää myös vuoden 2023 tuloveroprosentin, koska Manner-Suomen kunnat eivät voi muuttaa tuloveroprosenttejaan syksyllä 2022. Tämä perustuu lakiin sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön toimeenpanosta (616/2021), mikä johdosta vuoden 2023 tuloveroprosentiksi määrätään vuoden 2022 tuloveroprosentti vähennettynä 12,64 prosenttiyksiköllä.

Vuoden 2023 verotulokertymän ennakoidaan lähes puolittuvan edellisvuoden tasosta kunnallisveroprosentin leikkautumisen vuoksi. Myös kuntien yhteisöveron jako-osuutta pienennetään. Lisäksi kunnan toimintatuotoista jää sosiaali- ja terveyspalvelujen asiakasmaksutuotot pois.

Vuonna 2023 kunta ei saa enää lainkaan peruspalvelujen valtionosuuksia. Kunnan valtionosuudet ovat kääntyneet noin 150.000 euroa negatiivisiksi. Tämä negatiivinen summa kuitataan kunnan saamista kotikuntakorvauksista.

Yleinen korkotaso on kääntynyt selvään nousuun. Mikäli kunta joutuu nostamaan uutta lainaa taloussuunnitelmavuosina, kääntyvät myös korkomenot nousuun. Korkotuotot pysyvät ennallaan. Rahoitustuottoihin kirjattavien osinkojen ja muiden pääomatuottojen oletetaan pysyvän lähes samalla tasolla.

Suunnitelman mukaiset poistot (916.787 euroa) on laskettu kunnanvaltuuston 13.11.1996 § 49 ja 17.12.2012 § 50 hyväksymien poistosuunnitelmien mukaisesti. Uusi 17.12.2012 hyväksytty SUMU-poistosuunnitelma koskee uusia 1.1.2013 jälkeen toteutuneita investointihankkeita. 31.12.2012 saakka toteutuneiden investointihankkeiden SUMU-poistot lasketaan vuonna 1996 hyväksytyyn poistosuunnitelman mukaisesti jatkossakin. SUMU-poistojen päivitys IV-nuohouksen osalta kunnanhallituksen päätös 7.12.2020 § 182 voimaan 1.1.2021.

Poistoeron kirjauksiin sisältyy aikaisempien vuosien investointivarausten käytöstä muodostunut poistoeron kirjaus (111.116 euroa).

Poistoeromuutosten jälkeen vuoden 2023 talousarvioesitys on 1.072.598 euroa alijäämäinen.

Taloussuunnitteluvuosina SUMU-poistot tulevat vähenemään, mikäli uusia merkittäviä investointeja ei tehdä (oletus). Toisaalta uuden poistosuunnitelman mukaiset lyhyemmät poistoajat 1.1.2013 jälkeen valmistuneista investointihankkeista ovat kasvattaneet poistoja.

Palvelutuotantoa ja toimialojen toimintaa tullaan kehittämään kunnan strategialinjauksien mukaisesti ja huomioiden yleiset yhteiskunnalliset muutokset.

Palkkiosääntö, jossa käsitellään luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden kokouspalkkiot ja niiden maksatuskäytäntö, on esitetty talousarvion osiossa V, "Organisaatio ja palkkiosääntö".

3.2 Talousarvion sitovuus

Talousarvion sitovia eriä ovat kuntalain 110 §:n mukaisesti kunnanvaltuuston hyväksymät toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ja niiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot. Sitovuustaso päätetään talousarvion hyväksymisen yhteydessä.

Talousarvion sitovuustason määrittelyn yhteydessä määritellään myös tilivelvolliset. Luettelo tilivelvollisista on liitetty osioon V "Organisaatio ja palkkiosääntö". Tilivelvolliset on merkitty myös talousarvion käyttötalousosan tehtäväkohtaisiin talousarvioesityksiin.

Talousarvion sitovuus 1.1.2023 alkaen

Taulukossa 4 "Määrärahojen ja tuloarvioiden yhteenvetolaskelma" on esitetty käyttötalouden, investointien ja rahoitusosan sitovuustasot.

Toimialoille asetetut sitovat tavoitteet, mittarit ja tavoitetasot on esitetty toimialakohtaisissa talousarvioesityksissä.

Käyttötalousosa

Käyttötalousosassa toimialojen sitovuustasona on bruttomääräraha eli toimintatuotot ja toimintakulut, ilman arvonlisäveroja. Poikkeuksellisesti ateriapalvelut ja vesihuolto ovat nettositovia. Näiden toimintojen tulisi kattaa omilla toimintatuotoillaan kaikki toimintakulut.

Investointiosa

Investoinneissa yli 150.000 euron hankkeet, niiden hanketavoitteet ja kustannusarviot ovat kunnanvaltuustoon nähden sitovia hankekohtaisesti.

Alle 150.000 euron hankkeet ovat valtuustoon nähden sitovia taseen pysyvien vastaavien "Aineelliset hyödykkeet" ryhmän omaisuuslajien mukaisesti, esimerkiksi rakennukset, kiinteät rakenteet ja laitteet, koneet ja kalusto. Alle 150.000 euron hankkeiden hankekuvaukset ja kustannusarviot eivät ole kunnanvaltuustoon nähden sitovia, vaan ne käsitellään ja hyväksytään asianomaisen hallintokunnan lautakunnassa, esim. teknisessä lautakunnassa, hankekohtaisesti.

Tuloslaskelma

Tuloslaskelma on kunnanvaltuustoon nähden sitova verotulojen, valtionosuuksien, rahoituskulujen ja -tuottojen, satunnaisten erien ja tilinpäätössiirtojen osalta.

Rahoituslaskelma

Rahoituslaskelma on kunnanvaltuustoon nähden sitova antolainauksen muutosten (uudet antolainat ja lainojen lyhennykset), lainakannan muutosten (uudet talousarviolainat ja lainojen lyhennykset) ja oman pääoman muutosten osalta. Tunnuslukujen tavoitearvojen osalta valtuustoon nähden sitovia eriä ovat toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ja lainanhoitokate.

3.3 Maksut ja taksat

Vesihuollon, teknisen toimen, rakennusvalvonnan, ympäristösuojeluviranomaisten ja maa-ainesten taksat hyväksyttiin teknisessä lautakunnassa 27.10.2022. Myös kunnan tilojen käyttökorkvauksia ja valokopio-, laminointi- ym. maksujen hintataso määritellään talousarvion hyväksymisen yhteydessä. Liitteessä mainitsemattomia taksoja/maksuja ja sisäisen laskutuksen maksuja sekä jakoperusteita (esim. ateriahinnasto) tarkistetaan talousarviovuoden kuluessa, toteutuneisiin kustannuksiin perustuen. Talousarvion osiossa IV on esitetty 1.1.2023 voimaan tulleet maksut ja taksat.

3.4 Sisäinen valvonta ja riskien hallinta

Julkisen toiminnan luotettavuuden edellytys on riittävä ja näkyvä valvonta, jonka avulla pyritään saamaan kohtuullinen varmuus toiminnan järjestämisestä päätösten ja organisaatiolle asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Valvonta jakaantuu ulkoiseen ja sisäiseen valvontaan. Ulkoinen valvonta on toimivasta johdosta riippumatonta ja sitä toteuttavat valtuuston valitsema tarkastuslautakunta ja tilintarkastaja. Ulkoista valvontaa toteuttavat myös kuntalaiset (muutoksenhaku, julkisuusperiaate), aluehallinnon viranomaiset ja muut viranomaiset.

Operatiiviseen johtamiseen kuuluva sisäinen valvonta ja sen järjestäminen on kunnan toimivan johdon ja tilivelvollisten tehtävänä ja vastuulla. Kuntalain 123 §:n mukaan kunnan tilintarkastajan on tarkastettava, onko kunnan sisäinen valvonta, riskienhallinta ja konsernivalvonta järjestetty asianmukaisesti.

Kunnan hallinnon ja talouden valvonta sekä riskien hallinta järjestetään siten, että ulkoinen ja sisäinen valvonta yhdessä muodostavat kattavan valvontajärjestelmän. Sisäisen valvonnan menetelmiä käytetään soveltuvin osin myös kuntakonsernin tytäryhtiöiden valvonnassa.

Sisäisen valvonnan periaatteiden ja linjausten määrittely kuuluu kunnanvaltuustolle ja järjestämisvastuu kunnanhallitukselle. Kunnan johdon vastuulla on luoda edellytykset toimivalle sisäiselle valvonnalle.

Toimialajohtajat vastaavat siitä, että sisäinen valvonta ja riskien hallinta huomioidaan, toteutetaan ja raportoidaan taloussuunnittelusta tilinpäätökseen, kattaen koko tilikauden.

Valtuusto on hyväksynyt 15.3.2021 § 11 "Tuusniemen kunnan sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan perusteet 1.4.2021 alkaen" -ohjeen. Kunnanhallitus on hyväksynyt 1.2.2022 voimaan tulleen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen 31.1.2022 § 14.

3.5 Kunnan konsernin ohjaus

Valtuusto on hyväksynyt uuden konserniohjeen 11.5.2020 § 12. Konserniohjeella on luotu puitteet kuntakonserniin kuuluvien tytäryhteisöjen omistajaohjaukselle kunnan tavoitteiden mukaisesti. Ohjeella on muun muassa yhtenäistetty konserniyhteisöjen hankintatointa, hallintoa, johtamiskäytäntöjä, sisäistä valvontaa, rahoitusta, raportointia, riskienhallintaa ja konsernitilinpäätöksen laadintaa. Konserniohje on tullut voimaan 1.7.2020.

Konserniohjeen mukaan tytäryhteisöjen tulee antaa puolivuositain kirjallinen raportti toiminnastaan ja taloudestaan kunnanhallitukselle.

Konsernille asetetaan seuraavat tavoitteet:

Konsernin toimintatulot toimintamenoista, %: vähintään 20 %

Konsernin vuosikate poistoista, %: vähintään 40 %

Konsernin omavaraisuusaste, %: vähintään 45 %

Konsernin laina €/asukas: alle 4.500 €

4 Määrärahojen ja tuloarvioiden yhteenvetolaskelma

Talousarvion yhteenvetolaskelmaan on koottu käyttötalous-, investointi-, tuloslaskelma- ja rahoitusosan valtuustoa nähden sitovat erät. Taulukkoon on merkitty myös määrärahojen ja tuloarvioiden sitovuustasot eli ovatko arviot brutto- vai nettomääräisiä.

	Sitovuus 1)	Määrärahat	Tuloarviot
KÄYTTÖTALOUSOSA			
Keskusvaalilautakunta	B	-6 210	
Tarkastuslautakunta	B	-21 260	
Kunnanhallitus			
Keskushallinto	B	-1 125 053	495 040
Elinkeinotoimi ja kehittämisspalvelut	B	-211 600	600
Muu yleis- ja keskushallinto	B	-369 664	59 000
Ateriapalvelut	N		8 584
Sivistystoimi			
Perusopetus	B	-3 299 441	618 377
Lukiokoulutus	B	-773 159	50 000
Varhaiskasvatus	B	-699 484	51 000
Kansalaisopisto	B	-244 159	110 000
Kirjasto	B	-192 536	
Vapaa-aikatoimi	B	-292 218	28 500
Tekninen toimi			
Yhdyskuntatekniset palvelut	B	-338 159	11 000
Kiinteistötoimi	B	-1 102 536	1 660 847
Ympäristöpalvelut	B	-181 305	35 650
Vesihuolto	N		130 328
TULOSLASKELMAOSA			
Verotulot	B		5 190 181
Valtionosuudet	B		0
Korkotulot	B		750
Muut rahoitustulot	B		235 042
Korkomenot	B	-40 000	
Muut rahoitusmenot	B	-55 042	
Satunnaiset erät	B		
INVESTOINTIOSA			
Maa- ja vesialueet	B	-30 000	30 000
Osakkeet ja osuudet	B	-20 000	30 000
Koneet ja kalusto	B	-50 000	
Valokuituverkon laajennus	B	-35 000	
Muut hallinto- ja laitosrakennukset	B	-70 000	
Kiinteät rakenteet ja laitteet	B	-215 000	143 000
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet	B	-170 000	

	Sitovuus 1)	Määrärahat	Tuloarviot
RAHOITUSOSA			
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten lisäykset	B		
Antolainasaamisten vähennykset	B		
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	B		1 100 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos	N	-450 000	
Oman pääoman muutokset	B		
Vaikutus maksuvalmiuteen		3 927	
TALOUSARVION LOPPUSUMMA		-9 987 899	9 987 899

1) N= sitovuus nettomääräraha/-tuloarvio, B= bruttomääräraha/-tuloarvio

5 Tuloslaskelma

Tuloslaskelma on kunnan kokonaistaloudellinen laskelma, jonka tehtävänä on osoittaa tulo-rahoituksen riittävyys palvelujen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin. Tuloslaskelman kokonaistaloudelliset tavoitteet ovat tulo-rahoituksen riittävyttä, vakavaraisuutta ja maksuvalmiutta koskevat tavoitteet. Tuloslaskelmaosan tunnusluvuissa määritellään suunnittelukauden tavoitearvot.

Toimintatuotot pienenevät vuoden 2022 tasolta. Hyvinvointialueen aloittaessa toimintansa niistä jäävät pois muun muassa sosiaali- ja terveystalouden ja yli puolet ateriapalvelujen tuotoista. Henkilöstön määrän vähenemisen seurauksena esimerkiksi työterveyshuollon Kela-korvaus pienenee.

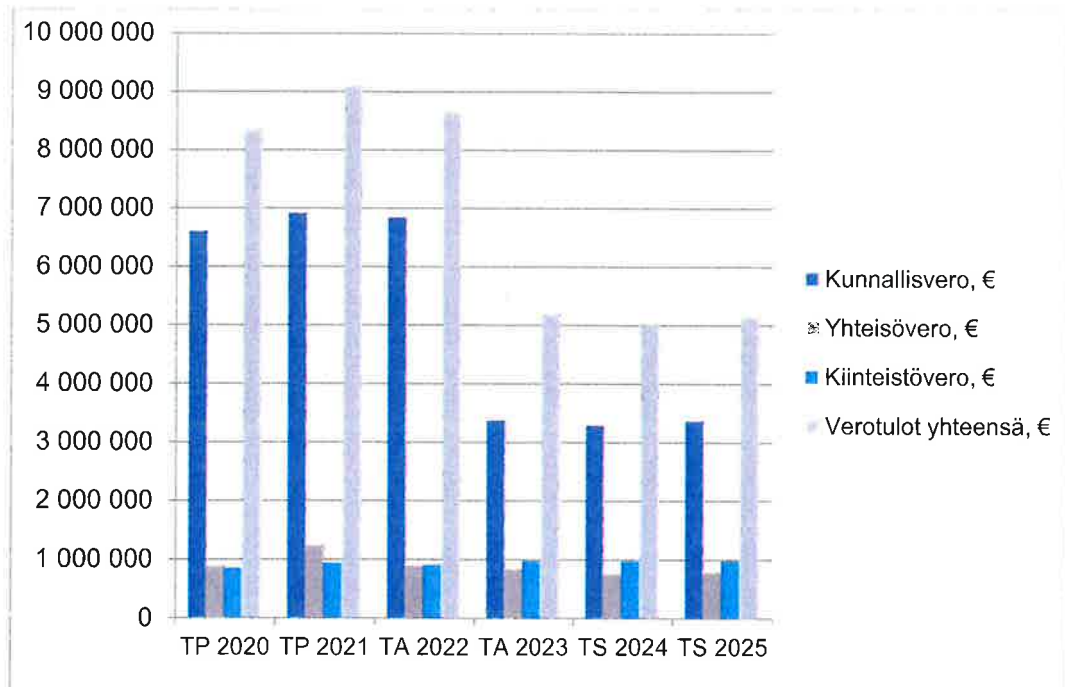
Toimintakulut pienenevät vuoden 2022 talousarvioon verrattuna 62,7 % (15.930.638 euroa). Henkilöstömenojen arvioidaan pienenevän 44,84 % ja palvelujen ostojen noin 75,73 %.

Toimintakate pienenee 14.722.174 euroa vuoden 2022 talousarviosta.

Verotulot on arvioitu Kuntaliiton kuntakohtaisen veroennustekehikon mukaisesti. Yhteensä verotuloja vuonna 2023 arvioidaan kertyvän n. 3,37 miljoonaa euroa.

VEROTULOT 2020 – 2025

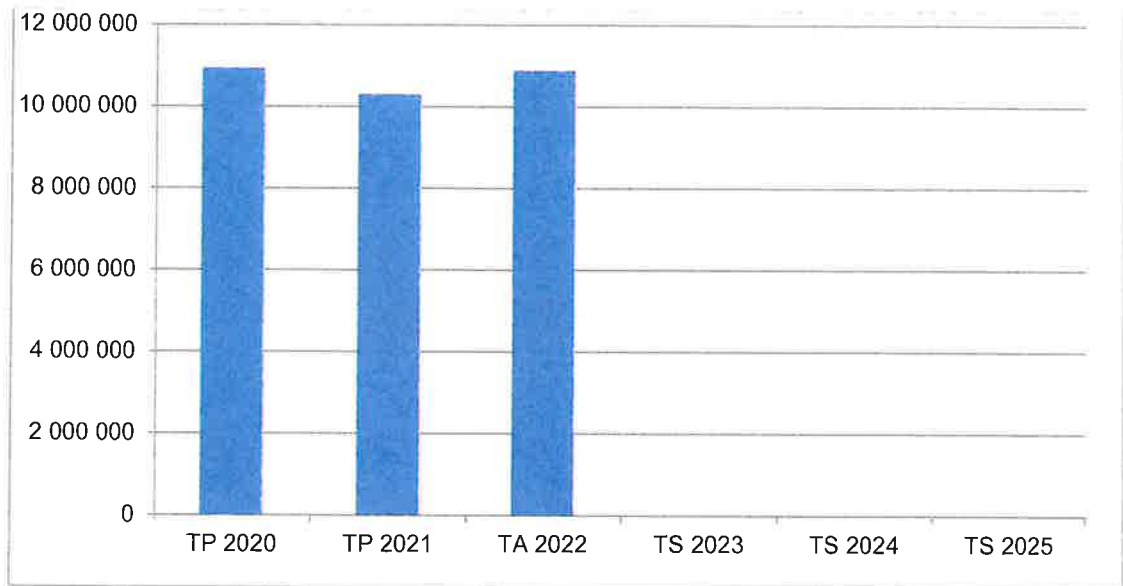
	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Kunnallisvero, €	6 606 405	6 916 201	6 844 514	3 372 043	3 289 474	3 369 266
Yhteisövero, €	882 543	1 241 667	895 597	835 936	761 353	789 853
Kiinteistövero, €	856 326	943 393	918 120	982 202	982 202	982 202
Verotulot yhteensä, €	8 345 274	9 101 261	8 658 231	5 190 181	5 033 029	5 141 321

Kunnan valtionosuudet ovat kääntyneet noin 150.000 euroa negatiivisiksi. Tämä negatiivinen summa kuitataan kunnan saamista kotikuntakorvauksista. Arvioinnissa on käytetty Kuntaliiton ennakkolaskelmia. Peruspalvelujen valtionosuuksien lopulliset laskentaperusteet ja päätökset kuntakohtaisista valtionosuuksista valtiovarainministeriö vahvistaa joulukuun lopussa 2022.

VALTIONOSUUDET, euroa vuosina 2020 – 2025

	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
Valtionosuudet	10 942 517	10 304 049	10 891 106	0	0	0

Korkomenoihin on varattu vuosina 2012-2021 nostettujen talousarviolainojen (yht. 7,5 milj. €) korkokulut. Yhteensä korkokuluja arvioidaan kertyvän noin 40.000 euroa. **Korkotuotot** 750 euroa maksuliikennetilin korot.

Rahoituskuluihin 55.042 euroa sisältyvät vesihuollon kunnalle maksama sisäinen korvaus peruspääomasta ja mahdolliset viivästyskorot.

Rahoitustuottoihin 235.042 euroa sisältyy vastaava erä vesihuollon peruspääomasta, osinkotuotot, osuuspääomien korot ja peruspääoman korot kuntayhtymiltä.

Vuosikate on 266.927 euroa negatiivinen. Vuosikate ei kata suunnitelman mukaisia poistoja, joiden arvioidaan olevan 916.787 euroa.

Tilikauden tulos on talousarvioesityksen mukaan -1.183.714 euroa negatiivinen. Poistoeron muutoksen (111.116 euroa) huomioimisen jälkeen **tilikauden alijäämä** on -1.072.598 euroa.

5.1 Tuloslaskelma

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot					
Myyntituotot	3 942 115	3 312 104	2 224 005	2 247 154	2 256 967
Maksutuotot	950 522	831 600	113 700	117 877	122 136
Tuet ja avustukset	435 090	337 300	263 800	267 370	271 464
Muut toimintatuotot	1 064 660	590 572	1 261 607	1 292 726	1 326 899
Toimintatuotot yhteensä	6 392 387	5 071 576	3 863 112	3 925 127	3 977 466
Valmistus omaan käyttöön	678				
Toimintakulut					
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-5 583 916	-6 122 492	-3 401 280	-3 464 019	-3 502 433
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	-1 475 975	-1 392 428	-746 697	-757 342	-768 201
Muut henkilösivukulut	-223 904	-243 000	-131 620	-133 680	-135 610
Palvelujen ostot	-15 487 764	-15 469 722	-3 755 242	-3 797 714	-3 847 638
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 009 692	-1 030 420	-854 374	-891 604	-930 338
Avustukset	-610 978	-663 200	-275 000	-276 000	-277 000
Muut toimintakulut	-792 756	-470 346	-296 757	-301 219	-299 500
Toimintakulut yhteensä	-25 184 986	-25 391 608	-9 460 970	-9 621 578	-9 760 720
TOIMINTAKATE	-18 791 922	-20 320 032	-5 597 858	-5 696 451	-5 783 254
Verotulot	9 101 261	8 658 231	5 190 181	5 033 029	5 141 321
Valtionosuudet	10 304 049	10 891 106	0	0	0
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot	774	750	750	750	750
Muut rahoitustuotot	158 725	175 479	235 042	180 000	180 000
Korkokulut	-26 176	-40 000	-40 000	-40 000	-40 000
Muut rahoituskulut	-15 890	-15 479	-55 042	-55 042	-55 042
Rahoitustuotot ja -kulut yht.	117 434	120 750	140 750	85 708	85 708
VUOSIKATE	730 822	-649 945	-266 927	-577 714	-556 225
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 048 598	-1 026 874	-916 787	-869 338	-806 752
Arvonalentumiset					
Satunnaiset erät					
Satunnaiset tuotot					
Satunnaiset kulut					
TILIKAUDEN TULOS	-317 776	-1 676 819	-1 183 714	-1 447 052	-1 362 977
Poistoeron lisäys tai vähennys	111 116	111 116	111 116	111 116	111 116
Varausten lisäys tai vähennys					
Rahastojen lisäys tai vähennys					
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-206 660	-1 565 703	-1 072 598	-1 335 936	-1 251 861
=valtuustoon nähdn sitovat erät					
Tavoitteet ja tunnusluvut (TA 2023 TS 2024-2025 tavoitearvot)					
Toimintatuotot/-kulut, %	25,38 %	19,97 %	40,83 %	40,80 %	40,75 %
Vuosikate / poistot, %	69,70 %	-63,29 %	-29,12 %	-66,45 %	-68,95 %
Vuosikate, €/asukas, tavoitearvo	302	-269	-111	-243	-236
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	1 310	458	221	-339	-874
Asukasmäärä 31.12., tavoitearvo	2419	2415	2395	2375	2355

**VESIHUOLTOLAITOS MUU
TASEYKSIKKÖ**

Tuloslaskelma

	TP 2021	TA 2022 + MUUTOS	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Liikevaihto					
Myyntituotot	360 540	343 000	373 328	380 795	388 410
Valmistus omaan käyttöön					
Toimintakulut					
Materiaalit ja palvelut	-138 451	-133 240	-168 529	-173 389	-178 346
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-80 003	-81 730	-96 329	-101 189	-106 146
Palvelujen ostot	-58 448	-51 510	-72 200	-72 200	-72 200
Henkilöstökulut	-67 788	-66 660	-72 371	-72 371	-72 371
Palkat ja palkkiot	-53 522	-52 830	-56 820	-56 820	-56 820
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	-12 298	-11 760	-13 321	-13 321	-13 321
Muut henkilösivukulut	-1 968	-2 070	-2 230	-2 230	-2 230
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-125 422	-124 472	-110 593	-104 378	-97 239
Arvonalentumiset					
Liiketoiminnan muut kulut					
Liiketoiminnan muut kulut	-2 434	-2 100	-2 100	-2 100	-2 100
Liikeylijäämä (-alijäämä)	26 445	16 528	19 735	28 557	38 354
Rahoitustuotot ja -kulut					
Muut rahoitustuotot					
Muut rahoituskulut					
Korvaus jäännöspääomasta	-15 479	-15 479	-55 042	-55 042	-55 042
Ylijäämä (-alijäämä)	10 967	1 049	-35 307	-26 485	-16 688
Tilikauden tulos	10 967	1 049	-35 307	-26 485	-16 688
Tilikauden yli- alijäämä	10 967	1 049	-35 307	-26 485	-16 688

5.2 Talousarvioesitys

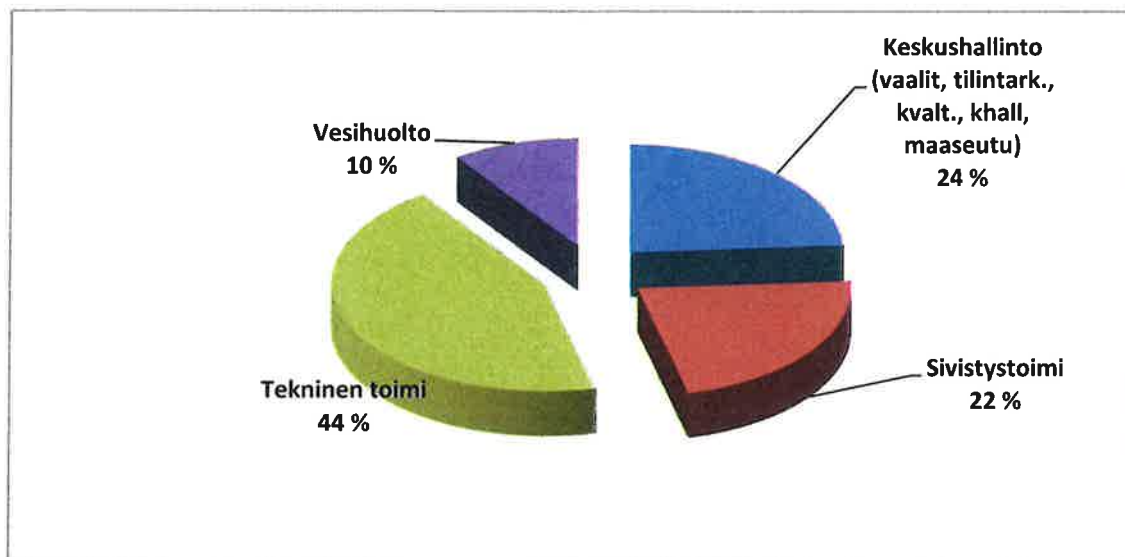
TILINPÄÄTÖKSET 2020 - 2021, TALOUSARVIO 2022 ja TALOUSSUUNNITTELU 2023-2025

	TP 2020	TP 2021	TA 2022 + muutokset	RAAMI 2023 (Kh 26.9.2022 § 161)	TA 2023 	Muutos % TA 2022 / TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot yhteensä	5 795 014	6 393 065	5 071 576	4 850 000	3 863 112	-23,8	3 925 127	3 977 466
Keskushallinto (vaalit, tilintark., kvalt, khall.)	-2 184 333	-2 344 274	-2 185 653	-2 415 000	-2 094 973	-4,1	-2 120 453	-2 123 183
Sosiaalitoimi	-7 101 460	-7 281 583	-8 146 137	0	0	-100,0	0	0
Terveystoimi	-8 676 399	-8 749 538	-8 073 000	0	0	-100,0	0	0
Perusterveydenhuolto	-3 632 975	-3 703 005	-3 243 000	0	0	-100,0	0	0
Erikoissairaanhoido	-5 043 425	-5 046 533	-4 830 000	0	0	-100,0	0	0
Sivistystoimi	-4 732 942	-5 014 847	-5 208 818	-5 367 500	-5 500 997	5,6	-5 598 825	-5 697 193
Tekninen toimi	-1 528 761	-1 586 072	-1 576 000	-1 622 000	-1 622 000	2,9	-1 654 440	-1 687 527
Vesihuolto	-226 533	-208 672	-202 000	-208 000	-243 000	20,3	-247 860	-252 817
Toimintakulut yhteensä	-24 450 429	-25 184 986	-25 391 608	-9 612 500	-9 460 970	-62,7	-9 621 578	-9 760 720
TOIMINTAKATE	-18 655 415	-18 791 922	-20 320 032	-4 762 500	-5 597 858	-72,5	-5 696 451	-5 783 254
Rahoitus								
Verotulot	8 345 274	9 101 261	8 658 231	4 700 000	5 190 181	-40,1	5 033 029	5 141 321
Valtionosuudet	10 942 517	10 304 049	10 891 106	-157 000	0	-100,0	0	0
Korkotuotot	100	774	750	500	750	0,0	750	750
Rahoitustuotot	198 078	158 725	175 479	180 000	235 042	33,9	180 000	180 000
Korkokulut	-35 073	-26 176	-40 000	-40 000	-40 000	0,0	-40 000	-40 000
Rahoituskulut	-742	-15 890	-15 479	-16 000	-55 042	255,6	-55 042	-55 042
VUOSIKATE	794 740	730 822	-649 945	-95 000	-266 927	-58,9	-577 714	-556 225
Poistot ja arvonalentumiset	-1 062 097	-1 048 598	-1 026 874	-1 030 000	-916 787	-10,7	-869 338	-806 752
Satunnaiset tuotot								
Satunnaiset kulut								
TILIKAUDEN TULOS	-267 357	-317 776	-1 676 819	-1 125 000	-1 183 714	-29,4	-1 447 052	-1 362 977
Poistoeron lis.(-) tai väh.(+)	111 116	111 116	111 116	111 116	111 116	0,0	111 116	111 116
Varausten lis.(-) tai väh.(+)								
Rahastojen lis.(-) tai väh.(+)								
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-156 241	-206 660	-1 565 703	-1 013 884	-1 072 598	-31,5	-1 335 936	-1 251 861
Sisäiset erät	1 758 295	1 801 469	1 834 824		1 235 185		1 234 499	1 234 499

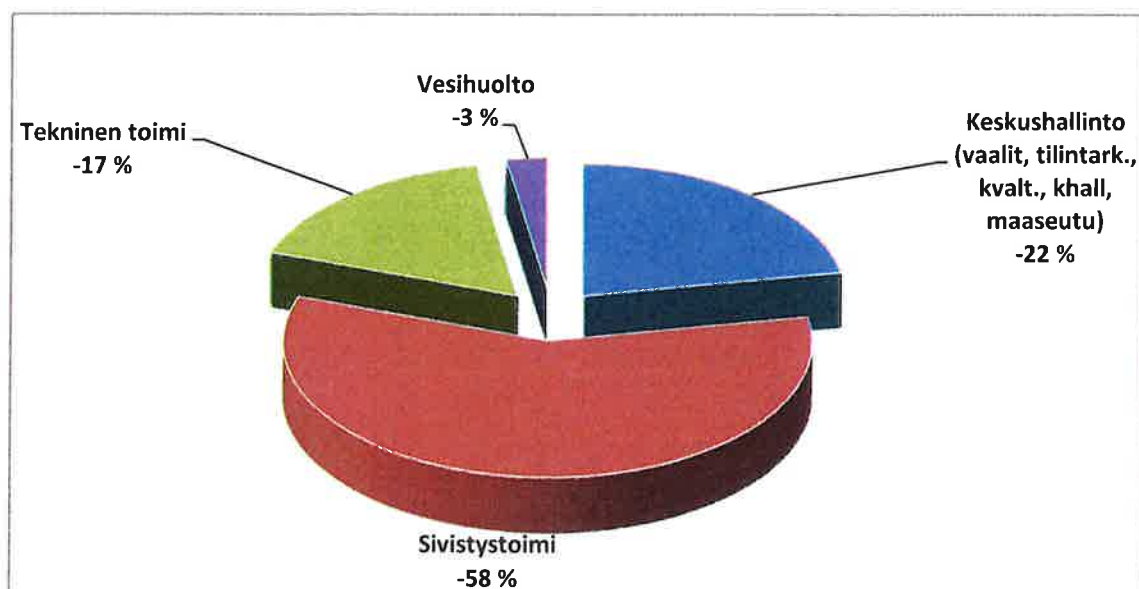
5.3 Toimintatuotot ja -kulut hallintokunnittain TA 2023

Hallintokunta	Tuotot	Kulut	Netto
Keskushallinto (vaalit, tilintark., kvalt., khall, maaseutu)	924 410	-2 094 973	-1 170 563
Sivistystoimi	857 877	-5 500 997	-4 643 120
Tekninen toimi	1 707 497	-1 622 000	85 497
Vesihuolto	373 328	-243 000	130 328
Yhteensä	3 863 112	-9 460 970	-5 597 858

Toimintatulot hallintokunnittain

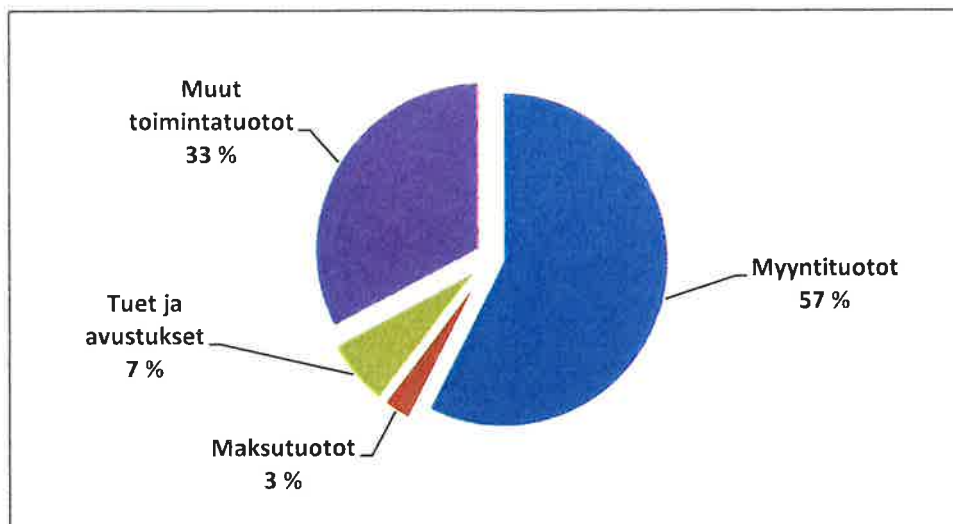
Toimintakulut hallintokunnittain

5.4 Toimintatuotot ja -kulut lajeittain TA 2023

Toimintatuottojen jakaantuminen tulolajeittain

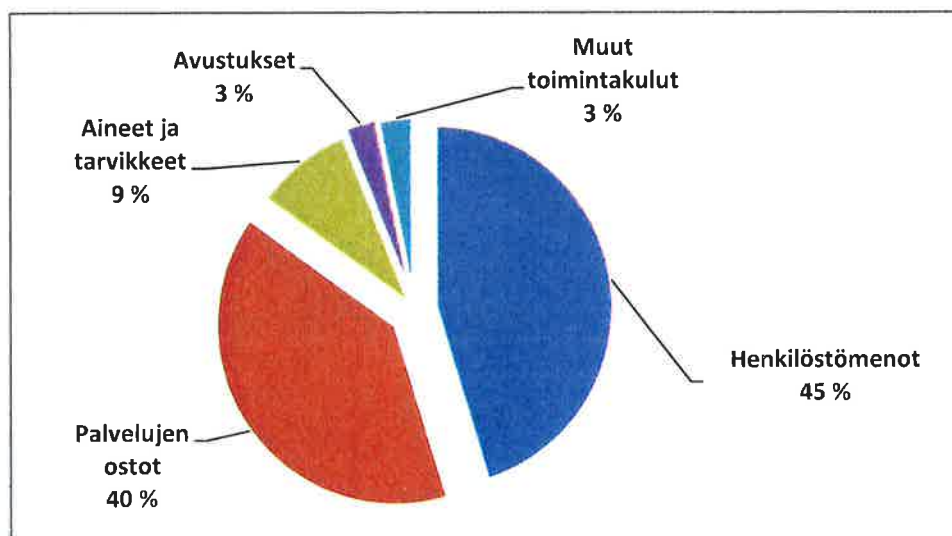
	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Myyntituotot	2 224 005	3 312 104
Maksutuotot	113 700	831 600
Tuet ja avustukset	263 800	337 300
Muut toimintatuotot	1 261 607	590 572
	<u><u>3 863 112</u></u>	<u><u>5 071 576</u></u>

Toimintakulujen jakaantuminen kululajeittain

Tuloslaskelman mukaan sv.korvaukset 20.000 € vähennetty henkilöstökuluista

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Henkilöstömenot	4 279 597	7 757 920
Palvelujen ostot	3 755 242	15 469 722
Aineet ja tarvikkeet	854 374	1 030 420
Avustukset	275 000	663 200
Muut toimintakulut	296 757	470 346
Yhteensä	<u><u>9 460 970</u></u>	<u><u>25 391 608</u></u>

6 Rahoituslaskelma

Rahoituslaskelma osoittaa toiminnan, investointien ja rahoituksen rahavirrat. Toiminnan rahavirta osoittaa budjetoidun tulorahoituksen määrän, joka on varainhoitovuonna käytettävissä investointien rahoittamiseen, pääomasijoituksiin ja pääoman palautuksiin sekä maksuvalmiuden vahvistamiseen. Investointien rahavirta muodostuu investointimenojen ja niihin saatujen rahoitusosuuksien ja pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulojen erotuksesta. Rahoituksen rahavirtaan budjetoidaan lainakannan ja pääoman muutokset.

Rahoituslaskelman mukaan toiminnan rahavirta on -653.927 euroa (vuosikate, siirtyy tuloslaskelmasta). Bruttoinvestoinnit ovat 590 euroa (netto 387.000 euroa). Varsinaisia käyttöomaisuuden myyntituottoja arvioidaan kertyvän 60.000 euroa.

Investointien rahavirta muodostuu talousarvion investointiosasta siirtyneistä investointimenoista ja niihin saaduista rahoitusosuuksista. Erät esitetään rahoituslaskelmassa bruttomääräisinä.

Rahoituksen rahavirtaan vaikuttavina erinä rahoituslaskelmassa on käsitelty pitkäaikaisten lainojen muutoksina aiempien vuosien lainojen lyhennykset -450.000 euroa.

Rahoituslaskelma päättyy *Vaikutus maksuvalmiuteen* -erään, joka kertoo kunnan maksuvalmiuden kehityksen. Positiivinen arvo tarkoittaa kunnan maksuvalmiuden vahvistumista ja negatiivinen sen heikkenemisestä. Maksuvalmius joudutaan tulevana vuosina turvaamaan lainalla.

Tunnusluku *"lainanhoitokate"* kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Kunnan lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä, kun arvo on 1-2 ja heikko, kun tunnusluvun arvo jää alle yhden.

Kassan riittävyys kuvaa kunnan maksuvalmiutta, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla. Rahavarioihin lasketaan rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset. Riittävänä tavoitearvona voidaan pitää 14–30 päivän kassan riittävyttä.

Lainanotto-oikeus kunnanhallitukselle

Vuoden 2023 investointien ja kassan riittävyyden turvaamiseksi on tarkoituksenmukaista, että kunnanvaltuusto myöntää kunnanhallitukselle rahoituslaskelman mukaisen 1,1 miljoonan euron lainanotto-oikeuden vuodelle 2023.

Tuusniemen kunta on ottanut käyttöön Kuntarahoitus Oyj:n kuntatodistusohjelman, jossa kunnan limiitti on 4 miljoonaa euroa. Kuntatodistusohjelman käyttöoikeus on kunnanjohtajalla tai hallintojohtajalla, kummallakin erikseen. Se osa nostetusta lyhytaikaisesta lainasta, mitä ei kyetä maksamaan tilikauden aikana takaisin, muutetaan vuosittain pitkäaikaiseksi talousarviolainaksi valtuuston kulloisessakin kunnan talousarviossa vahvistamien enimmäislainamäärien puitteissa.

6.1 Rahoituslaskelma

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	730 822	-649 945	-266 927	-577 714	-556 225
Satunnaiset erät					
Tulorahoituksen korjauserät	-272 167				
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-480 188	-461 000	-590 000	-480 000	-325 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	51 118	65 000	143 000	15 000	9000
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	156 201	50 000	60 000	60 000	60 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	185 785	-995 945	-653 927	-982 714	-812 225
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset					
Antolainasaamisten vähennykset					
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	500 000	1 600 000	1 100 000	1 500 000	1 300 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-675 000	-525 000	-450 000	-485 000	-485 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos					
Oman pääoman muutokset					
Vaikutus maksuvalmiuteen	10 785	79 055	-3 927	32 286	2 775
Rahavarat 31.12.	1 232 729	2 465 270	2 461 343	2 493 629	2 496 404
Rahavarat 1.1.	1 234 090	2 386 215	2 465 270	2 461 343	2 493 629
Tavoitteet ja tunnusluvut					
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä €	185 785	-995 945	-653 927	-982 714	-812 225
Lainanhoitokate (vuosikate+korkokulut) / (korkokulut+lainanlyhennykset)	1,5	1,08	0,46	1,02	0,98
Kassan riittävyys, pv 365*Kassavarat 31.12. / kassasta maksut tilikaudella	18	35	95	95	93
=Valtuustoon nähden sitovat erät					

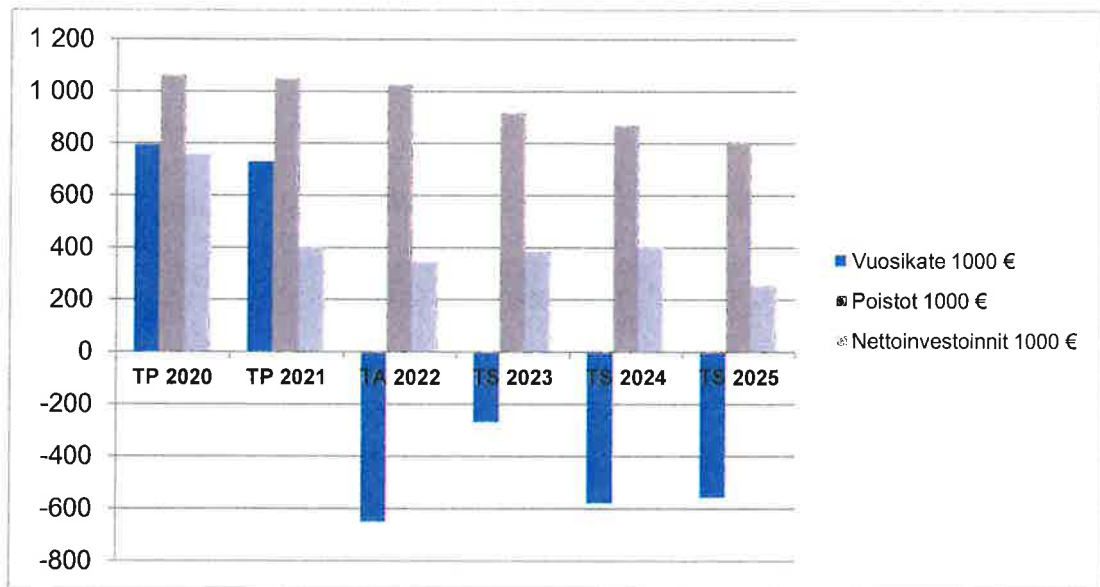
6.2 Vuosikate, poistot ja nettoinvestoinnit

Talouden suunnittelussa ja seurannassa tulisi tarkastella vuosikatteen, poistojen ja nettoinvestointien keskinäistä suhdetta.

Poistojen määrä on kasvanut viime vuosien isojen investointien myötä. Tulevaisuudessa poistojen kasvu hidastuu, koska investointihankkeiden määrä vähenee huomattavasti. Investointitasen lasku tulee vaikuttamaan suoraan palvelutuotantoon tarvittavan kiinteän omaisuuden, kuten rakennusten, teiden ja verkostojen kuntoon.

VUOSIKATE, POISTOT JA NETTOINVESTOINNIT 2020-2025

	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
Vuosikate 1000 €	795	731	-649	-267	-578	-556
Poistot 1000 €	1 062	1 049	1 026	917	869	807
Nettoinvestoinnit 1000 €	759	400	346	387	405	256

KUNNAN STRATEGISET TAVOITTEET

TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät koko kuntaa koskevat strategiset tavoitteet

Valtuuston hyväksymät strategiset tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2023-2025	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Kunnan talouden tasapaino	Tilinpäätös	Vähintään nollatulot
Ilmastonmuutoksen hillintään osallistuminen	Kunnan hiilitase	Vähintään hiilineutraalius
Vaikuttava yritystonttimarkkinointi	Myytyjen tonttien lukumäärä	Vähintään yhden yritystontin myynti suunnittelukaudella
Talousarviovuoden 2023 tavoitteet		
Vaikuttava tonttimarkkinointi	Myytyjen tonttien lukumäärä	Vähintään yhden asuinrakennustontin myynti

=valtuustoon nähden sitovat tavoitteet ja mittarit

KUNTAKONSERNIN TYTÄRYHTIÖITÄ KOSKEVAT TAVOITTEET

Tuusniemen Teollisuus Oy

Päivitettyssä elinkeino-ohjelmassa elinkeinokehittämisen painopisteiksi on nostettu monipuolinen, ajanmukainen ja -tasainen sekä joustava kaavoitus, toimintaympäristöä kehittävien kärkihankkeiden toteutus, yritysten aktivointi kehittämiseen ja investointeihin, verkottumisen tukeminen ja yrityskohtaisen neuvonnan tarjonta, uusien kotimaisten ja kansainvälisten toimijoiden hakeminen, yritysveron turvaaminen ja uudet avaukset alueen kehittämiseksi.

Elinkeinoelämän kärkihankkeita ovat Tuusniemen yritys- ja teollisuusalue, Tuusniemen palvelujen edistäminen sekä Tuusniemen puistosatama lähialueineen. Markkinoinnilla lisäämme kunnan tunnettua ja myymme aktiivisesti Tuusniemeä yrityksille ja potentiaalisille uusille asukkaille.

Määrärahat vahvistetaan vuosittain talousarviossa kunnan ja yhtiön välisen palvelusopimuksen pohjalta.

TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät strategiset tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2023-2025	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Elinkeino-ohjelman toteuttaminen	Toteutettavat kehittämistoimenpiteet	1 toimenpide/kärkihankke/vuosi
Yritysten toiminta- ja kasvumahdollisuuksien turvaaminen	Yritysten määrä Työpaikkojen määrä	Vähintään 10 uutta yritystä/vuosi Uusia työpaikkoja 20/vuosi

=valtuustoon nähden sitovat tavoitteet ja mittarit

Kunnanhallituksen hyväksymät muut tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2023-2025	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Elinkeino toiminnan kehittäminen	Saatu hankerahoitus/yhtiö kpl Hankeraha/avustus/muu rahoitus/yritykset kpl	1 hanke/vuosi 2 kpl/vuosi
Yrityskohtainen neuvonta	Verkostoitumistilaisuudet	2 kpl/vuosi
Yritysten verkostoitumisen edistäminen	Toimenpiteet kpl	5 kpl/vuosi
Kuntamarkkinointi		

Talousarviovuoden 2023 tavoitteet		
Toimenpide/painopiste	Kehittämistoimenpiteet kpl ks. yllä	toimenpiteet/painopiste/vuosi

Kiinteistö Oy Tuusniemen Virastotalo

Kiinteistö Oy Tuusniemen Virastotalo on keskinäinen kiinteistöosaakeyhtiö, jossa toimii kunnanvirasto. Yhtiön osakekannasta kunta omistaa pääosan, mutta yhtiössä on myös muita osakkeenomistajia.

TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät strategiset tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2023-2025	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Yhtiön talous on tasapainossa	Tilinpäätös	Vähintään nollatulos
Yhtiöllä on tutkimustietoon perustuva suunnitelma kiinteistön tulevista peruskorjauksista	Pitkän tähtäimen korjaussuunnitelma	Yhtiöllä on peruskorjauksia varten kuntotutkimukseen perustuva pitkän tähtäimen suunnitelma
Talousarviovuoden 2023 tavoitteet		
Yhtiö valmistautuu kiinteistön pitkän tähtäimen peruskorjaussuunnitelman laatimiseen	Kiinteistön pitkän tähtäimen peruskorjaussuunnitelman laatimisen eteneminen	Yhtiöllä on pitkän tähtäimen peruskorjaussuunnitelman pohjaksi soveltuva kiinteistön kuntotutkimus teetettynä

=valtuustoon nähden sitovat tavoitteet ja mittarit

Kiinteistö Oy Tuusniemen Turula

Kiinteistö Oy Tuusniemen Turula on kunnan kokonaan omistama osakeyhtiö, joka toimii asuinhuoneistojen vuokraajana paikkakunnalla.

TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät strategiset tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2023-2025	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Yhtiön talous on tasapainossa	Tilinpäätös	Vähintään nollatulos
Talousarviovuoden 2023 tavoitteet		
Vuokra-asuntojen korkea vuokrausaste	Vuokrausaste	Vähintään 90 %

=valtuustoon nähden sitovat tavoitteet ja mittarit

Kunnanhallituksen hyväksymät muut tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2023-2025	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Yhtiön kiinteistökanta on aktiivisen vuokraustoiminnan piirissä	Tyhjillään olevien kiinteistöjen lukumäärä	Yhtiöllä ei ole tyhjillään purkukuntoisia kiinteistöjä
Talousarviovuoden 2023 tavoitteet		
Yhtiö on käynnistänyt purkuvalmistelut tyhjillään olevasta kiinteistöstä	Purkuvalmistelujen eteneminen	Yhtiöllä on toteuttamiskelpoinen suunnitelma tyhjillään olevan kiinteistön purkamisesta sekä käytössä olevaan naapurikiinteistöön siirrettävästä talotekniikasta

KESKUSVAALILAUTAKUNTA

Tilivelvolliset: hallintojohtaja, keskusvaalilautakunnan jäsenet

Keskusvaalilautakunnan tehtävä on tuottaa äänestyspalvelut voimassa olevien säädösten mukaisesti, valvoa vaalien järjestämistä ja äänestystilaisuuksien toimivuutta sekä järjestää vaalit taloudellisesti.

Eduskuntavaalit ovat 2.4.2023. Edellisissä eduskuntavaaleissa äänestysprosentti oli Tuusniemellä 63,0 %. Vuonna 2024 järjestetään presidentinvaalit ja europarlamenttivaalit. Talousarviossa tulee varautua vaalien järjestämiseen (n. 6-7 keskusvaalilautakunnan kokoontumista, vaalilautakunnan työskentely, ICT-kulut, ennakoäänestyksen, koti- ja laitosäänestyksen sekä varsinaisen vaalipäivän järjestelyt).

TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät strategiset tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2023-2025	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Äänestäjien aktivointi	Äänestysprosentti	Äänestysprosentti kuntavaaleissa ja eduskuntavaaleissa yli 60 %
Talousarviovuoden 2023 tavoitteet		
Vaalien äänestysaktiivisuuden parantaminen	Äänestysprosentti, äänestäjät	Äänestysprosentti 2.4.2023 toimitettavissa eduskuntavaaleissa yli 63 %.

=valtuustoon nähden sitovat tavoitteet ja mittarit

Keskusvaalilautakunnan tulee kehittää toimintaansa ja varmistaa, että äänestäminen vaaleissa on vaivatonta ja mahdollista myös poikkeavissa tilanteissa. Vaalialaisuus tulee taata kaikissa äänestystilanteissa. Vaalien järjestämipaikalla tulee olla esteetön kulkumahdollisuus. Vaalitoimitsijoita tulee olla tarpeellinen määrä.

Talous

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	2 967	0	4 800	9 600	0
Toimintakulut	-19 271	-10 387	-11 010	-12 700	0
Toimintakate (netto)	-16 304	-10 387	-6 210	-7 400	0
Laskennalliset kustannukset					
Poistot	0	0	0	0	0
Tehtävän kokonaiskustannukset	-16 304	-10 387	-6 210	-7 400	0

=valtuustoon nähden sitovat erät

TARKASTUSLAUTAKUNTA

Tilivelvolliset: tarkastuslautakunnan jäsenet

Tarkastuslautakunnan tehtävä on valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat, arvioida valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen kunnassa ja kuntakonsernissa, huolehtia kunnan ja tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta sekä arvioida talouden tasapainotuksen toteutuminen tilikaudelta ja voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävyys sellaisessa tilanteessa, että kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää.

TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät strategiset tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2023-2025	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Talousarviovuoden 2023 tavoitteet		
Laatia tarkastuslautakunnan arviointisuunnitelma nelivuotissuunnitelmaan perustuen	Tarkastussuunnitelman toteutuminen	Koko kunnan toiminnan kattava tarkastussuunnitelma
Viranhaltijoiden kuuleminen ja arviointikäynnit toimipaikoilla	Vähintään painopistealojen ja keskushallinnon johtavien viranhaltijoiden kuuleminen ja toimipaikkakäynnit sekä luottamusmiesten kuuleminen	4 kuulemiskertaa
Laatia arviointikertomus tilikauden aikana tehtyjen havaintojen perusteella ja tässä yhteydessä erityisesti seurata kunnan talouden tasapainottamistoimia	Arviointikertomus	Kattava, toimintaa ohjaava arviointikertomus
Sidonnaisuusilmoitusvelvollisuuden valvonta	Sidonnaisuusrekisterin pitämisen ajan tasalla	Ajantasainen sidonnaisuusrekisteri

=valtuustoon nähden sitovat tavoitteet ja mittarit

Lautakunnan hyväksymät muut tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2023-2025	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Kehittää lautakunnan arviointitoimintaa mm. osallistamalla koulutuksiin	Lautakunnan jäsenten osallistuminen tarkastuslautakuntien koulutuksiin	1 koulutustilaisuus/vuosi/jäsen
Talousarviovuoden 2023 tavoitteet		
Arviointikäyntien suunnittelu (kiinteistöt ja toimipaikat) ja toteutus	Arviointikäynnit/vuosi	2 arviointikäyntiä/vuosi
Kuulemisien suunnittelu ja toteutus	Kuulemiskerrat	4
Viranhaltijapäätöspöytäkirjojen tarkastaminen	Tarkastuskerrat	1
Talousarvion toteutumisen seuranta	Talouden kuukausiraportit ja osavuosikatsaus	Seuranta/kokous

Tarkastustoiminnan painopistealueet ja kehittämistarpeet määritellään tarkastussuunnitelmassa.

Talous

=valtuustoon nähden sitovat erät

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	0	0	0	0	0
Toimintakulut	-14 159	-19 687	-21 260	-21 660	-21 960
Toimintakate (netto)	-14 159	-19 687	-21 260	-21 660	-21 960
Laskennalliset kustannukset					
Poistot	-	-	-	-	-
Tehtävän kokonaiskustannukset	-14 159	-19 687	-21 260	-21 660	-21 960

KUNNANHALLITUS

Tilivelvolliset: kunnanjohtaja, hallintojohtaja, kunnanhallituksen ja toimielimien jäsenet

Keskushallinto

Hallintoon kuuluvat kunnanvaltuusto, kunnanhallitus, keskushallinto, henkilöstöhallinto, talous- ja tietohallinto sekä sote-kiinteistöt. Maaseututoimen yhteistoiminta-alue, Sydän-Savon maaseutupalvelu, toteutetaan Siilinjärven kunnan vetovastuulla. Kunnanhallituksen alaisuudessa ovat myös Monetra Pohjois-Savo Oy:n tuottamat talous- ja palkkahallinnon palvelut sekä keskitetty tietohallinto.

Keskushallinnon tavoitteena on luoda, ohjata ja kehittää kunnan peruspalvelujen ja niihin liittyvien tukipalvelujen tuotantoedellytyksiä sekä edistää hyvän hallinnon toimintakulttuuria. Henkilöstöhallinnon tavoitteena on ylläpitää ja kehittää henkilöstön ammattitaitoa, työkykyä ja motivaatiota. Taloushallinnon tavoitteena on tuottaa asiantuntijapalvelut kunnan eri toimialueille ja luottamushenkilöille, kehittää taloushallinnon prosesseja sekä seurata ja ennakoita talouden kehittymistä. Sydän-Savon maaseutupalvelun tavoitteena on huolehtia maaseudun elinkeinojen, elinolosuhteiden ja palvelujen kehittämistä sekä maaseutuelinkeinoja koskevien viranomaistehtävien hoitamisesta.

TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät strategiset tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2023-2025	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Kehittää ja uudistaa palvelutuotantoa huomioiden paikallinen palvelutarve-taso ja yhteiskunnalliset muutokset	Strategisten tavoitteiden toteutumisen	Kunnan toiminta perustuu kuntastrategiaan
Talousarviovuoden 2023 tavoitteet		
Edistää hyvän hallinnon toimintakulttuuria läpi organisaation	Kantelujen, valitusten ja oikaisujen määrä aluehallintoviranomaisille	Vähemmän kuin 20 kantelua/vuosi koskien koko kunnan toimintaa

=valtuustoon nähden sitovat tavoitteet ja mittarit

Kunnanhallituksen hyväksymät muut tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2023-2025	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Kuntastrategian toteutus	Strategisten tavoitteiden toteutumisen	Kunnan toiminta perustuu kuntastrategiaan
Talousarviovuoden 2023 tavoitteet		
Henkilöstön työhyvinvoinnin parantaminen	Työhyvinvointikysely	Työhyvinvointikysely toteutetaan vuosittain
Tyhy-toiminnan kehittäminen	Henkilöstökysely tyhy-toiminnasta	Tyhy-toiminnan vuosikellon päivitys
Sairauspoissaolojen vähentäminen	Sairauspoissaolot pv/hlö	Keskimäärin sairauspoissaolopäiviä / hlö vähemmän kuin 18
ICT-ohjeiden päivittäminen vastaamaan toimintaympäristön muutoksia	Ajantasainen ICT-ohje	ICT-ohje päivitetty
Digitalisaation mahdollisuuksien laaja-alainen hyödyntäminen ja digitaitojen edistäminen	Mittareiden valmistelu	Digitalisaation järjestelmällinen edistäminen kunnan toiminnassa

Kunnan on noudatettava kaikissa toiminnoissaan erityisen tarkkaa menokuria. Tavoitteena on kestävä kuntatalous lyhyellä ja pitkällä aikavälillä. Mahdollisuuksia uusiin talouden tasapainottamistoiimiin selvitetään.

Sosiaali- ja terveystalouden sekä pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyy kunnalta hyvinvointialueelle 1.1.2023. Kuntien ja hyvinvointialueen välille muodostuu rajapintoja ja tehtäviä, joissa tarvitaan uudenlaista yhteistyötä. Kunnalle jää edelleen merkittävä rooli muun muassa hyvinvoinnin edistämisestä.

Tuusniemen kunta on varautunut turvaamaan osaltaan kuntalaistensa hyvinvoinnin edistämistä Tuusniemen Kehittämissätiön myöntämällä avustuksella.

Sydän-Savon maaseutupalvelun Tuusniemen oma toimipiste palvelee asiakkaita ajanvarauksella. Maaseutupalvelujen maksuosuus arvioidaan olevan 35 513 €.

Sopimuksen mukaiset toiminnan painopistealueet maaseututoimen yhteistoiminta-alueella ovat:

- Maaseutuhallinnon järjestämisestä kunnissa säädetyn lain mukaiset viranomaistehtävät
- Maatilojen ja maaseudun pienyritysten neuvonta ja aktivoiminen kehittämistoimissaan
- Maaseudun toimintaympäristön kehittäminen, muutokseen vastaaminen mm. yhteistyöllä

Ympäristöterveydenhuollon palvelut tuottaa Siilinjärven kunta. Ympäristöterveydenhuollon palvelut siirtyvät vuoden 2023 talousarviossa sosiaali-toimesta keskushallintoon. Niiden maksuosuus arvioidaan olevan 75 466 €.

Kunnanhallituksen avustuksiin on varattu määrärahat veteraanijärjestöjen avustuksiin, 3.000 €.

Satamapalvelujen tuottamiseen on varattu 3.000 € (ostopalveluna).

Hyvinvointialueelle tapahtuvan henkilöstösiirron seurauksena kunnan henkilöstön lukumäärä vähenee vuoden 2023 alussa noin 85 hengellä. Henkilöstölle toteutetaan tyhy-kysely, jolla selvitetään tyhy-toiminnan kehittämistarpeita.

Keskustoimiston toimintaan on varattu 156.218 €. Työterveyshuollon kuluihin on varattu yhteensä 42.740 €, palvelujen osto Järviseudun Työterveys Oy:ltä. Kelan korvaukseksi työterveyshuollon kustannuksiin on arvioitu noin 20.000 € ja netto 22.740 € on jaettu hallintokunnille työntekijöiden suhteessa.

Muuhun henkilöstöhallintoon on varattu yhteensä 22.002 €; määräraha on varattu mm. työsuojelupäällikön ja työsuojeluvaltuutettujen palkkaukseen sekä koulutukseen ja ammattijärjestöjen luottamushenkilöiden koulutukseen. TYKY-toimintaan varattu 11.200 € käytetään henkilöstön työkyvyn ylläpitoon. E-passin määräraha on 120 €/henkilö.

Talous-, henkilöstö- ja tietohallinnon palvelujen tuottamiseen on varattu yhteensä 398.412 € (sisältäen Monetra Pohjois-Savo Oy:n kustannukset). ICT-palvelujen tuotanto siirtyy 1.6.2023 alkaen Istekki Oy:ltä Kuntien Tiera Oy:lle. Talousarviossa on varauduttu siirrosta aiheutuviin kustannuksiin. Keskitetysti hoidettujen palvelujen kustannukset jaetaan sisäisesti eri toimialoille. Kunnallisverotukseen on varattu 25.000 €.

Talous

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	986 670	679 060	495 040	492 380	493 416
Toimintakulut	-1 391 507	-1 139 851	-1 125 053	-1 140 953	-1 157 163
Toimintakate (netto)	-404 837	-460 791	-630 013	-648 573	-663 747
Laskennalliset kustannukset					
Poistot	-86 506	-73 203	-44 782	-31 850	-22 821
Tehtävän kokonaiskustannukset	-491 343	-533 994	-674 795	-680 603	-686 568

=valuustoon nähden sitovat erät

Elinkeino- ja kehittämispalvelut

Tilivelvolliset: kunnanjohtaja ja kunnanhallituksen jäsenet

Elinkeino- ja kehittämispalveluihin kuuluvat elinkeinon kehittäminen, seudullinen yhteistyö ja kuntamarkkinointi.

Kunnanvaltuuston tekemien linjauksien mukaisesti elinkeino- ja kehittämispalveluista on vastannut kevästä 2014 alkaen Tuusniemen Teollisuus Oy. Toimintaa ohjaavat Tuusniemen elinkeino-ohjelma ja kuntastrategia. Elinkeino-ohjelma on päivitetty syksyllä 2023. Päivitetty elinkeino-ohjelma on käsitelty kunnanhallituksessa 26.9.2022. Kuntastrategia on hyväksytty valtuustossa 2.5.2022.

Kunnanjohtaja vastaa edelleen laajemmista kunnanhallituksen ja -valtuuston käsittelyä vaativista elinkeinotoimenpiteistä sekä kunnan sisäisestä markkinoinnista/tiedottamisesta ja sidosryhmäsuhteiden ylläpitämisestä. Seudullista kehittämistoimintaa toteutetaan yhteistyössä mm. Pohjois-Savon liiton, Pohjois-Savon ELY-keskuksen, Kehittämisyhdistys Kalakukko ry:n, Itä-Suomen yliopiston, Savonia ammattikorkeakoulun ja eri oppilaitosten sekä elinkeinoelämää kehittävien hankkeiden kanssa.

Kunnan keskeinen rooli elinkeino- ja kehittämispalveluissa on elinkeinoelämän kehittymisen ja paikkakunnalle sijoittumisen mahdollistaminen. Tämä tarkoittaa aktiivista ja ajantasaista kaavoittamispolitiikkaa, sekä riittävän tontti- ja raakamaareservin ylläpitoa. Myös kunnan infrastruktuurin ajan tasalla pitäminen ja kehittäminen ovat keskeisiä toimenpiteitä.

Kunta on mukana Kuopion seudun maankäytön, liikenteen ja asumisen (MAL) sopimuksessa. Sopimuksen osapuolina ovat Kuopion seudun kunnat ja Suomen valtio. Kunnan toiminnassa otetaan huomioon myös elinkeino- ja kehittämispalveluissa MAL-sopimuksen linjaukset ja sopimuksen tarjoamat mahdollisuudet esimerkiksi elinkeinopoliittisissa investoinneissa.

TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät strategiset tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2023-2025	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Kuntastrategian toteuttaminen	Yritystonttivarannon määrä	Myytäviä yritystontteja on vähintään viideksi vuodeksi. Mittarina viiden vuoden aikana toteutuneet tonttikaupat ja tonttien vuokraamiset
Talousarviovuoden 2023 tavoitteet		

=valtuustoon nähden sitovat tavoitteet ja mittarit

Kunnanhallituksen hyväksymät muut tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2023-2025	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Teollisuusalueen infrastruktuurin rakentamisen loppuun saattaminen	Teollisuusalueen vesi- ja jätevesiverkostoinvestointi	Teollisuusalueelle on rakennettu vesi- ja jätevesiverkoston runkolinjat
Talousarviovuoden 2023 tavoitteet		
Teollisuusalueen vesi- ja jätevesiverkoston investoinnin suunnittelu	Teollisuusalueen vesi- ja jätevesiverkostoinvestoinnin toteutussuunnitelma	Teollisuusalueen vesi- ja jätevesiverkostoinvestoinnin suunnitelma on valmis

Tuusniemen Teollisuus Oy:n toimintaan on varattu 160 000 euroa.

Seudullisiin kehittämispalveluihin varattuja määrärahoja vuodelle 2023 ovat mm. Pohjois-Savon liiton 21 000 euroa ja Kalakukko ry Leader –osuus ennusteen mukaan 9 000 euroa. Kuopion seutuyhteistyön resurssointiin on varattu 10 000 euroa ja HELLI – Hyvinvointia eläinterveysalalle -hankkeeseen 1 000 euroa. Lisäksi varattiin

n. 5 000 euroa muihin nimeämättömiin hankkeisiin. Kuntamarkkinointiin varattiin 5 000 euroa käytettäväksi kunnan sidosryhmäyöskentelyyn ja yhteistyösopimuksiin.

Talous

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	385	1 100	600	600	600
Toimintakulut	-190 393	-205 900	-211 600	-211 700	-211 800
Toimintakate (netto)	-190 008	-204 800	-211 000	-211 100	-211 200
Laskennalliset kustannukset					
Poistot	-5 738	-4 591	-3 673	-2 938	-2 350
Tehtävän kokonaiskustannukset	-195 746	-209 391	-214 673	-214 038	-213 550
=valuustoon nähden sitovat erät					

Ateriapalvelut

Tilivelvolliset: hallintojohtaja ja kunnanhallituksen jäsenet

Pohjois-Savon hyvinvointialueen ruokahuolto tuotetaan Servica Oy:n toimesta 1.1.2023 alkaen. Samalla Tuusniemen kunnan keskuskeittiön sosiaali- ja terveystaloukselle tuottamat ateriapalvelut siirtyvät Servica Oy:n tuotettaviksi. Vuoden 2023 talousarviossa ateriapalvelujen toimintatuotot ja -kulut ovat yli 50 % vähemmän kuin vuonna 2022. Tuusniemen kunnanhallitus on linjannut 16.5.2022 § 89, että kunta jatkaa ateriapalveluja kunnan omana tuotantona kunnan järjestämistä vastuulla kulloinkin oleviin palveluihin myös 1.1.2023 jälkeen.

Tuusniemen kunnan ateriapalvelut tuottaa keskitetysti taloudellisesti laadukkaat ja terveelliset varhaiskasvatuksen, yhtenäiskoulun ja lukion ateriapalvelut. Koulukeskuksessa sijaitsee jakeluosasto, jossa keskuskeittiön henkilökunta toimii ateriapalvelujen tuottajana. Ateriapalveluja sitoo kunnanvaltuuston hyväksymä nettomäärärahataso.

TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät strategiset tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2023-2025	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Asiakaskunnan erilaisuuden huomioiminen	Asiakaspalaute	Asiakastyytyväisyys
Kotimaisen ruokakulttuurin edistäminen ja lähiruokan käytön lisääminen	Itsearviointi ja elintarvikeostot lähialueiden tuottajilta	Elintarvikeostoista lähiruokaa 15%, luomua 5% Kotimaisuusaste 80%
Talousarviovuoden 2023 tavoitteet		
Ruokahuollon kustannustehokkuus	Euroa / ateriasuorite	Toiminnan tulot kattavat käyttömenot ja kustannustaso ei yli keskimääräisen valtakunnan tason
Laatu / turvallisuus	Omavalvonta / asiakaspalaute Oivaraaportti	Omavalvontasuunnitelman toteutuminen
Henkilöstön ammattitaidon ylläpitäminen ja kehittäminen Työhyvinvoinnin ylläpitäminen	Kehityskeskustelut Työpaikkakokoukset Täydennyskoulutukset Oppisopimuskoulutukset	Työnkierron kautta moniosaamisen lisääminen Koulutuksiin osallistumismahdollisuus kaikilla

=valtuustoon nähden sitovat tavoitteet ja mittarit

Valtakunnalliset ruokailusuositukset ovat pohjana suunniteltaessa varhaisopetuksen ja koululaisten ruokailua. Suosituksilla halutaan edistää ja tukea ravitsemuksen sekä terveyden myönteistä kehitystä. Ruokahuoltoa ohjaamassa ovat myös eri lait mm. elintarvike-, hankinta- ja omavalvontalait.

Ateriapalvelujen tuottamiseen liittyviä haasteita ja epävarmuustekijöitä ovat mm. elintarvikealaan liittyvät työtaistelutilanteet, elintarvikkeiden saatavuus ja laatutekijät sekä toiminnallisten resurssien ennakoituihin tulevien muutosten varalta, mm. koronapandemia, mahdolliset sähkökatkot.

Ateriapalvelujen tavoitteena on terveyttä ja hyvinvointia edistävien ateriapalvelujen tuottaminen kustannustehokkaasti asiakaskunnan yksilölliset tarpeet huomioiden. Kotimaisen ruokakulttuurin edistäminen sekä luomu- ja lähiruokan käytön lisääminen ovat myös lähivuosisien tavoitteena.

Talous

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	729 649	761 270	364 970	364 970	364 970
Toimintakulut	-668 696	-745 687	-356 386	-356 386	-356 386
Toimintakate (netto)	60 953	15 583	8 584	8 584	8 584
Laskennalliset kustannukset					
Poistot	-9 497	-6 608	-6 153	-6 153	-6 153
Tehtävän kokonaiskustannukset	51 457	8 975	2 431	2 431	2 431

=valtuustoon nähden sitovat erät

Muu yleis- ja keskushallinto

Tilivelvolliset: hallintojohtaja ja kunnanhallituksen jäsenet

Muuhun yleis- ja keskushallintoon kuuluvat nuorten työllistäminen, palkkatyöllistäminen (v. 2023 alusta), joukkoliikenne ja hankintatoimi.

Nuorten työllistämistoimilla perehdytetään nuoria työelämään. Palkkatyöllistäminen siirtyy 2023 vuoden alusta sosiaalipuolelta keskushallintoon. Joukkoliikenteen tavoitteena on edistää asuinkunta-ajattelun toteutumista ja järjestää kaikille kunnan haja-asutusalueella asuville kuntalaisille mahdollisimman tasapuoliset kuljetuspalvelut. Kymppikyydin asiakasmaksu on 6 euroa/sivu. Tuusniemi – Kuopio –linja-autoliikenteessä jatketaan palvelusetelin kuntakokeilua. Hankintatoimen tavoitteena on toteuttaa kunnan hankinnat keskitetysti, kustannustehokkaasti ja taloudellisesti. Kunta on mukana Sansia Oy:ssä.

TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät strategiset tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2023-2025	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Hankintaohjeiden päivittäminen	Päivitetään yhteistyössä Sansia Oy:n kanssa kunnan hankintaohjeet	Hankintaohjeet päivitetty vuonna 2023
Talousarviovuoden 2023 tavoitteet		
Nuorten työllistäminen kesällä	Työllistetyt nuoret lkm	90 % kesätyöharjoitteluun hakeneista 15-21 vuotiaista nuorista
Palkkatuella edistetään asiakkaiden positiivisten työllistymisen jatkopolkujen syntymistä	Palkkatukipalkkojen kustannukset Kunnan eri hallintokuntien työllistämien henkilöiden määrä	< 100 000 €/v 7–8 hlö/v

=valtuustoon nähden sitovat tavoitteet ja mittarit

Talous

Tuloarviot ja määrärahat €	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	20 693	17 360	59 000	60 100	61 190
Toimintakulut	-60 248	-64 141	-369 664	-372 754	-375 874
Toimintakate (netto)	-39 555	-46 781	-310 664	-312 654	-314 684
Laskennalliset kustannukset			-	-	-
Poistot	-	-	-	-	-
Tehtävän kokonaiskustannukset	-39 555	-46 781	-310 664	-312 654	-314 684
valtuustoon nähden sitovat erät					

KESKUSHALLINTO YHTEENSÄ

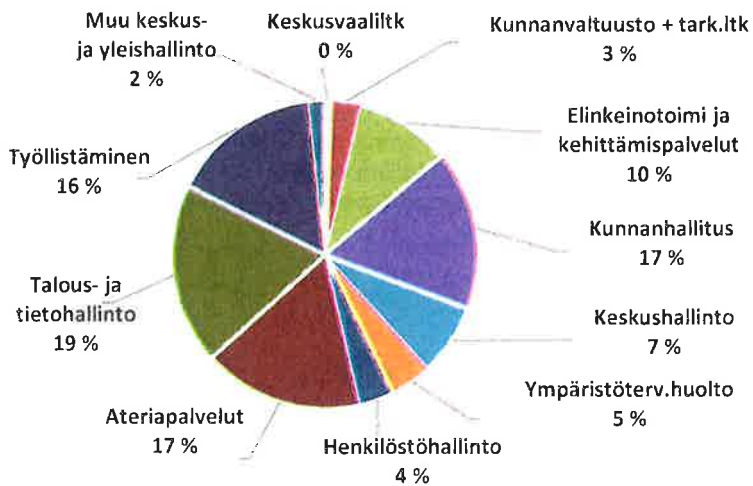
Talous

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	1 740 363	1 458 790	919 610	918 050	920 176
Toimintakulut	-2 344 274	-2 185 653	-2 062 703	-2 081 793	-2 101 223
Toimintakate (netto)	-603 911	-726 863	-1 143 093	-1 163 743	-1 181 047
Laskennalliset kustannukset					
Poistot	-101 741	-84 402	-54 608	-40 941	-31 324
Tehtävän kokonaiskustannukset	-705 652	-811 265	-1 197 701	-1 204 684	-1 212 371

=valtuustoon nähden sitovat erät

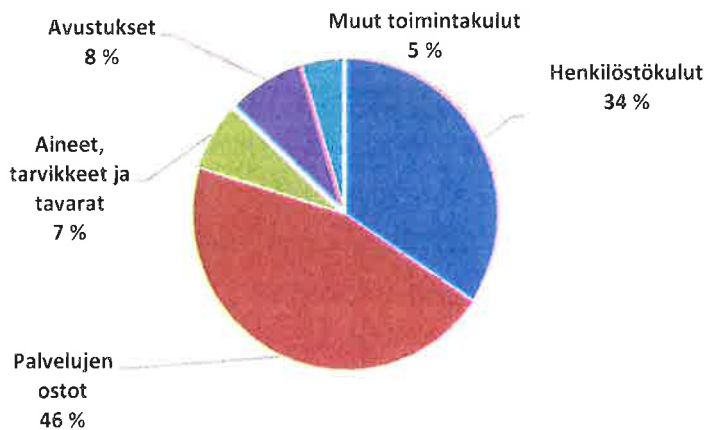
KESKUSHALLINNON KULUJEN JA TUOTTOJEN JAKAANTUMINEN 2023

Toimintakulujen jakaantuminen tehtävittäin

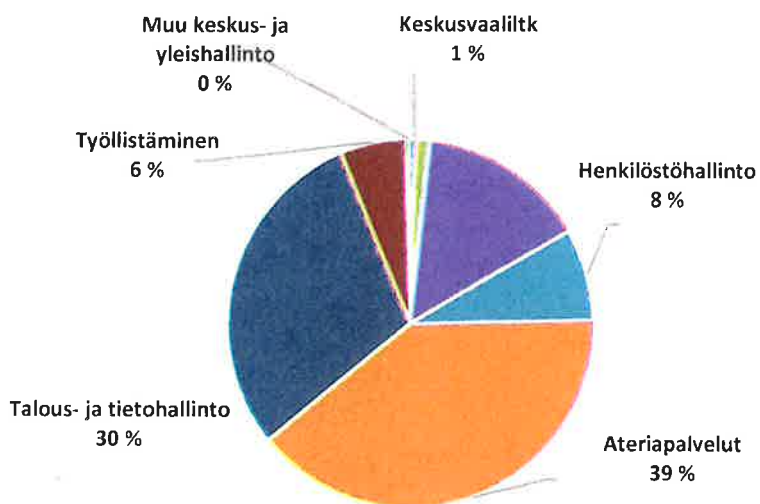
Keskusvaaliltk	11 010
Kunnanvaltuusto + tark.ltk	69 110
Elinkeinotoimi ja kehittämisspalvelut	211 600
Kunnanhallitus	351 095
Keskushallinto	156 218
Ympäristöterv.huolto	95 536
Henkilöstöhallinto	75 942
Ateriapalvelut	356 386
Talous- ja tietohallinto	398 412
Työllistäminen	333 364
Muu keskus- ja yleishallinto	36 300
Kokonaissumma	2 094 973

Toimintakulujen jakaantuminen kululajeittain

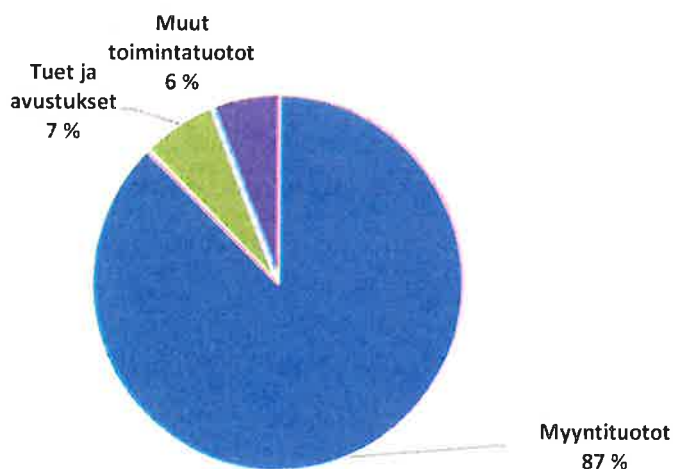
Henkilöstökulut	720 343
Palvelujen ostot	952 039
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	152 155
Avustukset	173 000
Muut toimintakulut	97 436
Kokonaissumma	2 094 973

Toimintatuottojen jakaantuminen tehtävittäin:

Keskusvaaliltk	4 800
Elinkeinotoimi ja kehittämispalvelut	600
Kunnanhallitus	10 300
Keskushallinto	137 600
Henkilöstöhallinto	74 540
Ateriapalvelut	364 970
Talous- ja tietohallinto	272 600
Työllistäminen	54 500
Muu keskus- ja yleishallinto	4 500
Kokonaissumma	924 410

Toimintatuottojen jakaantuminen tulolajeittain

Myyntituotot	807 470
Maksutuotot	1 200
Tuet ja avustukset	60 300
Muut toimintatuotot	55 440
Kokonaissumma	924 410

SIVISTYSLAUTAKUNTA

Tilivelvolliset: rehtori ja sivistyslautakunnan jäsenet

Perusopetus

Tuusniemen yhtenäiskoulu tuottaa laadukasta esi- ja perusopetusta Turulan koulukeskuksessa. Lukuvuonna 2022-2023 koulussa opiskelee 251 oppilasta. Syksyllä 2023 on odotettavissa yhden opetusryhmän lisäys yläluokille.

TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät strategiset tavoitteet
=valtuustoon nähden sitovat tavoitteet ja mittarit

Suunnittelukauden tavoite 2023-2025	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Oppilaiden osallisuuden lisääminen	Kerhoihin osallistuminen	50% oppilaista
Oppilaiden osallisuuden lisääminen	Oppilaskuntatoiminta	Jokaiselta luokalta on edustus oppilaskunnan hallituksessa
Oppilasmäärän säilyttäminen	Oppilasmäärä	250 oppilasta 20.9.2023
Talousarviovuoden 2023 tavoitteet		
Oppilaiden osallisuus	Kerhoihin osallistuminen	40% oppilaista
Jatko-opintoihin pääsy 9.luokan jälkeen	Jatko-opintoihin hakeutuminen	100% 1.9. tilanteessa

Lautakunnan hyväksymät muut tavoitteet

1. TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN EDISTÄMINEN

Kouluterveyskyselyn perusteella on syytä kiinnittää huomioita oppilaiden hyvinvointiin. Tavoitteena on parantaa seuraavan kyselyn tuloksia kaikilla osa-alueilla.

2. TURVALLISUUS JA LIIKENNE

Lukuvuoden monialainen oppimiskokonaisuus on turvallisuus. Erityistä huomiota kiinnitetään turvalliseen toimintaan liikenteessä.

3. ENERGIAN SÄÄSTÄMINEN

Tavoitteena on edistää oppilaiden tietoisuutta energian säästämisen tärkeydestä ja oppia konkreettisia keinoja siihen.

Talous

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	1 159 174	981 884	618 377	630 745	643 359
Toimintakulut	-3 029 749	-3 025 363	-3 299 441	- 3 353 900	-3 409 499
Toimintakate (netto)	-1 870 575	-2 043 479	-2 681 064	-2 723 155	-2 766 140
Laskennalliset kustannukset					
Poistot	-93 347	-93 061	-80 514	-86 883	-83 611
Tehtävän kokonaiskustannukset	-1 963 922	-2 136 540	-2 761 578	-2 810 038	-2 849 751

=valtuustoon nähden sitovat erät

Lukio

Pieni yleislukio toimii tiiviissä yhteistyössä yhtenäiskoulun kanssa ja tarjoaa nykyaikaista ja joustavaa yleisivistävää opetusta. Jo yli viisikymmentä vuotta toiminut lukio jatkaa ylpeänä toimintaansa. Lukio on menestynyt varsin hyvin erilaisissa lukiovertailuissa, etenkin silloin kun on huomioitu opiskelijoiden lähtötaso ja tulokset ylioppilaskirjoituksissa. Tämä kertoo pienen lukion opetuksen laadusta ja mahdollisuuksista huomioida erilaisia opiskelijoita.

TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät strategiset tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2023–2025	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Opiskelijamäärä	Opiskelijamäärä	47 kolmen vuoden ka
Yo-kirjoitusten tulokset	Menestyminen kokeissa	Kaikkien kokeiden (valmistuneet) keskiarvo valtakunnan keskiarvossa
Uuden lukiolain vaatimusten täyttäminen	Erytisopetuksen, oppilaanohjauksen ja korkeakoulu yhteistyön toteuttaminen	Vaatimusten mukainen toiminta
Talousarviovuoden 2023 tavoitteet		
Opiskelijamäärä	Opiskelijamäärä	50
Yo-kirjoitusten tulokset	Menestyminen kokeissa	Em. keskiarvo
Jatko-opintoihin sijoittuminen	Opiskelupaikka yo-vuoden syksyllä	60 %:lla opiskelupaikka

=valtuustoon nähden sitovat tavoitteet ja mittarit

Lautakunnan hyväksymät muut tavoitteet

1. LOPS 2021 KÄYTTÖÖNOTON LOPPUUN SAATTAMINEN

Lukion uusi opetussuunnitelma tuli käyttöön syksyllä 2021 opintonsa aloittaneille lukiolaisille. Lukuvuonna 2022- 2023 lukiossa opiskellaan vielä kahden eri opetussuunnitelman mukaan. Tavoitteena on uuden opetussuunnitelman sujuva käyttöönotto. Samalla taataan myös edellisen opetussuunnitelman mukaisen opetuksen jatkuminen.

2. KORONAEPIDEMIAN VAIKUTUSTEN TASAAMINEN

Olemme hakeneet ja saaneet lisävastusta koronavaikutusten tasaamiseen ja kohdistamme lukiolaisten oppimiseen erityisiä tukitoimia. Etsimme monipuolisesti vaihtoehtoisia suoritustapoja keskeytyneiden tai hidastuneiden opintojen vauhdittamiseksi.

3. OPISKELIJOIDEN HYVINVOINNIN EDISTÄMINEN Erilaiset epävarmuustekijät ovat varjostaneet myös lukiolaisten elämää viime vuosina. Pidämme huolta opiskelijoiden jaksamisesta ja kehitämme lukiomme yhteisöllisyyttä. Tavoitteena on lisätä ryhmähenkeä ja turvallisuuden tunnetta tukevaa toimintaa lukuvuoden aikana.

Talous

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	71 673	50 000	50 000	51 000	52 000
Toimintakulut	-746 700	-836 957	-773 159	-788 519	-804 109
Toimintakate (netto)	-675 028	-786 957	-723 159	-737 519	-752 109
Laskennalliset kustannukset					
Poistot	-31 061	-36 582	-32 152	-32 808	-31 769
Tehävän kokonaiskustannukset	-706 088	- 823 539	-755 311	-770 327	-783 878

=valtuustoon nähden sitovat erät

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatus on sivistyslautakunnan alaista toimintaa ja sen järjestämisvastuulla on alle kouluikäisten kunnallinen sekä yksityinen hoito, koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta sekä lasten kotihoidontuki. Varhaiskasvatusta järjestetään joko hoitajan kotona tapahtuvana hoitona tai ryhmäperhepäivähoitokodeissa sekä kirkonkylällä että Tuusjärvellä. Iltapäivätoimintaa tarjotaan laajennettuna palveluna jokaiselle sitä tarvitsevalle I-II-luokan oppilaalle erillisenä toimintana kirkonkylällä ja ryhmäkoon sen salliessa myös Tuusjärven ryhmäperhepäivähoitokodissa. Aamuhoito järjestetty kaikille sitä tarvitseville lapsille ryhmiksissä; myöskin laajennettuna palveluna. Päiväkodin johtajaa rekrytoidaan aktiivisesti. Hänen työssään aloittamiseensa saakka toiminnasta vastaa varhaiskasvatuksen opettaja.

TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät strategiset tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2023-2025	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Tuetaan tuusniemeläisiä perheitä heidän kasvatustyössä laadukkailla kunnallisilla peruspalveluilla	Asiakaskysely joka vuosi	Yksi kerta vuodessa 70 % vastatessa
Talousarviovuoden 2023 tavoitteet		
Lapsen kehityksen ja oppimisen tukeminen niin, että lapsen yksilölliset tarpeet tulee huomioituksi. Lapsen ja vanhempien mieltymisten huomioiminen toiminnassa	Lapsen varhaiskasvatussuunnitelman päivitys vanhempien/lapsen kanssa vuosittain. Erityislastentarhanopettajan käynnit varhaiskasvatuksessa	Toteutuu jokaiselle lapselle. Vuonna 2023 vähintään 15 kertaa.

=valtuustoon nähden sitovat tavoitteet ja mittarit

Lautakunnan hyväksymät muut tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2023-2025	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Neuvokkaan ryhmäperhepäiväkodin muuttaminen päiväkodiksi	Hankkeen eteneminen	2020
Talousarviovuoden 2023 tavoitteet		
Päiväkodin toiminnan vakiinnuttaminen		Riittävä kelpoinen henkilöstö alkuvuoden aikana

Talous

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	71 041	57 000	51 000	52 020	53 050
Toimintakulut	-581 446	-647 193	-699 484	-713 434	-726 359
Toimintakate (netto)	-510 405	-590 193	-648 484	-661 414	-673 309
Laskennalliset kustannukset					
Poistot	-46 171	-46 171	-46 170	-46 170	-46 170
Tehtävän kokonaiskustannukset	-556 575	-636 364	-694 654	-707 584	-719 479

=valtuustoon nähden sitovat erät

Kansalaisopisto

Kuopion kansalaisopiston Tuusniemen osasto järjestää laadukasta, ajankohtaista ja kuntalaisten tarpeisiin vastaavaa yleissivistävää koulutusta. Tavoitteena on sovitun tuntimäärän toteutuminen monipuolisen kurssi-tarjonnan kautta. Opetuksen suunnittelu pohjautuu asiakkaiden toiveisiin. Toiveita kerätään mm. opistoyh-teyshenkilöiden ja tuntiopettajien välityksellä. Myös suora palaute opistoon ja osastoon vastuusuunnittelijalle on toimiva keino.

Koronavirusepidemia on merkittävästi vähentänyt kansalaisopiston toimintaa. Epidemian vaikutukset tuleva-na talousarviokautena ovat vaikeasti ennakoitavissa. Toimintaa pyritään pitämään mahdollisimman aktiivise-na turvallisuudesta samalla huolehtien. Toiminnan jatkuvuutta turvataan esimerkiksi pienentämällä ryhmäko-kovaatimuksia.

TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät strategiset tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2023-2025	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
OPM:n vahvistama tuntimäärä + 10 %	Tuntimäärä	2700
Opiskelijamäärä	Brutto/netto	Yli 1000/yli 500
Opiskelijatytyväisyys	Kysely	Tyytyväisiä 80%
Talousarviovuoden 2023 tavoitteet		
Opiskelijamäärä brutto/netto	Opiskelijamäärä	Yli 1000/yli 500
Tuntimäärä	Toteutuneet tunnit	2700

=valtuustoon nähden sitovat tavoitteet ja mittarit

Lautakunnan hyväksymät muut tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2023-2025	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Digitaalisen osaamisen edistäminen	Kurssien lukumäärä	10 kurssia
Talousarviovuoden 2023 tavoitteet		
Opistoyhdyshenkilöverkosto	Tavoittavuus kylittäin	Useita yhdyshenkilöitä

Kuopion kansalaisopiston Tuusniemen osasto järjestää noin 120 kurssia. Haasteita ovat väestön ikärakenne sekä osallistujien ikä- ja sukupuolijakauma.

Talous

Tuloarvot ja määrärahat, €	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	126 645	112 000	110 000	112 200	114 444
Valtionosuudet					
Toimintakulut	-225 773	-255 664	-244 159	-249 042	-253 923
Toimintakate (netto)	-99 129	-143 664	-134 159	-136 842	-139 479
Laskennalliset kustannukset					
Poistot	-	-	-	-	-
Tehtävän kokonaiskustannukset	-99 129	-143 664	-134 159	-136 842	-139 479

=valtuustoon nähden sitovat erät

Kirjasto

Tuusniemen kirjasto on Kuopion kaupungin hallinnoima lähikirjasto. Kiinteistö, jossa kirjasto toimii, on Tuusniemen kunnan omistuksessa. Kirjastoautopalvelut tuotetaan Koillis-Savon kirjastoautolla, jolla järjestetään kirjastopalveluja Koillis-Savon haja-asutusalueiden asukkaille ja kouluille.

Kirjastolain (1998/904) mukaan kunnan tehtävänä on kirjasto- ja tietopalvelujen järjestäminen. Yleisen kirjaston tehtävänä on mm. tukea elinikäistä oppimista ja itsensä kehittämistä sekä tarjota palveluja ja materiaaleja elämyksiin, kansalaisvalmiuksien kehittämiseen, kansainvälistymiseen ja verkkoasiointiin.

Yhteiskunnan digitalisoitumisessa kirjastolla on mahdollisuus toimia siltana kansalaisten ja digitalisoitumisen välillä. Kirjasto tarjoaa perinteistä sekä painettua että digitaalista aineistoa verkkoyhteyksineen, yhteisiä tiloja sekä asiantuntemusta ja tietopalvelua. Kirjasto lisää tasa-arvoa ehkäisemällä tiedollista syrjäytymistä. Kirjaston palveluja kehitetään asiakaskunnan ja toimintaympäristön tarpeet ja toiveet huomioiden. Tuusniemen kirjaston sijainti tukee koulukeskuksen oppilaiden ja työvoiman kirjastopalveluiden saatavuutta.

Vuosittain seurattavien mittareiden tavoitetaso asetetaan vastaamaan koko Suomen lähes saman suuruisten (2600 - 3200 as.) maaseutuomaisten kuntien kirjastojen keskimääräisiä tunnuslukuja edelliseltä toimintavuodelta. Tunnusluvut ovat haettavissa Suomen yleisten kirjastojen tilastoista <http://tilastot.kirjastot.fi/>.

TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät strategiset tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2023–2025	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Kirjastoaineiston lainaus	Lainat/as	14
Kirjaston asiakaskäynnit	Käynnit/as	9
Ajantasainen ja uudistuva kirja-aineisto	Kirjahankinnat/1000as	500 kirjaa
Riittävät aukioloajat	Aukiolotunnit/viikko	32 tuntia
Talousarviovuoden 2023 tavoitteet		
Kirjastoaineiston lainaus	Lainat/as	14
Kirjaston asiakaskäynnit	Käynnit/as	9
Ajantasainen ja uudistuva kirja-aineisto	Kirjahankinnat/1000as	500
Riittävät aukioloajat	Aukiolotunnit/viikko	32 tuntia

=valtuustoon nähden sitovat tavoitteet ja mittarit

Lautakunnan hyväksymät muut tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2023–2025	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Kirjastoauton palvelut	Lainat/as	verrokkikuntien keskiarvo
Talousarviovuoden 2023 tavoitteet		
Palvelutaso	Kirjastosopimus	Sopimuksen mukainen taso

Kirjaston tilat ja muut puitteet ovat asianmukaiset. Alueellinen yhteistyö on toimivaa. Keskeiset palvelutekijät ovat riittävä aukiolo ja hankintamääräraha.

Talous

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	-	-	-		
Toimintakulut	-192 686	-197 486	-192 536	-196 386	-200 314
Toimintakate (netto)	-192 686	-197 486	-192 536	-196 386	-200 314
Laskennalliset kustannukset					
Poistot	-11 601	-11 601	-11 600	-11 600	-8 391
Tehtävän kokonaiskustannukset	-204 287	-209 087	-204 136	-207 986	-208 705

=valtuustoon nähden sitovat erät

Vapaa-aikapalvelut

Vapaa-aikapalveluihin sisältyvät nuoriso-, liikunta- ja kulttuuripalvelut sekä muita vapaa-ajanpalveluita, hyvinvointityö ja ehkäisevä päihdetyö. Tavoitteena on tarjota kuntalaisten tarpeista lähtöisin olevia vapaa-ajan palveluita ja lisätä ihmisten viihtymistä paikkakunnalla. Tavoitteena on myös aktivoida kulttuuri- ja harrastustoimintaa. Kaikessa toiminnassa tavoitteena on kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen.

TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät strategiset tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2023–2025	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Kuntalaisten palvelutarpeen kartoitus	Asukastyytyväisyys	Hyvä
Talousarviovuoden 2023 tavoitteet		
Tapahtumien tarjoaminen / kuntalaisten osallistuminen	Tapahtumat / osallistujat	80/3500
Nuorisotalon kävijämäärä/käyntikertatavoite	Kävijämäärä / käyntikerta / vko / koulujen toimintavuonna	75 käyntikertaa / vko / koulujen toimintavuoden ajan

=valtuustoon nähden sitovat tavoitteet ja mittarit

Lautakunnan hyväksymät muut tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2023–2025	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Järjestöjen aktivoiminen	Yhteistyö kunnan kanssa	Väh. 30 järjestöä tapaamisissa / tapahtumissa vuosittain
Talousarviovuoden 2023 tavoitteet		
Syrjäytymisen ehkäisy	Kontaktit työelämän /koulutuksen ulkopuolella oleviin nuoriin	30 tavoitettua asiakasta (alle 29-vuotiasta nuorta)
Nuorten osallisuuden lisääntyminen	esitykset ja/tai aloitteet nuorilta	8

Nuorisovaltuustotoiminta pidetään aktiivisena ja sitä kehitetään edelleen tarpeita vastaavaksi. Nuorisovaltuuston roolia vahvistetaan kunnan päätöksenteossa. Lapsille ja nuorille suunnattujen tapahtumien määrä pidetään ennallaan. Etsivän nuorisotyön asemaa vakiinnutetaan kunnan toiminnoissa ja ennaltaehkäisevää työtä lisätään.

Terveyden edistämistyötä vahvistetaan niin, että se on arkea jokaisella toimialalla. Kuntalaisten vastuuta omasta hyvinvoinnista pyritään lisäämään esimerkiksi kampanjoilla. Sähköinen hyvinvointikertomus laaditaan vuosikello suunnitelman mukaisesti.

Liikuntapaikkojen kunnossapidolla ymmärretään olevan yhteys kuntalaisten terveyden edistämiseen ja fyysisen toimintakyvyn vahvistamiseen. Liikuntapaikkojen hoidossa keskitytään suosituimpien paikkojen kunnossapitoon. Seinävuoren rotkolaakso on ulkoilupaikoista tärkein kohde.

Järjestöavustuksien määrää on lisätty viime vuosina. Järjestöjen toiminta kuntalaisille suunnattujen vapaa-aikapalvelujen toteuttamisessa on elintärkeää.

Talous

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	27 965	21 000	28 500	29 070	29 548
Toimintakulut	-238 493	-246 155	-292 218	-297 544	-302 989
Toimintakate (netto)	-210 528	-225 155	-263 718	-268 474	-273 441
Laskennalliset kustannukset					
Poistot	-50 587	-44 508	-40 266	-38 413	-32 806
Tehtävän kokonaiskustannukset	-261 116	-269 663	-303 984	-306 887	-306 247

=valtuustoon nähden sitovat erät

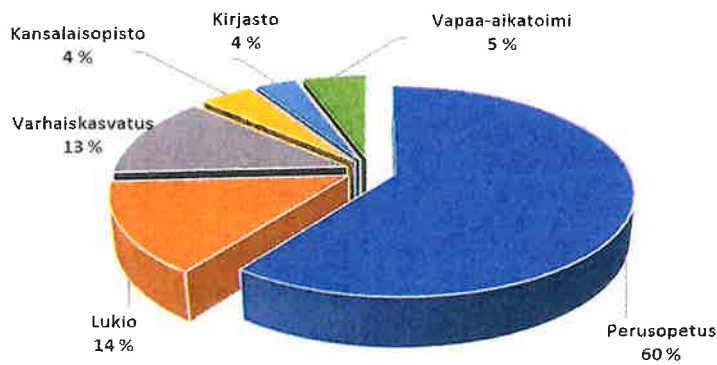
SIVISTYSLAUTAKUNTA YHTEENSÄ

Talous

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	1 456 498	1 221 884	857 877	875 035	892 401
Valtionosuudet (+)					
Toimintakulut	-5 014 847	-5 208 818	-5 500 997	-5 598 825	-5 697 193
Toimintakate (netto)	-3 558 349	-3 986 934	-4 643 120	-4 723 790	-4 804 792
Laskennalliset kustannukset					
Poistot	-232 767	-231 923	-210 702	-215 874	-202 747
Tehtävän kokonaiskustannukset	-3 791 116	-4 218 857	-4 853 822	-4939 664	-5 007 539

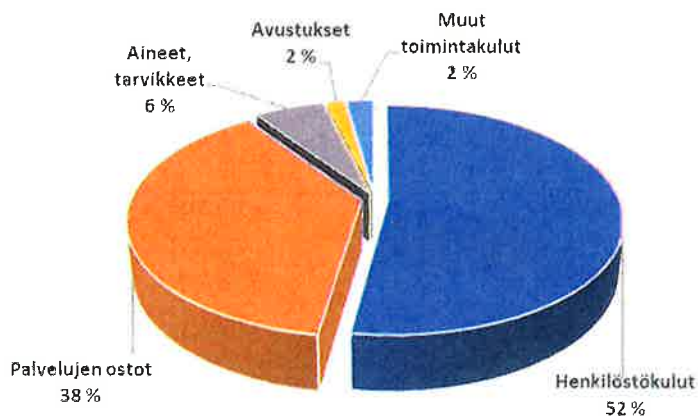
=valtuustoon nähden sitovat erät

Sivistyslautakunnan toimintakulujen jakaantuminen tehtävittäin v. 2023

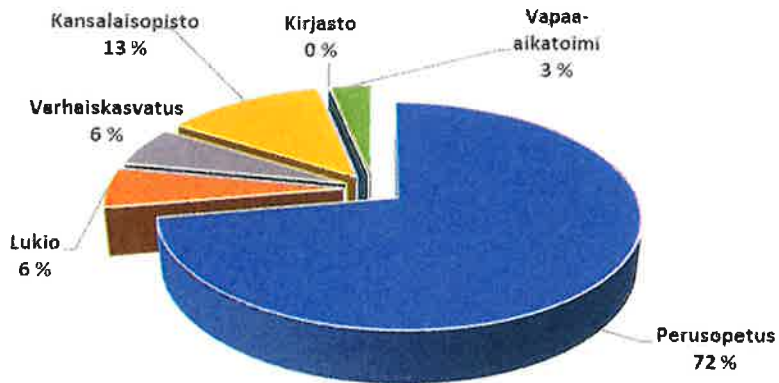
Perusopetus	3 299 441
Lukio	773 159
Varhaiskasvatus	699 484
Kansalaisopisto	244 159
Kirjasto	192 536
Vapaa-aika	292 218
Yhteensä	5 500 997

Toimintakulujen jakaantuminen menolajeittain v. 2023

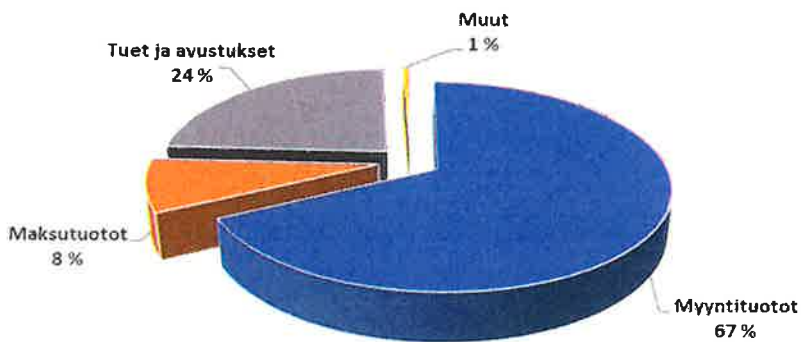
Henkilöstökulut	2 878 806
Palvelujen ostot	2 086 515
Aineet, tarvikkeet	322 788
Avustukset	87 000
Muut toimintakulut	125 888
Yhteensä	5 500 997

Sivistyslautakunnan toimintuottojen jakaantuminen tehtävittäin v. 2023

Perusopetus	618 377
Lukio	50 000
Varhaiskasvatus	51 000
Kansalaisopisto	110 000
Kirjasto	0
Vapaa-aika	28 500
Yhteensä	857 877

Toimintatuottojen jakaantuminen tulolajeittain v. 2023

Myyntituotot	578 377
Maksutuotot	71 000
Tuet ja avustukset	203 500
Muut	5 000
Yhteensä	857 877

TEKNINEN LAUTAKUNTA

Tilivelvolliset: tekninen johtaja ja teknisen lautakunnan jäsenet

Yhdyskuntatekniset palvelut

Tulosalueeseen kuuluvat maankäyttö- ja kaavoitus, liikenneväylät ja yleiset alueet, jätehuolto, kuljetus- ja työvälit sekä väestönsuojelu. Palo- ja pelastustoimi siirtyy 1.1.2023 Pohjois-Savon Hyvinvointialueen alaisuuteen. Jätehuollon yhteistyö toimii maakunnan rajat ylittävällä tavalla. Jätekukko Oy järjestää jätteiden keräämisen. Yhteistyöelimenä eri kuntien välillä toimii jätehuollon neuvottelukunta. Kuntien yhteinen jätelautakunta on aloittanut toimintansa 1.1.2011 – isäntäkuntana toimii Kuopion kaupunki.

TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät strategiset tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2023-2025	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Siisti ja hoidettu ympäristö	Kuntalaispalautteet	Tyytyväinen kuntalainen
Maankäyttö- ja kaavoitus	Kuntalaistenpalautteet ja osallistuminen	Kaavoitus ajanhermolla
Talousarviovuoden 2023 tavoitteet		
Investointisuunnitelman mukaisesti infran rakentaminen	Toteutuneet hankkeet	100 % hankkeiden toteutus
Teiden ja muiden yleisten alueiden kunnossapidon tason pitäminen lähes nykytasolla	Kuntalaispalautteet	Mahdollisimman hyvä kunnossapito resurssien puitteissa
Yleiskaavoitustyön jatkaminen	Työn eteneminen	- Tuusjärven kyläyleiskaava valmis v. 2023

=valtuustoon nähden sitovat tavoitteet ja mittarit

Lautakunnan hyväksymät muut tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2023-2025	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Teiden ja yleisten alueiden kunnossapito lähes nykytasolla	Kustannukset/yksikkö, esim. km	Mahdollisimman hyvä taso resurssien puitteissa
Talousarviovuoden 2023 tavoitteet		
Toteuttaa kunnan infrastruktuurihankkeet vuoden 2023 investointisuunnitelman mukaisesti	Hankkeiden toteutuminen suhteessa suunnitelmiin	Kunnan infrastruktuurin ja maankäytön kehittäminen strategian mukaisesti
Jalkakäytävien liukkaudentorjunta Mahdollisimman hyvä teiden ja katujen talvikunnossapito	Liukastumisonnettomuuksien seuranta vuosittain Kuntalaispalautteet	Liukastumisonnettomuuksia 0 kpl/vuosi

Tehtävänä on kaavojen ja maankäyttösuunnitelmien laatiminen/päivittäminen niin, että asukkaille turvataan hyvä elinympäristö tarjoamalla laadukkaita ja kohtuuhintaisia rakennuspaikkoja niin taajamassa kuin haja-alueellakin. Keskeisenä tehtävänä on huolehtia katujen ja yleisten alueiden pitämisestä toimivina, turvallisina ja ympäristöltään viihtyisinä sekä varmistaa yhdyskuntarakenteen kehittyminen asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Talvikunnossapito omalla kalustolla (kuorma-auto + traktori) tai täysin ulkoistettuna kilpailutuksen tuloksen perusteella.

Jalkakäytävät ja kevyen liikenteen väylät hiekoitetaan ja ulkoreunaan jätetään mikäli mahdollista hiekoittamaton kaistale potkurin käyttäjille. Esteetön liikkuminen mahdollistetaan jalkakäytävillä ja kevyen liikenteen väylillä mm. Pyörätuolilla. Rantabulevardin huvimajoja ja kävelysiltoja uusitaan tarpeen mukaan.

Sisäinen valvonta ja riskien hallinta toteutetaan kunnanvaltuuston linjaamien periaatteiden ja kunnanhallituksen hyväksymän toimeenpano-ohjeen mukaisesti. Toimintaan liittyviä riskejä kartoitetaan ja työsuojelutoimenpitein pyritään ehkäisemään riskien toteutumista. Myös kalustohankintojen kautta pyritään lisäämään työturvallisuutta ja vähentämään riskejä.

Talous

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	54 576	11 000	11 000	11 220	11 444
Toimintakulut	-573 531	-613 796	-338 159	-344 922	-351 820
Toimintakate (netto)	-518 955	-602 796	-327 159	-333 702	-351 820
Laskennalliset kustannukset					
Poistot	-282 946	-280 758	-248 315	-217 406	-186 260
Tehtävän kokonaiskustannukset	-801 901	-883 554	-575 474	-551 108	-526 636
=valtuustoon nähden sitovat erät					

Kiinteistötoimi

Tulosalueeseen kuuluvat, asunto-osakeyhtiöt, muut osakeyhtiöt, asunnot ja huoneistot, rakennukset ja rakenteet, kiinteistöhuoltopalvelut ja maa- ja metsätilat sekä Pohjois-Savon Hyvinvointialueelle vuokrattavat kiinteistöt. Tulosalueeseen sisältyy myös muu tekninen toimi eli teknisen toimen jaettavat erät.

TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät strategiset tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2023-2025	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Kiinteistöjen energiankulutuksen pienentäminen	Energiakatselmukset/energian kulutuksen seuranta	Kiinteistöjen energiankulutuksen pienentäminen
Tuottamattomien ja tarpeettomien kiinteistöjen myynti	Myynnin toteutuminen	Saada myytyä tuottamattomat kiinteistöt
Puun myynnin toteuttaminen metsänhoitosuunnitelman mukaisesti	Myynnin toteutuminen	Puun myynti toteutetaan suunnitelman mukaisesti
Kunnan omistamien maa- ja metsäaluiden myynti	Myynnin toteutuminen	Myyntiä toteutetaan strategian mukaisesti
Talousarviovuoden 2023 tavoitteet		
Kiinteistöjen energiankulutuksen pienentäminen	Energiakatselmukset/energian kulutuksen seuranta	Kiinteistöjen energiankulutuksen pienentäminen
Tuottamattomien ja tarpeettomien kiinteistöjen myynti	Myynnin toteutuminen	Saada myytyä tuottamattomat kiinteistöt
Puun myynnin toteuttaminen metsänhoitosuunnitelman mukaisesti	Myynnin toteutuminen	Puun myynti toteutetaan suunnitelman mukaisesti
Kunnan omistamien maa- ja metsäaluiden myynti	Myynnin toteutuminen	Myyntiä toteutetaan strategian mukaisesti

=valtuustoon nähden sitovat tavoitteet ja mittarit

Lautakunnan hyväksymät muut tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2023-2025	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Myyntiin laitettujen kiinteistöjen ja huoneistojen myynti	Myynnin toteutuminen	Saada myytyä kaikki myynnissä olevat kiinteistöt ja huoneistot
Kiinteistömäärän hallintastrategian ja kiinteistö kohtaisten pitkän tähtäimen suunnitelmien laatiminen	Kiinteistömäärän hallintastrategian ja kiinteistö kohtaisten pitkän tähtäimen suunnitelmien valmistuminen	Kiinteistömäärän hallintastrategia ja kiinteistö kohtaiset pitkän tähtäimen suunnitelmat valmiit vuonna 2024

Kunta huolehtii omistamiensa kiinteistöjen ja huoneistojen kunnossapidosta, ylläpidosta, rakentamisesta ja rakennuttamisesta. Kustannukset siirretään todellisten kustannusten mukaan käyttäjille (käyttäjä maksaa kulut). Kunnan omistamassa kiinteistökannassa on saneeraustarvetta johtuen osin ikääntymisestä.

Pohjois-Savon Isännöinti Oy hoitaa kunnan omistuksessa olevan Kiinteistö Oy Tuusniemen Turulan isännöinti- ja kirjanpito palvelut. Kiinteistö Oy Tuusniemen Turula kuuluu kuntakonserniin. Kiinteistöosakeyhtiö kuuluu keskushallinnon alaisuuteen. Vuoden 2023 alusta alkaen kunnan teknisen toimen alaisuuteen siirtyy Pohjois-Savon Hyvinvointialueelle vuokrattavat sosiaali- ja terveystalouden tuotantoon käytettävät tilat ja kiinteistöt.

Toiminnan painopisteenä on saada kunnan omistamat kiinteistöt kuntoon. Vuoden 2023 päätavoitteena on teettää kuntokartoitukset, korjaustarveselvitykset ja alustavat investointilaskelmat aikatauluineen koko kuntakonsernin kiinteistömässasta. Korjaus- ja investointitarpeiden selvittämisen jälkeen, vuonna 2024 tavoitteena on luoda kiinteistömässan hallintastrategia ja pitkän tähtäimen suunnitelmat. Strategian tulisi sisältää hallitut suunnitelmat tuottamattomien kiinteistöjen alas ajamisesta. Kiinteistömässan hallintastrategian luominen on ensiarvoisen tärkeää niukkenevien resurssien keskellä sekä tulevaisuuden muutosten ja haasteiden hallitsemiseksi.

Metsätilojen hoitoa ja hakkuuta koskevat palvelut ostetaan Metsänhoitoyhdistys Pohjois-Savolta – metsiä hoidetaan ja hakataan metsätaloussuunnitelman mukaisesti. Tuusniemen kunnan metsäomaisuutta on tuloutettu etupainotteisesti ja hakkuutyö on saavuttanut sen tilan, että tuloutus on pienentynyt ja kuluja muodostuu ennallistamistöistä johtuen.

Tavoitteena on sivistystoimen kanssa yhteistyössä nimetä liikunta-alueiden vastaava hoitaja, jolla on kokonaiskäsitys liikuntapaikkojen hoitamisesta. Peruskorjauksissa/kunnossapidossa huomioidaan esteetön liikkuminen (inva-luisikat, ovilevydet, kynnykset ym.). Kunnan kiinteistöjen sisäilmaongelmat ratkaistaan sisäilmaselvityksin/tarvittavin korjauksin.

Sisäinen valvonta ja riskien hallinta toteutetaan kunnanvaltuuston linjaamien periaatteiden ja kunnanhallituksen hyväksymän toimeenpano-ohjeen mukaisesti. Toimintaan liittyviä riskejä kartoitetaan ja työsuojelutoimenpitein pyritään ehkäisemään riskien toteutumista. Myös kalustohankintojen kautta pyritään lisäämään työturvallisuutta ja vähentämään riskejä.

Talous

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	1 021 861	834 984	1 660 847	1 694 064	1 727 945
Toimintakulut	-895 813	-776 644	-1 102 536	-1 124 587	-1 147 078
Toimintakate (netto)	126 048	58 340	558 311	569 477	580 867
Laskennalliset kustannukset					
Poistot	-41 391	-43 391	-292 569	-290 739	-289 182
Tehtävän kokonaiskustannukset	84 657	14 949	265 742	278 738	291 685

=valtuustoon nähden sitovat erät

Rakennusvalvonta

Rakennusvalvonta luo neuvonnan, lupakäsittelyn ja valvonnan keinoin edellytykset hyvälle rakentamiselle ja tätä kautta toimivalle, turvalliselle ja viihtyisälle elinympäristölle. Lupakäsittely toteutetaan asiantuntevasti, jouhevasti ja kuntalaisia palvelevalla otteella unohtamatta ulkopaikkakuntalaisia maanomistajia.

TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät strategiset tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2023-2025	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Rakennusvalvonnan tulojen osuuden kasvattaminen niin, että ne vastaavat paremmin menoja	Rakennusvalvonnan tulot suhteessa menoihin	Rakennusvalvonnan menot pyritään suhteuttamaan saataviin lupatuloihin
Talousarviovuoden 2023 tavoitteet		
Vähentää keskeneräisten rakennushankkeiden määrää	Keskeneräisten rakennusten määrä pysyy maankäyttö- ja rakennuslain säädösten asettamissa rajoissa.	Pyritään vanhentuneiden lupien määrän vähentämiseen

=valtuustoon nähden sitovat tavoitteet ja mittarit

Lautakunnan hyväksymät muut tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2023-2025	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Rakennusvalvonnan tulopohjan vahvistaminen seuraamalla taksojen kustannuskehitystä ja rakennuslupien määrää	Lupien määrä/lupatulot	Lupatulot vastaavat 50 %:sti rakennusvalvonnan menoja
Talousarviovuoden 2023 tavoitteet		
Lupakäsittelyaikojen lyhentäminen	Lupakäsittelyaikojen seuraaminen	Lupakäsittely aika keskimäärin 1 kk
Digitaalisen lupakäsittelyn lisääminen	Digitaaliset- paperilupakäsittely määrien seuraaminen	80 % lupakäsittelyistä digitaalisen palvelun kautta

Kuntaliiton suositusten mukaan rakennusvalvonnan tulojen tulisi vastata menoja 100 %:sti. Nykyisillä lupamäärillä sekä vuonna 2019 alkaneiden kiinteistöinventointien kulujen kohdistuessa rakennusvalvontaan on mahdotonta päästä kuntaliiton mukaiseen suositukseen.

Talous

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	43 806	30 650	30 650	31 263	31 888
Toimintakulut	-71 488	-141 137	-104 064	-106 145	-108 268
Toimintakate (netto)	-27 682	-110 487	-73 414	-74 882	-76 380
Laskennalliset kustannukset					
Poistot	-	-	-	-	-
Tehtävän kokonaiskustannukset	-27 682	-110 487	-73 414	-74 882	-76 380

=valtuustoon nähden sitovat erät

Ympäristöpalvelut

Seurataan ympäristön tilaa ja kehitystä yleisesti ja lupamenettelyn avulla. Puututaan havaittuihin epäkohtiin ja kuntalaisten ilmoituksiin. Toiminnassa huomioidaan ympäristöarvot, kestäväkehitys ja pyrimme lisäämään kiertotaloutta.

TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT**Valtuuston hyväksymät strategiset tavoitteet**

Suunnittelukauden tavoite 2023-2025	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Vastataan lisääntyvän ympäristötietoisuuden mukanaan tuomiin haasteisiin kouluttautumalla ja lisäämällä neuvontaa.	Koulutuksen ja neuvonnan määrä	Olla ajanhermolla muuttuvassa lainsäädännössä Toiminnoissa otetaan huomioon ilmastonmuutoksen torjunta
Tuottaa laadukkaita palveluja.	Kuntalaispalautte	Tyytyväiset kuntalaiset
Talousarviovuoden 2023 tavoitteet		
Lain edellyttämien jätevesijärjestelmien kuntoon saattaminen	Järjestelmien uudistamisien määrä	Kiinteistöjen jätevesijärjestelmät ovat kunnossa lain edellyttämässä kunnossa. Jatkoaikaa hakeneet ovat suorittaneet toimenpiteet loppuun.

=valtuustoon nähden sitovat tavoitteet ja mittarit

Lautakunnan hyväksymät muut tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2023-2025	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Kiinteistöjen jätevesijärjestelmien kuntoon saattaminen	Järjestelmien uudistamisien määrä	Kiinteistöjen jätevesijärjestelmät ovat lain edellyttämässä kunnossa
Talousarviovuoden 2022 tavoitteet		
Lupahakemusten käsittely mahdollisimman nopeasti	Lupapäätösten käsittelyaika	Lupapäätös kohtuullisessa ajassa

Lupapäätökset käsitellään mahdollisimman nopeasti. Tarvittavat lausunnot pyydetään heti lupahakemuksen saavuttua koska lausuntojen antaminen muissa viranomasitahoissa kestää yleensä kuukauden. Kuulutusaika on 30 vrk. Tulot riippuvat ympäristö- ja maa-ainelupien määrästä. Lupien määrää on vaikea ennustaa vuosittain.

Talous

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	16 237	5 000	5 000	5 100	5 202
Toimintakulut	-23 895	-23 030	-55 655	-56 768	-57 903
Toimintakate (netto)	-7 658	-18 030	-50 655	-51 668	-52 701
Laskennalliset kustannukset					
Poistot	-	-	-	-	-
Tehtävän kokonaiskustannukset	-7 658	-18 030	-50 655	-51 668	-52 701

=valtuustoon nähden sitovat erät

Yksityistiet

Yksityistieavustuksilla helpotetaan yksityisten talouksien ja tiekuntien kustannuspaineita, joita syrjäseudulla asuminen aiheuttaa. Avustamalla yksityisteitä ehkäistään omalta osaltaan maaseudun autioitumista.

Tiekuntien perustamiset ja tieyksiköinnit hoitaa maanmittauslaitos.

Kunta osallistuu omistamiensa maiden osalta tieyksikkömaksuihin.

TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät strategiset tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2023-2025	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Tieavustusmäärärahoja pyritään jakamaan talousarvion puitteissa	Jaettu avustuksen määrä	Jaetaan koko avustussumma 15.000 euroa
Talousarviovuoden 2023 tavoitteet		
Tieavustusmäärärahat pyritään sopeuttamaan taloudellisen tilanteen mukaan, jakoperusteet määritellään vuosittain (edellytyksenä tiekunta, avustettava vähimmäispituus 500 – 1000 m) Alle 50 e avustuksia ei makseta	Jaettu avustussumma	Jaetaan kokonaan talousarvion varattu avustussumma

=valtuustoon nähden sitovat tavoitteet ja mittarit

Lautakunnan hyväksymät muut tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2023-2025	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Kannustaa tiekuntia hyvään tienpitoon	Yksityisteiden kunto	Yksityistiet pysyvät mahdollisimman hyvässä kunnossa
Talousarviovuoden 2023 tavoitteet		
Valtuuston myöntämien tieavustusmäärärahojen jakaminen	Jaettu avustussumma	Jaetaan kokonaan talousarvion varattu avustussumma

Tieavustuksilla helpotetaan taajaman ulkopuolella asuvien tienhoitokustannuksia ja näin luodaan tasapuolisuutta verrattuna taajaman kiinteistöihin. Avustusmäärärahoja on vähennetty aiemmista vuosista kunnan niukkeneviin talousresursseihin perustuen. Samalla on muutettu jakoperusteita – avustusta jaetaan vain tiekunnille.

Vuoden 2023 tieavustuksiin on varattu 15 000 euroa. Talousarviovuodelle on varattu 4 000 euroa kunnan osuuksiin tieyksikkömaksuihin omistamiensa maiden osalta.

Talous

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	0	0	0	0	0
Toimintakulut	-21 345	-21 393	-21 586	-22 018	-22 458
Toimintakate (netto)	-21 345	-21 393	-21 586	-22 018	-22 458
Laskennalliset kustannukset	-	-	-	-	-
Poistot	-	-	-	-	-
Tehtävän kokonaiskustannukset	-21 345	-21 393	-21 586	-22 018	-22 458

=valtuustoon nähden sitovat erät

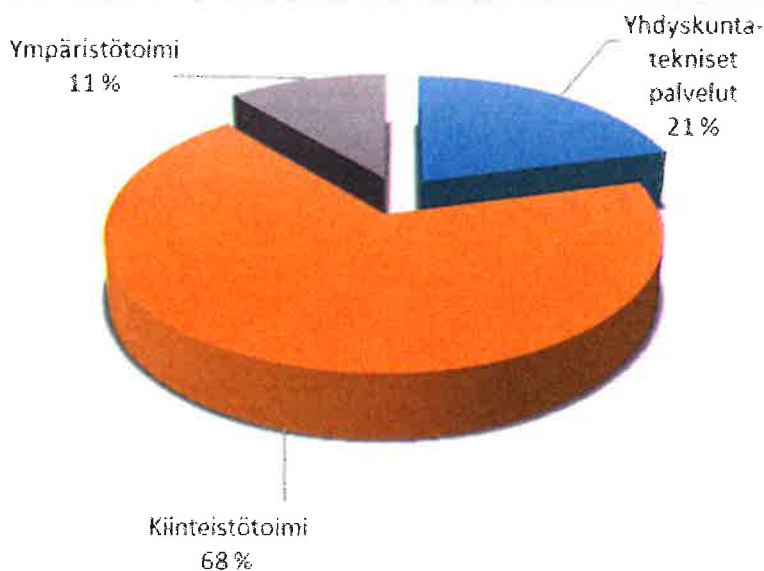
TEKNINEN LAUTAKUNTA YHTEENSÄ**Talous**

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2043	TS 2025
Toimintatuotot	1 136 479	881 634	1 707 497	1 741 647	1 776 479
Toimintakulut	-1 586 072	-1 576 000	-1 622 000	-1 654 440	-1 687 527
Toimintakate (netto)	-449 593	-694 366	85 497	87 207	88 952
Laskennalliset kustannukset	-	-	-	-	-
Poistot	-324 338	-324 149	-540 884	-508 145	-475 442
Tehtävän kokonaiskustannukset	-779 930	-1 018 515	-455 387	-420 938	-386 490

=valtuustoon nähden sitovat erät

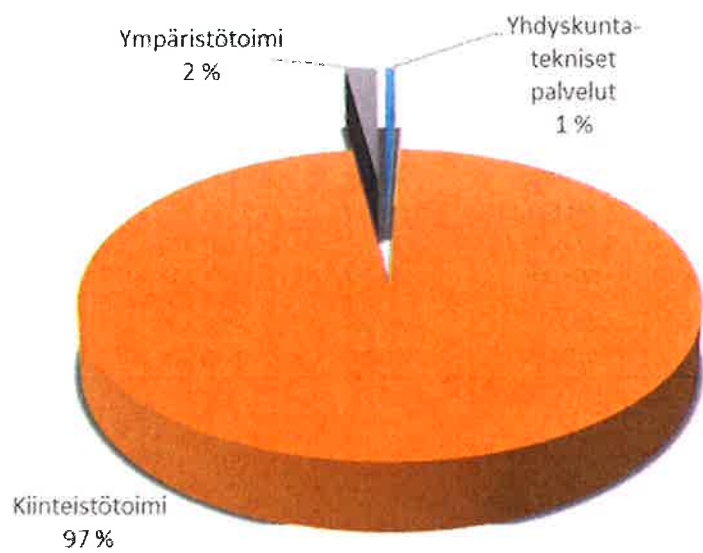
Teknisen toimen toimintakulujen jakaantuminen tehtävittäin:

Yhdyskuntatekniset palvelut	338 159
Kiinteistötoimi	1 102 536
Ympäristötoimi	181 305
	1 622 000

Teknisen toimen toimintatuottojen jakaantuminen tehtävittäin:

Yhdyskuntatekniset palvelut	11 000
Kiinteistötoimi	1 660 847
Ympäristötoimi	35 650
	<u>1 707 497</u>

VESIHUOLTOLAITOS

Tilivelvolliset: tekninen johtaja ja teknisen lautakunnan jäsenet

Vesihuoltolaitos vastaa riittävän ja hyvälaatuisen talousveden toimittamisesta ja jakelusta kunnanhallituksen vahvistaman vesilaitoksen toiminta-alueen asiakkaiden tarpeisiin. Lisäksi se vastaanottaa ja puhdistaa kunnanhallituksen vahvistaman viemärlaitoksen toiminta-alueen asiakkaiden verkostoon toimittamat jätevedet vähintään ympäristölupapäätöksen mukaiseen puhdistustasoon.

Veden toimittamiseen käytetään Hyvärilän vedenottamo, jonka lisäksi vettä ostetaan Koillis-Savon Vesi Oy:ltä. Vettä myydään Pohjois-Tuusniemen vesiosuuskunnalle sekä Heinäveden kunnalle.

Jätevedet käsitellään Pahkasalon jätevedenpuhdistamolla, jonne jätevedet johdetaan Kirkonkylän, Hietarannan, Ritoniemen ja Pahkasalon alueilta (Tuusniemen kunnan vesihuoltolaitoksen toiminta-alue) sekä Ruokosen (Pohjois-Tuusniemen vok:n toiminta-alue) että Tulikallion ja Tuuslahden alueilta. Puhdistustoimintaa seurataan puhdistamolta ja Juojärvestä otetuilla vesinäytteillä.

Vuonna 2014 (01.09.2014) voimaan tulleen vesihuoltolain mukaisesti Tuusniemen kunnan vesihuoltolaitos on eriytetty omaksi kirjanpidolliseksi taseyksiköksi 01.01.2016 alkaen.

Avaavaan taseeseen on otettu 01.01.2016 lukien mukaan vesihuoltolaitoksen tarpeelliset tilinpäätöstiedot (mm. ali-/ylijäämät) kolmelta edelliseltä vuodelta.

TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät strategiset tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2023-2025	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Viemäriverkoston vuotovesien määrän vähentäminen	Toteutuksen seuranta	Ympäristöluvan edellyttämälle tasolle.
Talousarviovuoden 2023 tavoitteet		
Viemäriverkoston vuotovesien määrän vähentäminen	Toteutuksen seuranta	Ympäristöluvan edellyttämälle tasolle.

=valtuustoon nähden sitovat tavoitteet ja mittarit

Lautakunnan hyväksymät muut tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2023-2025	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Käyttöveden toimitusvarmuus	Toimintahäiriöt	Toimintahäiriöiden minimointi
Viemäriverkoston toimivuus	Toimintahäiriöt	Toimintahäiriöiden minimointi
Vesi- ja viemärlaitoksen korjausvelan laskeminen ja pitkän tähtäimen suunnitelman laatiminen korjausvelan hallitsemiseksi.	Dokumenttien valmiusaste.	Vesi- ja viemärlaitoksen korjausvelan laskeminen ja pitkän tähtäimen suunnitelmat korjausvelan hallitsemiseksi valmiit.
Talousarviovuoden 2023 tavoitteet		
Jäteveden puhdistamon ympäristöluvan mukainen toiminta	Lupaehtojen seuranta	Lupaehtojen noudattaminen
Käyttöveden toimitusvarmuus	Toimintahäiriöt	Toimintahäiriöiden minimointi
Viemäriverkoston toimivuus	Toimintahäiriöt	Toimintahäiriöiden minimointi
Vesi- ja viemärlaitoksen korjausvelan laskeminen	Dokumenttien valmiusaste.	Vesi- ja viemärlaitoksen korjausvelkalaskelmat valmiit

Suomen vesihuoltolain mukaan "Vesihuollon ja huleveden viemäroinnin maksujen tulee olla sellaiset, että pitkällä aikavälillä voidaan kattaa vesihuoltolaitoksen uus- ja korjausinvestoinnit ja kustannukset." Yleisen hintatason nousun seurauksena vesi- ja viemärlaitoksen perus- ja käyttömaksuja nostettiin vuodelle 2022 10 %. Vuodelle 2023 perus- ja käyttömaksuja joudutaan nostamaan 10 % ja liittymismaksuja 5 %.

Tulevaisuuden haasteista merkittävin on vesi- ja viemärlaitoksen korjausvelan määrä. Tavoitteen ensi vaiheessa tulee olla korjausvelan määrän selvittäminen ja sen jälkeen pitkätähtäimen suunnitelmien laatiminen korjausvelan hallitsemiseksi.

Talous

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	360 540	343 000	373 328	380 795	388 410
Toimintakulut	-208 675	-202 000	-243 000	-247 860	-252 817
Toimintakate (netto)	151 867	141 000	130 328	132 935	135 593
Muut rahoituskulut		-15 479	-55 042	-55 042	-55 042
Laskennalliset kustannukset					
Poistot	-125 422	-124 472	-110 593	-104 378	-97 239
Tehtävän kokonaiskustannukset	26 445	1 049	-35 307	-26 485	-16 668
=valtuustoon nähden sitovat erät					

INVESTOINNIT

Kunta on investoinut voimakkaasti koko 2000-luvun. Kuuden viime vuoden (2017-2022) nettoinvestoinnit ovat olleet keskimäärin 0,67 milj. €/v. Talousarviolainaa investointien rahoittamiseen on otettu vuosien 2012 - 2014 aikana yhteensä 5,5 milj. Vuosina 2015 – 2019 ei talousarviolainaa tarvittu. Vuonna 2020 lainaa otettiin investointien ja käyttötalouden rahoittamiseen 1,5 milj. € ja vuonna 2021 0,5 milj. €. Vuonna 2022 talousarvio lainaa ei ole tarvinnut nostaa.

Investointihankkeilla, joista pääosa on korjausinvestointeja, pyritään turvaamaan nykyinen palvelutaso, huomioiden tulevaisuuden palvelutuotannon rakenteet. Tulevaisuudessa kunnan investoinnit ovat yhä suuremmalta osalta ylläpito- ja korjausinvestointeja, joilla ylläpidetään ja pyritään parantamaan kunnan omistamien kiinteistöjen käyttöarvoa, huomioiden Hyvinvointialueen tarpeet tulevaisuudessa.

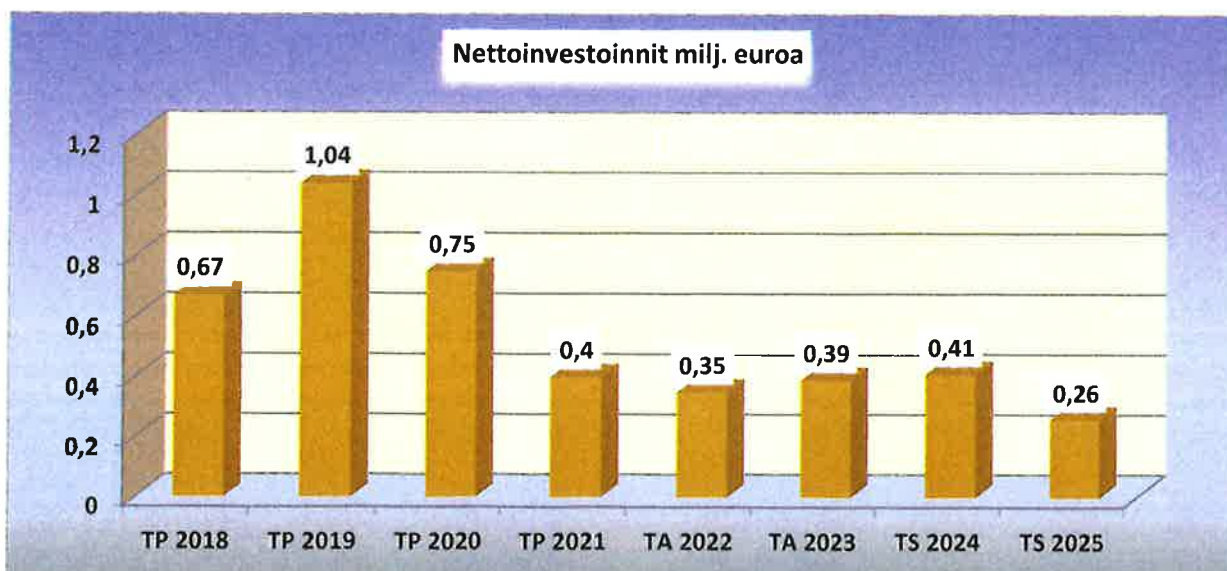
Infrastruktuuria on rakennettu ja kehitetty monipuolisesti. Muun muassa katujen, kevyenliikenteen väylien, puistojen, torialueen, rantautumispaikkojen, satama-alueen, pysäköintialueiden, vesi- ja viemäriverkostojen saneerauksien ja täydennysrakentamisien kautta on pyritty parantamaan turvallista liikkumista ja kehittämään kunnan yleistä ilmettä ja viihtyvyyttä, kriittistä infrastruktuuria unohtamatta.

Vuoden 2023 talousarvioesityksen mukaan bruttoinvestoinnit ovat n. 0,54 milj. €. Omaisuuden myyntinä on talousarvioesitykseen merkitty rivitalo-osakkeiden myyntiä 20.000 €. Maa-alueiden myyntituloiksi on arvioitu 30.000 €. Nettoinvestoinnit vuonna 2023 ovat näin ollen noin 0,35 milj.€.

Vuoden 2023 merkittävimmät investoinnit ovat: koulukeskuksen saneerauskohteet, uimalan peruskorjaus sekä vesi- ja viemärlaitoksen korjausinvestoinnit. Vedenottamon saneeraus jaksoteltuna vuosille 2023 ja 2024 on isoin yksittäinen investointi tulevana vuonna. Sosiaali- ja terveyspalveluiden kiinteistöjen osalta pyritään kartoittamaan tulevaisuuden investointitarpeita, huomioiden Hyvinvointialueen tulevaisuuden tarpeet.

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Investointikulut	-480 188	-461 000	-590 000	-480 000	-325 000
Investointituotot	80 151	115 000	203 000	75 000	69 000
Rahoitusosuudet	51 118	65 000	143 000	15 000	9 000
Omaisuuden myynti	29 034	50 000	60 000	60 000	60 000
Nettoinvestoinnit	-400 037	-346 000	-387 000	-405 000	-256 000

Nettoinvestoinnit TP 2018 – 2021, TA 2022 – 2023 ja TS 2024 – 2025 / milj. €

INVESTOINNIT TA 2023 JA TS 2024-2025

MAA- JA VESIALUEET

Hanketavoite:

Menot maa-alueiden ostot

Tuottoina tonttien myynti Honkaniemestä, Pahkasalosta, Hietarannasta, Pappilanniemestä ja kaava-alueelta sekä erillisten maa-alueiden myynti.

Tavoitteena kehittää kunnan maankäyttöä strategian mukaisesti.

	TP 2021	TA+TAMU 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Investointimenot	-17 001	-20 000	-30 000	-30 000	-30 000
Investointitulot	22 829	30 000	30 000	30 000	30 000
Rahoitusosuudet					
Omaisuuksien myynti					
= valtuustoon nähden sitovat erät					

OSAKKEET JA OSUUKSET

Hanketavoite:

Kehittämisyhtiöiden ja kuntayhtymien osuusmaksujen kautta pyritään kehittämään seudullista yhteistyötä. Kunta on laatinut listan myytävistä asunnoista, jotka ovat julkisessa myynnissä (nykyisellä vuokralaisella etuosto-oikeus). Asunto-osakkeiden myyntituloja on arveltu kertyvän 30 000 e.

	TP 2021	TA+TAMU 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Investointimenot	0	-20 000	-20 000	-20 000	-20 000
Investointitulot	6 205	20 000	30 000	30 000	30 000
Rahoitusosuudet					
Omaisuuksien myynti					
= valtuustoon nähden sitovat erät					

IRTAIN OMAISUUS

KONEET JA KALUSTO

- Koulukeskus kotitalousluokan kalusteet + koneet 50.000 €

Hanketavoite: Koulukeskuksen perusparannusten toteuttaminen.

	TP 2021	TA+TAMU 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Investointimenot	-48 192	-45 000	-50 000		
Investointitulot					
Rahoitusosuudet					
Omaisuuksien myynti					
= valtuustoon nähden sitovat erät					

MUU JULKINEN KÄYTTÖMAISUUS

- Valokuituverkon laajennus, kuntarahoitusosuus 35.000 €

Hanketavoite: Kunnan kriittisen infrastruktuurin kehittäminen.

	TP 2021	TA+TAMU 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Investointimenot			-35 000	-35 000	-35 000
Investointitulot					
Rahoitusosuudet					
Omaisuuuden myynti					
= valtuustoon nähden sitovat erät					

MUUT HALLINTO- JA LAITOSRAKENNUKSET

- Koulukeskus isosali, ikkunat 20.000 €
- Koulukeskus, isosali matalaosa vesikattosaneeraus, sekä kaikkien rakennusten vesikattosaneerauksen hankesuunnittelu 50.000 €

Hanketavoite: Koulukeskuksen perusparannusten toteuttaminen.

	TP 2021	TA+TAMU 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Investointimenot	-80 143	-130 000	-70 000	-100 000	-100 000
Investointitulot	51 118				
Rahoitusosuudet					
Omaisuuuden myynti					
= valtuustoon nähden sitovat erät					

KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET**LIIKENNEVÄYLIEN SANEERAUS**

- Katuvalojen huolto 20.000 €
- Katualueiden lohkominen 20.000 €

Hanketavoite: Kunnan kriittisen infrastruktuurin perusparantaminen.

	TP 2021	TA+TAMU 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Investointimenot		-40 000		-40 000	-40 000
Investointitulot					
Rahoitusosuudet					
Omaisuuuden myynti					
= valtuustoon nähden sitovat erät					

MUUT KIIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET**KOULUKESKUS JÄÄKIEKKOKAUKALON LAIDAT**

- Koulukeskus jääkiekkokaukalon laitojen uusiminen 40.000 €

Hanketavoite: Koulukeskuksen perusparannusten toteuttaminen.

Tulot: Korjaukseen rahoitus Edla Miettisen perintövaroista.

	TP 2021	TA+TAMU 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Investointimenot			-40 000		
Investointitulot			40 000		
Rahoitusosuudet					
Omaisuuksien myynti					
= valtuustoon nähden sitovat erät					

MOOTTORIKELKKAREITTI SUUNNITTELUHANKE

- Moottorikelkkareitin suunnittelu ja loppuun saattaminen 15.000 €

Hanketavoite: Kunnan matkailu- ja virkistysinfrastruktuurin parantaminen.

	TP 2021	TA+TAMU 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Investointimenot			-15 000	-40 000	-30 000
Investointitulot					
Rahoitusosuudet					
Omaisuuksien myynti					
= valtuustoon nähden sitovat erät					

TEOLLISUUSALUE INFRA SUUNNITTELU

- Kankaalan teollisuusalueen kunnallistekniikan suunnittelu 10.000 €

Hanketavoite: Kunnan kriittisen infrastruktuurin kehittäminen.

	TP 2021	TA+TAMU 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Investointimenot			-10 000	-50 000	-30 000
Investointitulot			3 000	15 000	9 000
Rahoitusosuudet					
Omaisuuksien myynti					
= valtuustoon nähden sitovat erät					

PÄIVÄKODIN LEIKKIVÄLINEET

Hanketavoite: Päiväkodin perusparannusten toteuttaminen.

Tulot: Rahoitus Edla Miettisen perintövaroista

	TP 2021	TA+TAMU 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Investointimenot			-20 000		
Investointitulot			20 000		
Rahoitusosuudet					
Omaisuuuden myynti					
= valtuustoon nähden sitovat erät					

AMPUMARADAN MAAPERÄN KUNNOSTUS

- Käärmevaarun vanhan ampumaradan kunnostus ja rakenteiden purku 60.000 €

Hanketavoite: Pilaantuneiden maa-alueiden ennallistaminen.

	TP 2021	TA+TAMU 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Investointimenot		-60 000			
Investointitulot		30 000			
Rahoitusosuudet					
Omaisuuuden myynti					
= valtuustoon nähden sitovat erät					

SATAMA-ALUEEN KEHITTÄMINEN

- Rantabulevardin sillat ja huvimajat 50.000 €

Hanketavoite: Kunnan matkailu- ja virkistysinfrastruktuurin parantaminen.

	TP 2021	TA+TAMU 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Investointimenot	13 482	-55 000	-50 000		
Investointitulot					
Rahoitusosuudet					
Omaisuuuden myynti					
= valtuustoon nähden sitovat erät					

KAAPELIN SIIRTO D-ASEMA TEBOIL

- P-K S:n maakaapelin ja Savon Kuidun tietoliikenne kaapelin siirto D-aseman rakentamisen alta.

Hanketavoite: Kunnan kriittisen infrastruktuurin kehittäminen.

	TP 2021	TA+TAMU 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Investointimenot	-24 726				
Investointitulot					
Rahoitusosuudet					
Omaisuu den myynti					
= valtuustoon nähden sitovat erät					

LEIRITIE

- Leiritien kunnallistekniikan viimeistely 21.000 €

Hanketavoite: Kunnan kriittisen infrastruktuurin kehittäminen.

	TP 2021	TA+TAMU 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Investointimenot	-162 229	-21 000			
Investointitulot					
Rahoitusosuudet					
Omaisuu den myynti					
= valtuustoon nähden sitovat erät					

UIMALAN PERUSKORJAUS

- Uimalan peruskorjaus 80.000 €

Hanketavoite: Kunnan matkailu- ja virkistysinfrastruktuurin parantaminen.

Tulot: Peruskorjaukseen rahoitus Edla Miettisen perintövaroista

	TP 2021	TA+TAMU 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Investointimenot		-35 000	-80 000		
Investointitulot		35 000	80 000		
Rahoitusosuudet					
Omaisuu den myynti					
= valtuustoon nähden sitovat erät					

VESI- JA VIEMÄRILAITOKSEN TÄYDENNYSRAKENTAMINEN

- Vesihuoltoverkoston runkoventtiilien uusiminen 45.000 €

Hanketavoite: Kunnan kriittisen infrastruktuurin perusparantaminen.

	TP 2021	TA+TAMU 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Investointimenot	-161 379	-35 000	-45 000	-40 000	-40 000
Investointitulot					
Rahoitusosuudet					
Omaisuu den myynti					
= valtuustoon nähden sitovat erät					

VESILAITOS, VEDENKÄSITTELYLAITOKSEN SANEERAUS

- Lamminpään vedenkäsittelylaitoksen saneeraus 125.000 €

Hanketavoite: Kunnan kriittisen infrastruktuurin perusparantaminen.

	TP 2021	TA+TAMU 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Investointimenot			-125 000	-125 000	
Investointitulot					
Rahoitusosuudet					
Omaisuu den myynti					
= valtuustoon nähden sitovat erät					

Tuusniemen kunta

Kunnan tilojen käyttökorvaukset 1.1.2023 lukien:

Kunnantalon tilat

Valtuustosali	50 e/ kerta (sis. alv 24%)
Kunnanhallituksen kokoushuone	50 e/ kerta (sis. alv 24%)
Lautakuntien kokoushuone	50 e/ kerta (sis. alv 24 %)
Säännöllisesti kokoontuvat ryhmät	100 e/ lukukausi (sis. alv 24 %)

Toimivien koulujen tilat

Koulukeskuksen iso sali	50 e/ kerta (sis. alv 24 %)
Koulukeskuksen monitoimisali	60 e/ kerta (sis. alv 24 %)
Koulukeskuksen ruokala	50 e/ kerta (sis. alv 24 %)
Koulukeskuksen keittiö	50 e/ kerta (sis. alv 24 %)
Luokkahuone (riippumatta koulusta)	30 e/ kerta (sis. alv 24 %)
Koulujen luokissa yöpyminen	40 e/ yö/ tila (sis. alv 24 %)

Muut tilat

Nuorisotila Pääatalo	20 e/ 2 h (alv 24 %)
Satamapaviljonki (sisältää alv:n 24 %)	50 e/ kerta
Grillikodan vuokra (sisältää alv:n 24 %)	15 e/ kerta
Torikahvion vuokra (sisältää alv:n 24 %)	30 e/ kerta

(vuokra peritään ulkoisilta ja sisäisiltä vuokraajilta, sisäiset vuokrat eivät sisällä arvonlisäveroa)

Muut perittävät korvaukset

Ovien aukaisu ja sulkeminen (virasto)	60 e/ kerta (sis. alv 24 %)
Ovien aukaisu (asunnot)	40 e/ kerta (sis. alv 24 %)
Suomen lipun nosto ja lasku	55 e/ kerta (sis. alv 24 %)

Poliittisten puolueiden **luottamustoimiin liittyvien kokouksien** esim. ryhmäkokouksien **tilavaruuksista ei peritä tilavuokraa.**

Niissä tapahtumissa, joissa **kunta** on yhdessä järjestämässä järjestöjen ja muiden kolmannen sektorin toimijoiden kanssa tapahtumia, mutta **toimii tapahtuman vastuullisena järjestäjänä, ei tilavuokraa peritä.**

Kaikista muista tilavuokruuksista korvaus peritään tilavuokraajilta, myös yleishyödyllisiltä yhteisöiltä, jaostoilta ja järjestöiltä. Mikäli tilojen käyttö on säännöllistä vähintään 5 kertaa lukukauden aikana, niin tällöin peritään ko. tilan käyttökorvaus koko lukukaudelta.

Nuorisotila Pääatalon vakituksia käyttäjiä laskutetaan kalenterivuoden aikana enintään 100 e (sis. alv 24 %)

Tilaisuuden jälkeen tilojen vuokraaja vastaa tilojen siisteydestä. Mikäli tilat joudutaan siivoamaan kunnan toimesta, peritään tilavuokraajalta todelliset siivouskulut.

TILOJEN VARAUS JA LASKUTUS

Toimivien koulujen tilojen osalta käytännössä **käyttöluvan antaa koulun rehtori** ja **tilavaruuksen/laskutuksen hoitaa koulusihteeri.**

Kunnantalon käyttöluvan antaa **tekninen johtaja**, kokoustilojen **laskutuksen hoitaa teknisen toimen toimistos sihteeri** ja tilojen käyttäjät antavat käytöstä ja laskutusta varten tarvittavat tiedot.

Muut tilat

Nuorisotila Pääatalon **käyttöluvan antaa vapaa-aikasihteeri.**

Satamapaviljongin, grillikodan ja torikahvion **käyttöluvat antaa hallintojohtaja.**

Mikäli korvauksen perinnästä syntyy epäselvyyttä, tällöin asian ratkaisee **toimialan toimialajohtaja** jonka hallinnassa ko. tila on. Kyseinen toimialajohtaja tekee myös päätöksen niiden tilojen vuokraamisen osalta, joita ei ole mainittu yllä olevassa luettelossa.

VALOKOPIOT

Sisäinen laskutushinta:	mustavalkoinen A4	0,10 e/sivu	(veroton hinta)
	mustavalkoinen A3	0,15 "	(veroton hinta)
	värillinen A4	0,30 "	(veroton hinta)
	värillinen A3	0,45 "	(veroton hinta)
	laminointi A4	0,80 "	(veroton hinta)
	laminointi A3	1,20 "	(veroton hinta)
Myynti ulkopuolisille:	mustavalkoinen A4	0,60 "	(2-puoleinen 0,90 e), sis. alv 24 %
	mustavalkoinen A3	0,90 "	(2-puoleinen 1,35 e), - " -
	värillinen A4	1,80 "	(2-puoleinen 2,70 e), - " -
	värillinen A3	2,70 "	(2-puoleinen 4,05 e), - " -
	laminointi A4	1,60 "	sis. alv 24 %
	laminointi A3	2,40 "	- " -
	kalvot A4	2,00 "	- " -
	faksit	1,00 "	- " -

Laskutettavat järjestöt/yritykset:

- 50 % alennus myynti ulkopuolisille hinnoista
- laskutuslisä 5 euroa / lasku (6 kk välein)

Kopion oikeaksi todistamisesta korvaus on 0,50 euroa/sivu

KUNTOSALIN VUOSIMAKSU

Kuntosalin vuosimaksu 60 euroa (sis. alv 10 %).

MUUT MAKSUT

Kiinteistökaupan etuosto-oikeuspäätös 200 euroa/kpl (alv 0 %).

Mm. kiinteistökauppoihin liittyvät aineistot 50 euroa (sis. alv 24 %).

AUTOPAIKAT/-PISTOKKEET**Kunnantalo:**

Maksut ajalta 01.11.-31.12. ja 01.01.-31.03. kutakin vuotta
Kuukausimaksu 15 €/kk lohkolämmitin

Kunnantalon lämmityspistokkeissa ei saa käyttää sisätilälämmitintä.

Kunnantalon autolämmitysmaksut kerää Pohjois-Savon Isännöinti Oy.

***Koulukeskus:**

Maksu ajalta 01.11.-31.12. ja 01.01.-31.03. kutakin vuotta
Kuukausimaksu 15 €/kk lohkolämmitin
Kuukausimaksu 25 €/kk lohkolämmitin ja sisätilälämmitin

***Palvelukeskus:**

Maksu ajalta 01.11.-31.12. ja 01.01.-31.03. kutakin vuotta
Kuukausimaksu 15 €/kk lohkolämmitin
Kuukausimaksu 25 €/kk lohkolämmitin ja sisätilälämmitin

***Terveyskeskus:**

Maksu ajalta 01.11.-31.12. ja 01.01.-31.03. kutakin vuotta
Kuukausimaksu 15 €/kk lohkolämmitin
Kuukausimaksu 25 €/kk lohkolämmitin ja sisätilälämmitin

Lyhytaikainen lämmityspistokkeen käyttö (kaikki kiinteistöt)

1 – 3 pv 1 €/pv

4 – 7 pv/tai viikko 4 €

*** Kunnan henkilökunnan autonlämmitysmaksut laskuttaa jokainen hallintokunta itse syyskaudelta per 31.12. ja kevätkaudelta per 31.3.**

TEKNINEN TOIMI, MAKSUT JA TAKSAT V. 2023

TAKSOJA JA MAKSUJA NOUDATETAAN ULKOISESSA JA SISÄISESSÄ LASKUTUKSESSA

Venepaikkojen vuokrat

Levälahti:	- laituripaikat 86,29 e + alv 20,71 e (nykyinen hinta 97,00 e)	107,00 e/v
	- puomipaikat 44,36 e + alv 10,64 e (nykyinen hinta 50,00 e)	55,00 e/v
Tuusniemi:	- laituripaikat	
	- portin takana olevat 5,5 m 90,32 e + alv 21,68 e (nykyinen hinta 102,00 e)	112,00 e/v
	- puomin pituus 5,5 m 86,29 e + alv 20,71 e (nykyinen hinta 97,00 e)	107,00 e/v
	- puomin pituus 7,5 m 117,74 e + alv 28,26 e (nykyinen hinta 133,00 e)	146,00 e/v
	- kalastus- ja risteilyalukset 161,29 e + alv 38,71 e	200,00 e/alus/v
	- telarantapaikat 44,36 e + alv 10,64 e (nykyinen hinta 50,00 e)	55,00 e/v
	- muut kunnan rantapaikat 37,90 e + alv 9,10 e (nykyinen hinta 43,00 e)	47,00 e/v

Soran sisäinen hinta (alv 0 %) **2,90 e/m³**
(nykyinen hinta 2,90 e)

Halot (alv 0 %) **57,00 e/m³**
(pilkevarastoon hankintahinnalla)
(nykyinen hinta 57,00 e)

Pilkkeet (alv 0 %) **91,00 e/m³**
(nykyinen hinta 91,00 e)

KUORMA-AUTO JA TRAKTORI

- Kuorma-auto; sis. kuljettajan	116,00 e + alv 27,87 e (nykyinen hinta 120,28 e)	143,84 e/h
- Kuorma-auto; sis. kuljettajan ja apumiehen	160,00 e + alv 38,40 e (nykyinen hinta 166,66 e)	198,40 e/h
- Traktori; sis. kuljettajan	82,00 e + alv 19,68 e (nykyinen hinta 84,32 e)	101,68 e/h

Autoa tai traktoria ei vuokrata ilman kuljettajaa ja kuljettajineen vain normaalin työajan puitteissa.

VESI- JA VIEMÄRILAITOKSEN MAKSUT JA TAKSAT V. 2023

TAKSOJA JA MAKSUJA NOUDATETAAN ULKOISESSA JA SISÄISESSÄ LASKUTUKSESSA

VESIMAKSU

Käyttömaksu

- veroton hinta 1,93 e + alv 0,46 e (nykyinen hinta 2,17 e)	2,39 e/m³
--	-----------------------------

Perusmaksu

I veroton hinta 45,99 e + alv 11,04 e (omakotitalot, paritalot / k=1,0) (nykyinen hinta 51,84 e)	57,03 e/v
--	------------------

II veroton hinta 114,96 e + alv 27,59 e (3 – 6 huoneiston rivitalot / k=2,5) (nykyinen hinta 129,59 e)	142,55 e/v
--	-------------------

III veroton hinta 183,93 e + alv 44,14 e (7 – 12 huoneiston rivi- ja kerrostalot ym. / k=4,0) (nykyinen hinta 207,34 e)	228,07 e/v
---	-------------------

IV veroton hinta 275,90 e + alv 66,22 e (13 – 18 huoneiston rivi- ja kerrostalot ym. / k=6,0) (nykyinen hinta 311,02 e)	342,12 e/v
---	-------------------

V veroton hinta 367,87 e + alv 88,29 e (> 18 huoneiston rivi- ja kerrostalot ym. / k=8,0) (nykyinen hinta 414,69 e)	456,16 e/v
---	-------------------

Tilapäiskulutus

- veroton hinta 1,93 e + alv 0,46 e (nykyinen hinta 2,17 e)	2,39 e/m³
--	-----------------------------

Rakennusaikainen vedenkulutus

- omakotitalo 82,45 e + alv 19,79 e (nykyinen hinta 92,94 e)	102,24 e
---	-----------------

- rivi- ja kerrostalo 225,50 e + alv 54,12 e (nykyinen hinta 254,20 e)	279,62 e
---	-----------------

Vesilaitoksen liittymismaksu

- veroton hinta 141,02 e + alv 33,84 e (nykyinen hinta 166,53 e)	174,86 e/yksikkö
---	-------------------------

Pahkasalon liittymismaksu

- veroton hinta 3.887,10 e + alv 932,90 e (nykyinen hinta 4.591,00 e)	4.820,00 e
--	-------------------

JÄTEVESIMAKSU

Käyttömaksu

- veroton hinta 4,06 + alv 0,97 e **5,03 e/m³**
(nykyinen hinta 4,58 e)

Perusmaksu

- I veroton hinta 108,39 e + alv 26,01 e **134,40 e/v**
(omakotitalot, paritalot / k=1,0)
(nykyinen hinta 122,19 e)
- II veroton hinta 270,42 e + alv 64,90 e **335,32 e/v**
(3 – 6 huoneiston rivitalot / k=2,5)
(nykyinen hinta 304,84 e)
- III veroton hinta 432,48 e + alv 103,80 e **536,28 e/v**
(7 – 12 huoneiston rivi- ja kerrostalot ym. / k=4,0)
(nykyinen hinta 487,52 e)
- IV veroton hinta 648,15 e + alv 155,56 e **803,71 e/v**
(13 – 18 huoneiston rivi- ja kerrostalot ym. / k=6,0)
(nykyinen hinta 730,65 e)
- V veroton hinta 864,94 e + alv 207,59 e **1.072,53 e/v**
(> 18 huoneiston rivi- ja kerrostalot, koulut ym. / k=8,0)
(nykyinen hinta 975,02 e)

Viemärlaitoksen liittymismaksu

- veroton 2,48 + alv 0,60 e **3,08 e/m²**
(nykyinen hinta 2,93 e)

Pahkasalon liittymismaksu

- veroton hinta 9.071,37 e + alv 2.177,13 e **11.248,50 e**
(nykyinen hinta 10.712,86 e)

Lietteen käsittelymaksu

- umpikaivoliete 3,57 e + alv 0,86 e **4,43 e/m³**
(nykyinen hinta 4,30 e/m³)
- sakokaivoliete 12,41 e + alv 2,98 e **15,39 e/m³**
(nykyinen hinta 14,94 e/m³)

VESILAITOKSEN SUORITTAMISTA TÖISTÄ PERITTÄVÄT KORVAUKSET

1. veden katkaisu ja –kytkentä 76,34 e + alv 18,32 e (nykyinen hinta 86,06 e)	94,66 e
2. mittarin poisottaminen + asennus 76,34 e + alv 18,32 e (koskee tapauksia, joissa liittyyjä vastuussa) (nykyinen hinta 86,06 e)	94,66 e
3. vesimittarin tarkastus 76,34 e + alv 18,32 e (nykyinen hinta 86,06 e)	94,66 e
4. tonttivesijohdon asennus ja liitäntä 344,87 e + alv 82,77 e (nykyinen hinta 388,76 e)	427,64 e
5. tarvikkeet hankintahinnalla	
6. laitospöytä 50,00 e/h + alv 12,00 e (nykyinen hinta 58,28 e/h)	62,00 e/h
7. vesimittarin luku vesilaitoksen toimesta 48,39 e + alv 11,61 e (nykyinen hinta 56 e/h)	60,00 e
8. Kosulan vesipostin käyttömaksu 48,39 e + alv 11,61 (nykyinen hinta 55 e/v)	60,00 e/v

TORIPAikkAMAKSU

Esitetään, että toripaikkamaksuja ei peritä v. 2023

Kiinteistö- ja asunto-osakeyhtiöiltä kiinteistöhuoltopalvelusta perittävät maksut:

- Tuusniemen Virastotalo Oy	1.499,74 e + alv 359,94 e	1.859,68 e/kk
- Kiint. Oy Tuusniemen Turula	2.365,59 e + alv 567,74 e	2.933,33 e/ kk

KUSTANNUSTEN JAKOPERUSTEITA**KIINTEISTÖJEN HUOLTOPALVELUT**

- Yläkoulu	57.760 e/vuosi
- Alakoulu	60.030 e/vuosi
- Lukio	26.040 e/vuosi
- Esikoulu	11.320 e/vuosi
- Kirjasto	9.060 e/vuosi
- Kansalaisopisto	9.850 e/vuosi
- Palvelukeskus	16.930 e/vuosi
- Koivukoti	16.930 e/vuosi
- Keskuskeittiö	8.600 e/vuosi
- Liikuntapaikat	38.610 e/vuosi
- Päiväkoti (Neuvokas)	6.800 e/vuosi
- Paloasema	5.690 e/vuosi
- Terveyskeskus	16.980 e/vuosi
- Sairaala	16.980 e/vuosi
- Satamapaviljonki	3.480 e/vuosi
- Vanha alakoulu	1.220 e/vuosi

Kiinteistöhoitajan tuntivelotushinta 42 e/h + alv 10,08 e 52,08 e/h
Sähköasentajan tuntitaksa sama kuin laitoshmiehen.

TUUSNIEMEN YMPÄRISTÖNSUOJELUVIRANOMAISEN TAKSA

1 § Soveltamisala

- 1.1 Ympäristönsuojelulain (527/2014), jätelain (646/2011), vesilain (587/2011) ja merenkulun ympäristönsuojelulain (1672/2009) mukaisen luvan, ilmoituksen tai muun asian käsittelystä kunnan ympäristönsuojeluviranomaisessa peritään käsittelymaksu tämän taksan mukaisesti.

2 § Maksujen määräytymisperusteet

- 2.1 Ympäristönsuojeluviranomaisen maksut perustuvat luvan, ilmoituksen tai muun asian käsittelyn keskimääräiseen omakustannusarvoon, joka sisältää asian käsittelystä viranomaiselle aiheutuneet kokonaiskustannukset.
- 2.2 Kokonaiskustannuksiin kuuluvat asian käsittelystä aiheutuvien erilliskustannusten lisäksi käsittelyn aiheuttama osuus hallinto-, toimitila- ja pääomakustannuksista sekä muista viranomaisen yhteiskustannuksista. Kokonaiskustannuksiin kuuluvat lisäksi asianosaisten kuulemisesta sekä hakemuksen ja päätöksen tiedottamisesta aiheutuvat kulut. Kuulemisesta ja tiedottamisesta aiheutuvat keskimääräiset kustannukset ovat **480 euroa** (480 € v. 2022).
- 2.3 Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen asian käsittelyn omakustannusarvo on **60 euroa tunnilta** (60 €/h v. 2022).

3 § Lupien, ilmoitusten ja muiden asioiden käsittelymaksut

- 3.1 Lupien, ilmoitusten ja muiden asioiden käsittelystä perittävät maksut on esitetty liitteenä olevassa maksutaulukossa.

4 § Menettelyn laajuudesta johtuvat lisämaksut

- 4.1 Edellä 3 §:ssä mainitun maksun lisäksi peritään asian käsittelystä seuraavat lisämaksut:
- asiantuntijaviranomaisen lausunto erillisen laskun mukaisesti sekä vähintään **78 euroa lausunnolta** (78 € v. 2022).
 - konsultti- tai asiantuntijaselvitys erillisen laskun mukaisesti
 - ympäristönsuojeluasetuksen 13 §:n 2 momentissa tarkoitetun kuulemistilaisuuden tai katselmuksen järjestämisestä aiheutuneet kulut sekä **78 euroa tilaisuudelta** (78 € v. 2022).

MAKSUTAULUKKO v. 2023**5 § Maksun alentaminen**

- 5.1 Mikäli asian käsittelyn vaatima työmäärä on merkittävästi keskimääräistä vähäisempi, voidaan käsittelymaksu määrätä 35 prosenttia 3 §:n mukaista maksua pienemmäksi.
- 5.2 Toiminnan olennaista muuttamista tai lupapäätöksen tarkistamista tai uudistamista koskevan hakemuksen sekä ilmoituksen uudistamisen käsittelymaksu voidaan määrätä 50 prosenttia 3 §:n mukaista maksua pienemmäksi.
- 5.3 Luvan tai ilmoituspäätöksen teknisluontoisesta muuttamisesta tai muusta lupamääräysten vähäisestä muutoksesta, jonka vaatima työmäärä on merkittävästi keskimääräistä pienempi, voidaan käsittelymaksu määrätä 90 prosenttia 3 §:n mukaista maksua pienemmäksi.
- 5.4 Ympäristönsuojelulain (5272014) 230 §:n 2 momentissa, 175 ja 186 § tarkoitetuissa tilanteissa peritään kuitenkin 3 §:n mukainen maksu, jos asian käsittelyn vaatima työmäärä vastaa uudelta toiminnalta vaadittavan luvan käsittelyä.
- 5.5 Hakemuksen kohteena olevan laitoksen tai toiminnan käytössä olevan varmennetun ympäristöasioiden hallintajärjestelmän tai muun vastaavan järjestelmän taikka energiasäästö sopimusten, joiden voidaan katsoa vähentävän tarvetta selvittää toimintaa tai antaa tarkkailua ja seurantaa koskevia lupamääräyksiä, perusteella käsittelymaksu voidaan määrätä 10 prosenttia 3 §:n mukaista maksua pienemmäksi.
- 5.6 Eläinsuojien käsittelymaksu, mikäli kyseisellä tilalla toteutetaan maatalouden ympäristötukijärjestelmään liittyviä vapaaehtoisia vesiensuojelutoimenpiteitä, voidaan määrätä 35 prosenttia 3 §:n mukaista maksua pienemmäksi.
- 5.8 Jos hakemus koskee sellaista ympäristölupaa edellyttävää laitosta tai toimintaa tai ympäristönsuojelulain 10 luvun mukaisten ilmoitusten käsittelyä, jota koskevasta kuulutuksesta ilmoittamista sanomalehdessä on asian vähäisen merkityksen tai muutoin pidettävä ilmeisen tarpeettomana, vähennetään 3 §:n mukaisesta maksusta **300 euroa** (300 € v. 2022).

6 § Hakemuksen, ilmoituksen tai muun asian peruuttaminen tai raukeaminen

- 6.1 Mikäli hakija peruuttaa hakemuksensa, ilmoituksensa tai muun asian taikka asian käsittely kunnan ympäristönsuojeluviranomaisessa raukeaa muusta syystä ennen päätöksen antamista ja viranomaisen on ryhtynyt oleellisiin toimiin hakemuksen käsittelemiseksi, peritään 3 §:n mukaisesta maksusta 50 prosenttia sekä muut hakemuksen käsittelystä aiheutuneet kustannukset 4 §:n ja 5 §:n mukaisesti.

7 § Hakemuksen tai ilmoituksen hylkääminen tai tutkimatta jättäminen

- 7.1 Hakemuksesta tai ilmoituksesta, josta on tehty hylkäävä päätös, peritään tämän taksan mukainen maksu. Mikäli hylkäävän päätöksen perusteet ovat niin selkeät, että asian laajemmalle käsittelylle ei ole ollut perusteita, voidaan maksu määrätä 70 prosenttia 3 §:n mukaista maksua pienemmäksi.
- 7.2 Jos hakemus tai ilmoitus on päätetty jättää tutkittavaksi ottamatta, maksua ei peritä.

MAKSUTAULUKKO v. 2023**8 § Palautetun hakemuksen käsittelymaksu**

- 8.1 Tuomioistuimen muutoksenhaun johdosta uudelleen käsiteltäväksi palauttaman asian tämän taksan mukaisesta käsittelymaksusta vähennetään, mitä samassa asiassa aikaisemmin annetusta ympäristönsuojeluviranomaisen päätöksestä on peritty.
- 8.2 Jos tuomioistuin muutoksenhaun johdosta kumoaa päätöksen sen vuoksi, että hakija ei ole ollut hakemansa luvan tarpeessa, palautetaan mahdollisesti peritty maksu kokonaisuudessaan.

9 § Vakuuspäätöksen maksu

- 9.1 Ympäristönsuojelulain 61 §:n mukaisen vakuuden hyväksymistä koskevan asian käsittelystä peritään lisämaksu, joka on 15 prosenttia kyseistä toimintaa koskevasta 3 §:n mukaisesta maksusta.

10 § Maksun kohtuullistaminen tai määrääminen poikkeustapauksissa

- 10.1 Milloin tämän taksan soveltaminen johtaa luvan, ilmoituksen tai muun asian luonne ja merkitys huomioon ottaen kohtuuttoman suureen maksuun, voidaan erityisistä syistä käsittelymaksu määrätä 3 §:n mukaista maksua alhaisemmaksi. Maksun tulee tällöinkin kattaa viranomaiselle aiheutuneet 4 §:n mukaiset kustannukset ja sen tulee olla suuruudeltaan vähintään 50 prosenttia 3 §:n mukaisesta maksusta.
- 10.2 Milloin tämän taksan soveltaminen johtaa luvan, ilmoituksen tai muun asian käsittelyn laajuus ja työmäärä huomioon ottaen kohtuuttoman pieneen maksuun, voidaan erityistapauksissa käsittelymaksu periä 3 §:n mukaisista maksuista poiketen myös asian käsittelyajan perusteella lasketun omakustannusarvon ja muiden asian käsittelystä aiheutuneiden erilliskustannusten perusteella. Tällöin maksun määräämiseen tulee liittää laskelmaperuste maksulle sekä erittely muista erilliskustannuksista.

11 § Maksusta, maksun palauttamisesta ja poikkeuksesta päättäminen

- 11.1 Maksusta, maksun palauttamisesta, maksun alentamisesta ja maksun lykkäämisestä määrää kunnan ympäristönsuojeluviranomainen pääasiaa koskevassa päätöksessä tai samanaikaisesti annettavalla erillisellä päätöksellä. Mikäli maksusta tehdään erillinen päätös, tulee päätös ja maksulippu lähettää maksuvelvolliselle samalla kun pääasiaa koskeva päätös.

12 § Maksun suorittaminen ja periminen

- 12.1 Maksu on suoritettava 14 vuorokauden kuluessa siitä, kun asiaa koskeva päätös on saanut lainvoiman. Viivästyneestä maksusta peritään kulloinkin voimassa olevaa viivästyskorkoa korkolain (633/1982) 4 §:n 3 momentissa tarkoitetun korkokannan mukaan.
- 12.2 Mikäli tämän taksan mukaista maksua ei muistutuksesta huolimatta ole maksettu, voidaan se periä ulosottoina ilman erillistä tuomiota tai päätöstä siinä järjestyksessä kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottoin annetussa laissa (706/2007) säädetään.

MAKSUTAULUKKO v. 2023**13 § Taksan soveltaminen**

- 13.1 Maksu määräytyy tämän taksan mukaisesti asioissa, jotka ovat tulleet vireille sekä joista on kuulutettu tai muuten annettu tieto asianosaisille tämän taksan voimaantuloapäivän jälkeen.

14 § Voimaantulo ja siirtymäsäännökset**14.1 Tämä taksa tulee voimaan 1.1.2023**

- 13.2 Ympäristölupa-asioiden käsittelystä, jotka ovat tulleet vireille ja joista on kuulutettu tai asiasta on muutoin annettu tieto asianosaiselle ennen ympäristönsuojelulain voimaantuloa, peritään käsittelymaksu aiemmin voimassa olleen ympäristölupataksan mukaisesti.

Nämä maksuperusteet ovat Tuusniemen kunnan teknisen lautakunnan 27.10.2022 § 63 ja Tuusniemen kunnanvaltuuston hyväksymät 28.11.2022 § xx.
Näiden maksujen perusteella määrätyt maksut eivät ole arvonlisäverollisia.

Näiden maksujen päätöksellä kumotaan Tuusniemen kunnanvaltuuston 29.11.2021 hyväksymät ympäristönsuojeluviranomaisen taksat.

MAKSUTAULUKKO v. 2023

LAITOS TAI TOIMINTA

	Käsittely aika (h)	Maksu	
		Euroa (€)	
		2022	2023
<u>Ympäristölupaa edellyttävä laitos tai toiminta (YSA 2 §)</u>			
<u>Metsäteollisuus</u>			
Sahalaitos tai viilutehdas	80	5 040	5 040
Puunsuojakemikaaleja käyttävä laitos	60	5 040	5 040
<u>Metalliteollisuus</u>			
Metallien tai muovien elektrolyyttistä tai kemiallista pintakäsittelyä suorittava laitos, piirilevyvalmistamo, peittaamo, fosfointilaitos tai alumiinin anodisointilaitos	60	5 040	5 040
<u>Energiatuotanto</u>			
Öljyä, kivihiiltä, puuta, turvetta, kaasua tai muuta poltettavaa ainetta käyttävä voimalaitos, kattilalaitos tai muu laitos	60	5 400	5 400
<u>Kemian teollisuus</u>			
Voiteluöljytehdas	80	5 040	5 040
Pinta-aktiivisia aineita tai pesuaineita valmistava tehdas	80	4 194	4 194
<u>Kemikaalien tai polttonesteiden varastointi tai käsittely</u>			
Polttonesteiden jakeluasema	40	3 600	3 600
Muu vaarallisen nestemäisen kemikaalin varasto	40	3 600	3 600
Kivihiilivarasto	40	3 600	3 600
<u>Haihtuvia orgaanisia yhdisteitä käyttävä toiminta</u>			
Laitos, jossa käytetään haihtuvia orgaanisia yhdisteitä	60	5 400	5 400
<u>Malmien tai mineraalien kaivaminen tai maaperän ainesten otto</u>			
Kivenlouhimo tai muu kuin maanrakennustoimintaan liittyvä kivenlouhinta	30	3 840	3 840
Kiinteä tai tietylle alueelle sijoitettava siirrettävä murskaamo, asfalttiasema tai kalkkikiven jauhatus	30	3 840	3 840
<u>Mineraalituotteiden valmistus</u>			
Kiinteä betoniasema tai betonituotetehdas	40	3 360	3 360
Kevytsoratehdas tai kevytbetonitehdas	40	3 360	3 360
Keramiikka- tai posliinitehdas	40	3 360	3 360
Kuitusementtilevytehdas	50	3 600	3 600
<u>Nahan tai tekstiilien laitosmainen tuotanto tai käsittely</u>			
Tekstiilien vesipesula tai kemiallinen pesula	30	3 600	3 600
<u>Elintarvikkeiden tai rehujen valmistus</u>			
Teurastamo	40	3 840	3 840
Lihanjalostuslaitos taikka muu lihaa tai lihatuotteita käsittelevä laitos	40	3 840	3 840
Kalastustuotteita käsittelevä laitos	40	3 840	3 840
Maidon keräily-, käsittely- tai jalostuslaitos taikka jäätelötehdas	50	3 840	3 840
Perunan tai juuresten käsittely- tai jalostuslaitos	30	3 840	3 840
Vihannes-, juurikas-, hedelmä- tai marjavalmistetehdas taikka einestehdas	30	3 840	3 840
Makeistehdas taikka leipomo	40	3 840	3 840
Virvoitusjuomatehdas tai virvoitusjuomien pullottamo	40	3 840	3 840
Panimo, mallastehdas taikka mallas- tai alkoholijuomien pullottamo	50	3 840	3 840
Rehunsekoittamo	40	3 840	3 840
Kahvipaahtimo tai tupakkatehdas	40	3 840	3 840
<u>Eläinsuojat ja kalankasvatus</u>			
Eläinsuoja	20	2 280	2 280
Turkistarha	20	2 280	2 280

MAKSUTAULUKKO v. 2023

2

LAITOS TAI TOIMINTA	Käsittely	Maksu	
	aika (h)	Euroa (€)	
		2022	2023
<u>Liikenne</u>			
Muu lentopaikka kuin lentoasema	50	4 920	4 920
Linja-auto-, kuorma-auto- tai työkonevarikko	20	2 640	2 640
Ulkona sijaitseva moottoriurheilurata	50	6 000	6 000
<u>Jäte- ja vesihuolto</u>			
Louhostoiminnassa syntyneen pysyvän jätteen kaatopaikka	40	3 840	3 840
Laitos, jossa poltetaan maa- ja metsätalouden kasviperäistä jätettä ja käsittelemätöntä puujätettä	50	4 800	4 800
Laitos tai paikka, jossa hyödynnetään tai käsitellään siinä toiminnassa tai sillä paikalla syntyneitä ongelmajätteitä	40	4 920	4 920
Kotitaloudessa tai siihen rinnastettavassa toiminnassa syntyneen ongelmajätteen vastaanottopaikka	40	4 920	4 920
Kompostointilaitos	50	4 920	4 920
Muu jätteiden hyödyntämis- tai käsittelylaitos taikka jätteiden hyödyntämis- tai käsittelypaikka	50	4 920	4 920
Muu jätteiden ammattimainen tai laitospäinen hyödyntäminen tai käsittely	50	4 920	4 920
Jätevesien puhdistamo tai jätevesien johtaminen muualle kuin yleiseen viemäriin	20	1 800	1 800
<u>Muu toiminta</u>			
Ulkona sijaitseva ampumarata	70	6 000	6 000
Laitospäinen, pääosin ulkona tapahtuva hiekkapuhallus	20	2 640	2 640
Eläintarha tai huvipuisto	50	2 640	2 640
Krematorio	40	4 920	4 920
<u>Ympäristönsuojelulain 27 §:n 2 momentin 3 kohdan mukainen toiminta, josta saattaa ympäristössä aiheutua eräistä naapurussuhteista annetun lain 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua kohtuutonta rasitusta</u>	20	1 560	1 560
<u>Ympäristönsuojelulain 12 luvun mukaisten ilmoitusten käsittely</u>			
Tilapäistä melua tai tärinää aiheuttava toiminta	5	660	660
- Järjestöt ja yleishyödylliset yhteisöt		78 e/v	78 e/v
Koeluontoinen toiminta	10	960	960
Poikkeukselliset tilanteet	10	744	744
<u>Vesilain mukaisten asioiden käsittely</u>			
Talousveden ottamisen rajoittaminen (VL 4:10 §)	5	360	360
Tutkimuslupa (VL 18:7 §)	5	300	300
Ojitusasiat (VL 5:5 §)	10	960	960
Vesijohdon tai viemäriin rakentaminen (VL 4:8§)	5	300	300
<u>Muiden asioiden käsittely</u>			
Tarkkailusuunnitelman käsittely ja hyväksyminen	5	300	300
Muiden, kuin haittaa kärsivän asianosaisen aloitteesta vireille paneman ilmeisen perusteettoman asian käsittely	10	440	440
Muu ympäristönsuojelulain mukaisen asian käsittely, euroa / tunti	200	78	78

MAA-AINESTEN OTTAMISUUNNITELMAN
TARKASTAMISESTA JA OTTAMISTOIMINNAN
VALVONNASTA SUORITETTAVAT MAKSUT **2023**

Tuusniemen kunnassa maa-ainesten ottamissuunnitelman tarkastamisesta, ottamistoiminnan valvonnasta sekä muista viranomaistehtävistä suoritettavat maksut.

1 § YLEISTÄ

Maa-ainesten ottamissuunnitelman tarkastamisesta ja ottamistoiminnan valvonnasta sekä muista viranomaistehtävistä luvan hakija tai toimenpiteen suorittaja on velvollinen suorittamaan maa-aineslain (555/81) 23 §:n sekä maankäyttö- ja rakennuslain (132/99) 145 §:n nojalla kunnalle tämän taksan mukaan määräytyvän maksun.

2 § TARKASTUSMAKSU

2022 2023

Ottamissuunnitelman tarkastamisesta luvan hakijan on suoritettava kunnalle seuraavat maksut:

2.1	Suunnitelmaa kohti	240 €	240 €
	+ ottamisalueen pinta-alan mukaan sekä lisäksi hakemuksessa otettavaksi esitetyn maa-ainesmäärän tilavuuden mukaan	0,02 €/m ³	0,02 €
	Kuitenkin vähintään.....		420 €
2.2	Ottamissuunnitelman muutos; siltä osin kuin se koskee voimassa olevan ottamisluvan mukaista aluetta ja ylittää aikaisemmassa luvassa otettavaksi myönnetyn maa-ainesmäärän muutosta kohti	240 €	240 €
	sekä lisäksi hakemuksessa esitetyn aikaisemman luvan ylittävän maa-ainesmäärän tilavuuden mukaan	0,02 €/m ³	0,02 €
2.3	Laajuudeltaan ja vaikutuksiltaan vähäinen hanke, josta ei tarvitse laatia erillistä ottamissuunnitelmaa	240 €	240 €
2.4	Tarkastusmaksua määrättäessä, hakemuksessa otettavaksi esitetystä maa-ainesten määrästä, otetaan 1.000.000 m ³ ylittävältä osalta huomioon 50 %.		
2.5	Jos lupahakemus hylätään, peritään tämän taksan mukaisesta maksusta 50 % kuitenkin vähintään 120 € (120 €/2022).		
2.6	Mikäli luvanhakija peruuttaa lupahakemuksensa ennen kuin lupaviranomainen on ryhtynyt olennaisiin toimenpiteisiin ottamissuunnitelman tarkastamiseksi, palautetaan peritty tarkastusmaksu hakemuksesta kokonaan. Mikäli lupaviranomainen on ryhtynyt olennaisiin toimenpiteisiin ottamissuunnitelman tarkastamiseksi ja lupahakemus peruutetaan ennen päätöksen antamista, peritään toimenpiteitä vastaava osuus maksusta.		
2.7	Jos lupa peruutetaan tai lupamääräyksiä muutetaan maa-aineslain 16 §:n 2 kohdan perusteella, lupaviranomainen voi palauttaa peritystä tarkastusmaksusta ottamatta jäävään maa-ainesmäärän tilavuutta vastaavan osan.		
2.8	Jos luvansaaja luopuu maa-ainesten ottamisesta aloittamatta sitä tai luvan voimassa ollessa, tarkastusmaksua ei palauteta.		
2.9	Hakijan on suoritettava 1 §:ssä tarkoitettu maksu ennen päätöksen antamista. Mikäli maksua ei suoriteta määräajassa, erääntyneelle maksulle on suoritettava korkoa korkolain mukaan.		

3 § VALVONTAMAKSU

Ottamistoiminnan valvonnasta luvanhaltijan on suoritettava vuosittain seuraavat maksut:

3.1 Lupapäätöksessä otettavaksi myönnetyn vuotuisen maa-ainesten

määrän mukaan	0,053 € / k-m ³	0,053 €
+ ottamisalueen pinta-alan mukaan		
Kuitenkin vähintään.....	138 €	138 €

Mikäli lupapäätöksessä otettavaksi myönnetty vuotuinen maa-ainesten ottamismäärä ylittää 20.000 m³, otetaan 20.000 m³ ylittävältä maa-ainesten määrän osalta huomioon 50 % vuotuista valvontamaksua määrättäessä.

Mikäli lupapäätöksessä ei ole esitetty vuotuisia maa-ainesten ottamismääriä, jaetaan valvontamaksua määrättäessä otettava maa-ainesten kokonaismäärä luvan voimassaoloajan vuosien määrällä ja käytetään näin saatua keskiarvoa vuotuisen valvontamaksun määräämisen perusteena.

Mikäli lupa on voimassa vain osa vuotta, peritään kyseiseltä vuodelta vain sitä vastaava osuus otettavaksi sallitun maa-ainemäärän mukaisesta vuotuisesta valvontamaksusta. Mikäli ottamismäärä ylittää, tulee toimia kohdan 3.5 mukaisesti.

3.2 Luvanhaltija on velvollinen maksamaan ensimmäisen vuotuisen valvontamaksun ennen ottamistoimintaa ryhtymistään ja seuraavat valvontamaksut vuosittain kunnan määräämänä ajankohtana ennakkoon.

Erityisestä syystä voidaan hakemuksesta päättää, että valvontamaksu peritään vuosittain kunakin vuonna otetun maa-ainemäärän mukaan jälkikäteen. Tällöin luvanhaltijan on ilmoitettava ennen ottamistoimintaa ryhtymistään valvontaviranomaiselle ottamisen alkamisajankohta, kesto ja arvio otettavasta maa-ainemäärästä.

3.3 Mikäli luvanhaltija ilmoittaa kirjallisesti valvontaviranomaiselle etukäteen ennen vuotuisen valvontamaksun määräämistä, ettei maa-aineksia ko. vuonna oteta, luvanhaltijalta ei peritä kyseisen vuoden valvontamaksua.

3.4 Mikäli luvanhaltija ennen lupa-ajan päättymistä ilmoittaa lopettaneensa kokonaan lupapäätöksessä tarkoitetun maa-ainesten oton ja lupaan liittyvät velvoitteet ovat tulleet täytetyiksi, ei valvontamaksuja ko. vuoden jälkeisiltä vuosilta peritä.

Mikäli lupa peruutetaan maa-aineslain 16 §:n perusteella, ei valvontamaksuja ko. vuoden jälkeisiltä vuosilta peritä edellyttäen, että lupaan liittyvät velvoitteet ovat tulleet täytetyiksi otetulta osalta. Lupavelvoitteiden loppuunsaattamisen valvonnasta aiheutuneet kustannukset kuitenkin peritään.

3.5 Mikäli vuotuinen myönnetty ottamismäärä ylitetään, luvanhaltijan/ottajan on ilmoitettava ylityksestä kirjallisesti valvontaviranomaiselle ja kunnalla on oikeus periä ylityksen osuus valvontamaksusta heti. Vastaava oikeus kunnalla on, jos maa-aineksia otetaan 2.3 kohdassa tarkoitetun ilmoituksen vastaisesti.

3.6 Mikäli valvonta vaatii erityistoimenpiteitä, voidaan valvontakulut periä toimenpiteistä kunnalle aiheutuneiden kustannusten mukaan.

Valvonnan suorittamiseksi tehty tarkastus	168 €	168 €
---	-------	-------

3.7 Mikäli lainvastaisen kotitarveoton johdosta valvontaviranomainen ryhtyy tarkastus-, keskeyttämis- tai muihin toimenpiteisiin, peritään aiheutuneet kulut noudattaen tätä taksaa soveltuvin osin.

3.8 Saman luvanhaltijan lähekkäin sijaitsevien ottamisalueiden valvonnasta peritään --- %:a ottamismäärien mukaan määräytyvästä ko. ottamisalueiden valvontamaksun summasta.

2022 2023

4 § KUULEMINEN

4.1	Naapurin tai asianosaisen kuuleminen	36 € / kuultava	36 €
4.2	Hakemuksesta kuuluttaminen/lehti-ilmoitus, Ilmoituskulut		

5 § VAKUUKSET

5.1	Lupa maa-aineslain mukaisen toimenpiteen suorittamiseen ennen luvan lainvoimaiseksi tuloa		
5.2	Vakuuden hyväksyminen		
5.3	Vakuuden vaihtaminen/muuttaminen	48 €/vakuus	48 €

Vakuuden määrä

Lupamääräysten noudattamiseksi on hakijan annettava hyväksyttävä vakuus ennen ottamistoiminnan aloittamista. Vakuuden on oltava voimassa vähintään puoli vuotta yli hyväksytyyn ottamistoiminnan voimassaoloajan.

Louhinta	4.200 € / ha + 0,042 € / k-m³	4.200 € + 0,042 €
Kaivutyö	2.400 € / ha + 0,042 € / k-m³	2.400 € + 0,042 €

6 § PAKKOKEINOPÄÄTÖKSET

6.1	Valvontaviranomaisen tai sen määräämän viranhaltijan ottamisen keskeyttämispäätös (MAL 15 §)	240 €	240 €
6.2	Valvontaviranomaisen päätös velvoitteiden noudattamisesta (MAL 14 §)	240 €	240 €
6.3	Uhkasakon asettamispäätös (MAL 14 §)	240 €	240 €
6.4	Teettämisuhan asettamispäätös (MAL 14 §)	240€	240 €
6.5	Uhkasakon tuomitsemispäätös (uhkasakko L 10 §)	240 €	240 €
6.6	Teettämisuhan täytäntöönpano (uhkasakko L 15 §)	240 €	240 €

7 § LUVAN VELVOITTEISTA VAPAUTTAMINEN (MAL 13 a §)

Jos lupaan perustuva oikeus maa-ainesten ottamiseen on siirretty toiselle ja hakemuksesta luvan haltija vapautetaan lupaan liittyvistä velvoitteista sekä hyväksytään hänen tilalleen toinen, peritään velvoitteista vapautetulta 156 € (156 €/2022).

Mikäli maa-aineslain 12 §:n mukainen vakuus vaaditaan uudelta luvanhaltijalta, peritään häneltä 5 §:n mukainen maksu.

8 § MAKSUPERUSTEITA

- 8.1 Otettavan maa-aineksen tilavuutena pidetään maksuja määrättäessä maa-aineksen luonnonvaraista tilavuutta (kiintokuutiometrimäärää). Mikäli valvontamaksu peritään jälkikäteen, muunnetaan irto-kuutiometrit kiintokuutiometreiksi jakamalla määrät seuraavilla muuntoluvuilla:

sora	1,25
hiekkä	1,25
louhe	1,8
savi	1,6
multa	1,4

- 8.2 Maksuperusteet ovat yhtäläiset kaikille maa-aineslain mukaan luvanvaraisille maa-aineksille.
- 8.3 Jos tarkastus- tai valvontatehtävät johtuvat luvattomasta tai luvanvastaisesta toimenpiteestä taikka siitä, että toimenpiteen suorittaja muutoin on laiminlyönyt hänelle kuuluvat velvollisuutensa, maksu voidaan periä korotettuna ottaen huomioon kunnalle aiheutuvat ylimääräiset kulut. Mikäli maksua ei suoriteta määräajassa, erääntyneelle maksulle on suoritettava korkoa korkolain mukaan.
- 8.4 Maksuihin sisältyy kunnan asiakirjojen lunastuksesta määräämä maksu.
- 8.5 Taksan mukaisia maksuja määrättäessä otetaan huomioon toimenpiteen laajuus, vaativuus ja viranomaisten käyttämä aika ja muut asiaan vaikuttavat seikat. Tämän perusteella maksua voidaan hankkeen vaativuuden mukaan laskea tai korottaa, mikäli toimenpide olennaisesti poikkeaa keskimääräisestä tasosta.

Vaativaton hanke, maksua alennetaan	_____ %	_____ %	
Vaativa hanke, maksua korotetaan	_____ %	_____ %	_____ %
Erittäin vaativa hanke, maksua korotetaan	_____ %	_____ %	

- 8.6 Tarkastusmaksu määrätään maksun määräämishetkellä voimassa olevan taksan mukaan.
- Valvontamaksu määrätään ensimmäisen kerran maksun määräämishetkellä voimassa olevan taksan mukaan ja sen jälkeen sitä tarkistetaan vuosittain kunakin vuonna valvontamaksun määräämishetkellä voimassa olevan taksan mukaan.
- 8.7 Palautuksen määrä lasketaan maksun määräämishetkellä voimassa olleen taksan mukaan.
- 8.8 Maa-ainesluvan ja ympäristöluvan yhteiskäsittelyssä peritään maa-ainestaksa + 50 % ympäristölupataksasta (malmien tai mineraalien kaivaminen tai maaperän ainesten otto).

9 § MAKSUPERUSTEIDEN HYVÄKSYMINEN JA VOIMAANTULO

Nämä maksuperusteet ovat Tuusniemen teknisen lautakunnan 27.10.2022 hyväksymät § 64 ja Tuusniemen kunnanvaltuuston hyväksymät 28.11.2022 § xx ja tulevat voimaan **1.1.2023** alkaen.

Näiden maksujen päätöksellä kumotaan Tuusniemen kunnanvaltuuston 29.11.2021 hyväksymät maa-ainesten ottamissuunnitelmantarkastamisesta ja ottamistoiminnan valvonnasta suoritettavat maksut.

Näiden maksujen perusteella määrättyt maksut eivät ole arvonlisäverollisia.

TUUSNIEMEN KUNTA**RAKENNUSVALVONTATAKSA V. 2023****Sisältö**

- 1 § Yleistä
- 2 § Rakennusluvut
- 3 § Toimenpideluvat ja -ilmoitukset
- 4 § Purkamisluvat
- 5 § Maisematyöluvut
- 6 § Muita lupakäsittelyn ja rakennustyön valvonnan viranomaistehtäviä
- 7 § Voimassaoleviin lupiin liittyvät päätökset
- 8 § Paikan ja korkeusaseman merkitseminen sekä sijaintikatselmus
- 9 § Rakennusrasite, yhdyskuntatekninen laite, veden johtaminen, ojittaminen, kiinteistöjen yhteisjärjestely ja luonnollisen vedenjuoksun muuttaminen
- 10 § Rakennusten kunnossapito sekä luvaton ja luvanvastainen rakentaminen
- 11 § Poikkeamispäätös, suunnittelutarveratkaisu ja vähäinen poikkeus
- 12 § Muut maksuperusteet ja -ehdot
- 13 § Maksujen hyväksyminen ja voimaantulo

Maksut maankäyttö- ja rakennuslain sekä -asetuksen viranomaistehtävissä (rakennusvalvontaviranomainen)

1 § Yleistä

Maankäyttö- ja rakennuslain 145 §:n mukaan luvan hakija tai toimenpiteen suorittaja on velvollinen suorittamaan viranomaistehtävistä kunnalle maksun, jonka perusteet määrätään kunnan hyväksymässä taksassa. Maksu voidaan periä ennalta. Jos toimenpide jää kokonaan tai osittain suorittamatta, maksu palautetaan hakemuksesta perusteettomilta osilta.

Jos tarkastus- ja valvontatehtävät johtuvat luvattomasta tai luvanvastaisesta rakentamisesta taikka siitä, että luvanhakija tai toimintaan velvollinen on laiminlyönyt hänelle kuuluvan tehtävän, maksu voidaan periä korotettuna ottaen huomioon suoriteuista toimista kunnalle aiheutuneet kulut.

Luvassa määrättyt katselmukset on pidettävä luvan voimassa ollessa ja katselmusten toimittamista on pyydetävä rakennusvalvontaviranomaiselta luvan voimassa ollessa.

Eräntyneelle maksulle on suoritettava korkoa siten kuin korkolaissa säädetään. Maksut voidaan periä siinä järjestyksessä kuin verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007) säädetään.

Kun tämän taksan mukainen maksu määrätään valvontatyömäärän mukaan, kunnan viranhaltija määrää kunkin valvontatehtävän maksun liukuvasti kunnan hyväksymän taksan ala- ja ylärajan puitteissa.

Jos rakennusvalvonnan yhteydessä tarjotaan palveluja, jotka eivät kuulu viranomais-tehtäviin, kunta laatii ja hyväksyy erillisen rakennusvalvonnan palvelutaksan.

Tämä taksa on kokonaisuus ja eri toimenpiteiden maksut on sijoitettu omiksi ryhmiikseen, joista muodostuu lopullinen maksu.

2 § Rakennusluvut

- Rakennuksen rakentamisen tai laajentamisen valvonta (vrt. MRL 125.1 §, 125.2 §, 134–137 §)
- Yksinkertaisen tai vähäisen rakentamisen tai laajentamisen valvonta (vrt. MRL 125.1 § ja MRL 125.2 §)
- Rakennuksen perusteellisen tai kerrosalaa lisäävän korjaamisen valvonta (vrt. MRL 125.2)
- Käyttäjien turvallisuuteen vaikuttavan korjaamisen tai rakennuksen käyttötarkoituksen muutoksien valvonta, myös hormin ja tulisijan rakentaminen olemassa olevaan rakennukseen (vrt. MRL 125.3 § ja 125.4 §).
- Erilaisten rakennuslupaa edellyttävien rakennusten ja hankkeiden valvonta (vrt. MRL 113 §, 115 §, 125 § ja 125 § ja 125.5 §, 176 §)
- Maksuun sisältyy rakennustyönjohdon hyväksynnän valvonta (samaa aikaan tai erikseen haettuna) (vrt. MRL 122 §)

2.1

Rakennuksen rakentaminen (MRL 125.1 §) tai laajentaminen (MRL 125.2 §)

Maksu rakennusta kohti **396** euroa (396 €/2022) ja lisäksi rakennuksen/laajennuksen kokonaisalan mukaan 6 euroa/m² (6 €/2022).

Jos omakotitalon tai loma-asunnon lupahakemuksen yhteydessä esitetään asumiseen liittyvä erillinen talousrakennus, peritään yksi rakennusyksikkömaksu.

2.2

Erillisen sauna- tai talousrakennuksen taikka rakenteiltaan ja varusteiltaan yksinkertaisen/vähäisen rakennuksen taikka katoksen rakentaminen (MRL 125.1 §) tai laajentaminen (MRL 125.2 §)

Maksu rakennusta kohti **240** euroa (240 €/2022) ja lisäksi rakennuksen kokonaisalan mukaan **3,60** euroa/m² (3,60 €/2022).

2.2.1 Maksu erillistä katosta/rakennelmaa kohti 240 euroa ja lisäksi 1,45 €/m².

2.3

Rakennuksen rakentamiseen verrattava tai kerrosalaa lisäävä korjaus- ja muutostyö (MRL 125.2 §)

Rakennuksen korjaus- ja muutostyö, joka on verrattavissa rakennuksen rakentamiseen tai rakennuksen kerrosalaan laskettavan tilan lisääminen, maksu rakennusta kohti **270** euroa (270 €/2022) ja lisäksi rakennuksen muutettavan tai lisättävän osan kokonaisalan mukaan **3,60** euroa/m² (3,60 €/2022).

2.4

Turvallisuus- tai terveys oloihin vaikuttava korjaus- ja muutostyö sekä käyttötarkoituksen olennainen muutos (MRL 125.3 § ja 125.4 §)

Rakennuksen korjaus- ja muutostyö, jolla on vaikutusta rakennuksen käyttäjien turvallisuuteen tai terveydellisiin oloihin sekä rakennuksen tai sen osan käyttötarkoituksen muuttaminen, maksu rakennusta/LVI-järjestelmää kohti **270** euroa (270 €/2022) ja lisäksi rakennuksen muutettavan osan kokonaisalan mukaan **3,60** euroa/m² (3,60 €/2022).

Omakotitalon, loma-asunnon ja asumiseen liittyvän talousrakennuksen vähäisen korjaus- ja muutostyön perusmaksu on puolet tämän kohdan mukaisesta maksusta.

2.5 Muut toimenpiteet, jotka maankäyttö- ja rakennuslain 113 §:n perusteella ovat rakennuksia ja vaativat 125 §:n perusteella rakennuslupan:

Tuulivoimala (suurikokoiset),

maksu riippuen valvontatyömäärästä **270 - 630** euroa / tuulivoimayksikkö.

Kevytrakenteinen rakennelma tai pienehkö laitos rakennuslupana,

maksu riippuen valvontatyömäärästä **270 - 450** euroa.

Laituri (suurikokoinen),

maksu riippuen valvontatyömäärästä **270 - 450** euroa.

Matkaviestintukiasema ja masto,

maksu riippuen valvontatyömäärästä **270 - 450** euroa.

Kylmäasema ja mittarikatos,

maksu riippuen valvontatyömäärästä **270 - 450** euroa.

Mainospylonit,

maksu riippuen valvontatyömäärästä **270 - 450** euroa.

Ravintolateltilta ja vastaava,

maksu riippuen valvontatyömäärästä **270 - 450** euroa.

Muut toimenpiteet, jotka edellyttävät rakennuslupaa,

maksu riippuen valvontatyömäärästä **240 - 420** euroa (240 - 420 €/2022).

Tämän 2 §:n mukaisista määräaikaista rakennuksista tai toimenpiteistä peritään 70 % ja tilapäisistä 50 % pykälässä mainituista maksuista.

3 § Toimenpideluvat ja -ilmoitukset

- Toimenpidelupaa edellyttävien erilaisten hankkeiden valvonta (vrt. MRL 126 §, MRA 62 §, MRL 138 §)
- Toimenpideilmoitusta edellyttävien hankkeiden valvonta (vrt. MRL 129 §, MRA 62 §, 63 §)

3.1

Toimenpiteet, joiden osalta lupa-asian ratkaiseminen edellyttää toimenpidelupaa:

Jätekatos, maksu **240** euroa (240 €/2022).

Kevytrakenteinen rakennelma, maksu **240** euroa (240 €/2022).

Ravintolaterassi, maksu **240** euroa (240 €/2022).

Kiinteistökohtainen jätevesijärjestelmä,
maksu riippuen valvontatyömäärästä **240** euroa.

Maston, suurehkon antennin, kiinteistön tuulivoimalan tai suurehkon valaisin pylvään, piipun, sillan, varastointisäiliön, meluesteen, muistomerkin tai vastaavan rakentaminen,
maksu riippuen valvontatyömäärästä **222 - 360** euroa (222 - 360 €/2022).

Tuulivoimala enintään kahden asunnon kiinteistössä, maksu **240** euroa (240 €/2022).

Laituri, maksu **240** euroa (240 €/2022).

Julkisivutoimenpide, julkisivu- ja kattomateriaalin sekä -muodon muutos

- maksu riippuen valvontatyömäärästä **240 - 396** euroa/rakennus tai toimenpide (240 - 396 €/2022).
- maksu enintään kaksi asuntoa käsittävän rakennuksen osalta **240** euroa (240 €/2022).

Mainoslaite, mainostaulu.

maksu riippuen valvontatyömäärästä **240 - 396** euroa / yksikkö (240 - 396 €/2022).

Aitaaminen, maksu **240** euroa (240 €/2022).

Maalämpö, lämpökaivon poraaminen tai lämmönkeruuputkiston asentaminen,
maksu riippuen valvontatyömäärästä **240 - 396** euroa (240 - 396 €/2022).

Muut toimenpiteet rakentamista tai toimenpidettä kohti,
maksu riippuen valvontatyömäärästä **240 - 396** euroa (240 - 396 €/2022).

Talousrakennus,

maksu riippuen valvontatyömäärästä **240 - 396** euroa (240 - 396 €/2022).

3.2

Rakennusjärjestyksen toimenpideilmoitus, maksu **180** euroa (180 €/2022).

4 § Purkamisluvat

- Rakennuksen tai sen osan purkamisen valvonta (vrt. MRL 127.1 §, MRA 67 §, 69 §)
- Rakennuksen purkamisilmoituksen valvonta (vrt. MRL 127.3 §, MRA 67 §, 69 §)

4.1

Rakennuksen purkaminen erillisessä purkamislupamenettelyssä, maksu **270** euroa / rakennus (270 €/2022).

4.2

Rakennuksen purkaminen niin, että se sisältyy rakennuslupahakemukseen, maksu **90** euroa / rakennus (90 €/2022).

4.3

Rakennuksen purkamisilmoitus, maksu **180** euroa / purkamisilmoitus (180 €/2022).

5 § Maisematyöluvut

- Maisemaa muuttavan maanrakennustyön ja puiden kaatamisen valvonta (vrt. 128 §, 140 §, MRA 69 §)

5.1

Maisemaa muuttava maanrakennustyö, puiden kaataminen ja muu näihin verrattava toimenpide, - Maisematyölupa maksu riippuen valvontatyömäärästä **270 - 450** euroa (270 - 450 €/2022).

5.2

Jos lupahakemusta käsiteltäessä todetaan, että hanke voidaan toteuttaa ilman maisematyö- tai maa-aineslupaa, maksu riippuen valvontatyömäärästä **0** euroa (0 €/2022).

6 § Muita lupakäsittelyn ja rakennustyön valvonnan viranomaistehtäviä

- Viranomaisen toimesta tapahtuva rakennus-, toimenpide-, purkamis- ja maisematyölupahakemuksen sekä suunnittelutarve- ja poikkeamista koskevan hakemuksen vireilletulosta naapureille ilmoittaminen (Vrt. MRL 133.1 §, 173 §, 174 §, MRA 65 §).
- Viranomaisen toimesta rakennuspaikalla tapahtuvan katselmuksen järjestäminen (Vrt. MRL 133.2 §). Huom. Jos naapuria ei ole ennen katselmusta kuultu erillisessä menettelyssä, niin katselmuskutsu rinnastetaan vireilletulon ilmoittamiseen.
- Rakennustyön tai toimenpiteen aloittamisoikeuden myöntäminen ennen luvan lainvoimaisuutta (Vrt. MRL 144)
- Kokoontumistilan enimmäishenkilömäärän vahvistaminen (Vrt. MRA 54 §)
- Lupa naapurin alueen käyttämiseen (Vrt. MRL 149.4 §)
- Kvv-työnjohdon, Iv-työnjohdon hakemus /-ilmoitus ja rakennustyönjohdon vaihtaminen (Vrt. MRL 122 §)
- Rakennuttajavalvonta (Vrt. MRL 151.1 §)
- Asiantuntijatarkastus (Vrt. MRL 151.3 §)
- Ulkopuolinen tarkastus (Vrt. MRL 151.4 §)
- Suunnitelmista poikkeaminen (Vrt. MRA 79 §)

6.1

Lupahakemuksen vireilletulosta ilmoittaminen (MRL 133.1, 173 §), - maksu **108** euroa/naapurikiinteistö.

Vähäisen hankkeen tai omakotitalon ja asumiseen liittyvän talousrakennuksen osalta maksu on puolet tämän kohdan maksusta.
Lisäksi peritään mahdolliset kuulutus- ja ilmoituskustannukset todellisten kustannusten mukaan.

6.2

Katselmuksen pitäminen naapurien kuulemiseksi (MRL 133.2 §),
maksu riippuen valvontatyömäärästä **300 - 480** euroa/katselmus (300 - 480 €/2022).

6.3

Aloittamisoikeuden myöntäminen (MRL 144 §),
maksu **300** euroa/hanke (300 €/2022).
Lupapäätöksen yhteydessä: maksu **108** euroa/hanke.

6.4

Kokoontumistilan enimmäishenkilömäärän vahvistaminen erillisellä päätöksellä (MRA 54 §),
maksu **300** euroa/kokoontumistila (300 €/2022).

6.5

Lupa naapurin alueen käyttämiseen hakijalle välttämättömän rakennustyön tai muun toimenpiteen suorittamiseen (MRL 149.4 §),
maksu **300** euroa/lupa (300 €/2022).

6.6

Kvv-työnjohdon, Iv-työnjohdon hakemus /-ilmoitus ja rakennustyönjohdon vaihtaminen, kun rakennuskohteeseen hyväksytään uusi työnjohtaja aikaisemman työnjohtajan sijaan,
maksu **90** euroa/hakemus (90 €/2022).

6.7

Päätös rakennuttajavalvonnasta ja valvontasuunnitelmasta,
maksu **300** euroa/hakemus, kun toimenpiteen kokonaisala > 1200 m²
maksu **396** euroa/hakemus, kun toimenpiteen kokonaisala < 1200 m²
300 - 396 €/2022).
Hyvitys rakennuslupamaksusta (2 §) harkitaan tapauskohtaisesti.

6.8

Päätös asiantuntijatarkastuksesta ja ulkopuolisesta tarkastuksesta,
maksu riippuen päätöksen valvontatyömäärästä **270 - 450** euroa/hakemus (270 - 450 €/2022).

6.9

Viranomaisen suorittama, muu kuin lupapäätöksessä määrätty katselmus, viranomaisen myöntämä todistus tai lausunto,
maksu **216** euroa/toimenpide **ja lisäksi 60 euroa/tunti** (216 €/2022).

6.10

Suunnitelmista poikkeaminen (MRA 79 §),
maksu **270** euroa (270 €/2022) ja lisäksi muutettavan rakennuksen tai sen osan kokonaisalan mukaan **0,90** euroa/m², (0,90 €/2022) pientalon ja talousrakennuksen osalta maksusta peritään 50 %.

6.11**Luvan voimassaolon päätyttyä pidettävä katselmus tai muu viranomaistoimenpide,**

maksu riippuen valvontamäärästä **216 - 360** euroa/katselmus tai toimenpide (216 - 360 €/2022).

7 § Voimassaoleviin lupiin liittyvät päätökset

- Luvan voimassaolon pidentäminen, asetetun määräajan tai lupaehtojen muuttaminen (Vrt. MRL 143 §, 141§, 176 §)

7.1

Myönnetyn luvan voimassaolon pidentäminen töiden aloittamiseksi ja työn loppuunsaattamiseksi - Jatkoaika (MRL 143.2 §) sekä asetetun määräajan tai lupaehtojen muuttaminen tai muu rakennusluvan muuttaminen, maksu riippuen valvontatyömäärästä **300 - 396** euroa (300 - 396 €/2022).

8 § Paikan ja korkeusaseman merkitseminen sekä sijaintikatselmus

- Rakennuksen paikan ja korkeusaseman merkitseminen (Vrt. MRL 150 §, MRA 75 §)

8.1

Taksan kohdan 2.1 mukainen rakennus, As.rak. - Kesämökki ym. maksu **300** euroa (300 €/2022).

8.2

Taksan kohdan 2.2 mukainen rakennus, Kevytrakenteinen - rantasauna maksu **240** euroa (240 €/2021).

8.3

Muut rakennukset, Teollisuushallit ym. maksu **420** euroa (420 €/2022).

Paikan merkitseminen sisältää neljä pistettä/rakennus ja kultakin lisäpisteeltä veloitetaan **0** euroa (0 €/2022).

Jos toimenpide käsittää vain sijainninmerkinnän tai sijaintikatselmuksen, on maksu puolet kohtien 8.1–8.3 mukaisesta maksusta.

8.4

Rakennelmien ja tekniset laitteiden sijainnin tarkastus, erillisenä toimenpiteenä **216** euroa (216 €/2022) tai sijaintikatselmuksen yhteydessä **0** euroa (0 €/2022).

9 § Rakennusrasite, yhdyskuntatekninen laite, veden johtaminen, ojittaminen, kiinteistöjen yhteisjärjestely ja luonnollisen vedenjuoksun muuttaminen

- Rakennusrasitteen perustaminen (Vrt. MRL 158 §)
- Asemakaavan edellyttämä rasite (Vrt. MRL 159 §)
- Yhdyskuntaa tai kiinteistöä koskevan johdon sijoittaminen (Vrt. MRL 161 §)
- Veden johtaminen ja ojittaminen (Vrt. MRL 161 a §)
- Kiinteistöjen yhteisjärjestely (Vrt. MRL 164 §)
- Luonnollisen vedenjuoksun muuttamista koskeva haitta (Vrt. MRL 165 §)

9.1

Rakennusrasitteen perustaminen, muuttaminen tai poistaminen,
maksu ____ euroa/päätös ja ____ euroa kultakin rasitteesta. - **Ei suoriteta.**

9.2

Yhdyskuntaa tai kiinteistöä palvelevan johdon, vähäisen laitteen, rakennelman, laitoksen, vesijohdon, ojan, suojapenkereen tai pumppuaseman sijoittamispäätös,
maksu riippuen valvontatyömäärästä **720 - 840** euroa/päätös (720 - 840 €/2022).

9.3

Päätös kiinteistöjen yhteisjärjestelystä,
maksu --- euroa/päätös.

9.4

Luonnollisen vedenjuoksun muuttaminen kiinteistöllä,
maksu riippuen valvontatyömäärästä **300 - 480** euroa/kiinteistö, joka todetaan laiminlyöneen huolehtimisvelvollisuuden tai /kiinteistö, jonka hakemus ei johda määräyksen antamiseen (300 - 480 €/2022).

10 § Rakennusten kunnossapito sekä luvaton ja luvanvastaisen rakentaminen

- Rakennuksen kunnossapito (Vrt. MRL 166 §)
- Korttelialueen järjestely (Vrt. MRL 167 §)
- Velvoitepäätös (Vrt. MRL 170 §)
- Rakennustyön keskeyttäminen (Vrt. MRL 180 §)
- Uhkasakko ja teettämisuhka (Vrt. MRL 182 §, uhkasakkolaki 6 §, 10 §, 15 §)

10.1

Maankäyttö- ja rakennuslain 182 §:n mukaan jos joku ryhtyy toimiin tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastaisesti taikka lyö laimin näihin perustuvan velvollisuutensa, kunnan rakennusvalvontaviranomainen voi päätöksellään velvoittaa niskoittelijan määräajassa oikaisemaan sen, mitä on tehty tai lyöty laimin.

Viranhaltijan antama kirjallinen määräys,

maksu riippuen valvontatyömäärästä **240 - 360** euroa /määräys (240 - 360 €/2022).

10.2

Korttelialueen järjestelyä koskeva määräys,

maksu riippuen valvontatyömäärästä **420 - 510** euroa/määräys (420 - 510 €/ 2022).

10.3**Keskeneräinen rakennustyö, veloittepäätös,**

maksu riippuen valvontatyömäärästä **360 - 450** euroa/päätös (360 – 450 €/2022).

10.4**Viranhaltijan antama keskeyttämismääräys ja rakennusvalvontaviranomaisen keskeyttämisen pysyttämisen tai poistamispäätös,**

maksu **480** euroa/päätös (480 €/2022).

10.5**Rakennusvalvontaviranomaisen päätös, johon sisältyy uhkasakon asettaminen tai teettämisuhka,**

maksu riippuen työmäärästä **420 - 480** euroa/päätös (420 – 480 €/2022).

10.6**Päätös uhkasakon tuomitsemisesta tai teettämisuhan täytäntöönpanosta,**

maksu riippuen työmäärästä **420 - 480** euroa/päätös (420 – 480 €/2022).

11 § Poikkeamispäätös, suunnittelutarveratkaisu ja vähäinen poikkeus

- Suunnittelutarveratkaisu (Vrt. MRL 16 §, 137 §)
- Poikkeamispäätös (Vrt. MRL 171 §, 172 §, 173 §)
- Vähäinen poikkeaminen rakennusluvan yhteydessä (Vrt. MRL 175 §, 171 §, 172 §)
- Naapureille tiedottaminen/kuuleminen taksan 6 §:n mukaan

11.1**Suunnittelutarveratkaisu,**

maksu riippuen valvontatyömäärästä **300 - 396** euroa/päätös (300 – 396 €/2022).

11.2**Kunnan poikkeamispäätös,**

maksu riippuen valvontatyömäärästä **420 - 480** euroa/hakemus (420 – 480 €/2022).

Jos kohtien 11.1 tai 11.2 mukainen hakemus hylätään, maksu on enintään **420** euroa (420 €/2022).

11.3**Lupa viranomaisen lupapäätöksen yhteydessä myöntämä vähäinen poikkeaminen,**

maksu riippuen valvontatyömäärästä **60** euroa/hakemus (60 €/2022).

Kohtiin 11.1–11.3 lisätään kuulemiskustannukset taksan kohdan 6 §:n mukaisesti.

12 § Muut maksuperusteet ja -ehdot

- Maankäyttö- ja rakennuslain 145 §:n mukaan, jos toimenpide jää kokonaan tai osittain suorittamatta, maksu on hakemuksesta perusteettomilta osin palautettava.
- Jos tarkastus- ja valvontatehtävät johtuvat luvattomasta tai luvanvastaisesta rakentamisesta taikka siitä, että luvanhakija tai toimintaan velvollinen on laiminlyönyt hänelle kuuluvan tehtävän, maksu voidaan periä korotettuna ottaen huomioon suoritetuista toimituksista kunnalle aiheutuneet kulut.

12.1

Maksun palauttaminen, alentaminen ja korottaminen eräissä tapauksissa

Jos hallinto-oikeus tai korkein hallinto-oikeus toteaa, että hakija ei ole hakemansa luvan tarpeessa, luvasta peritty maksu palautetaan hakemuksesta kokonaisuudessaan.

Kun luvanhakija ilmoittaa luopuvansa voimassa olevasta luvasta, ennen kuin mihinkään luvan tarkoittamiin toimenpiteisiin on ryhdytty, luvanhaltijalle palautetaan hakemuksesta 50 % suoritetusta maksusta. Maksun palautusta on haettava kahden vuoden kuluessa ilmoituksesta luopua luvasta.

Jos luvan voimassa ollessa haetaan lupaa rakennustyön tai toimenpiteen suorittamiseen uusien suunnitelmien mukaisesti, vanhasta lupamaksusta hyvitetään hakemuksesta 50 % luvan maksua määrättäessä.

Jos rakennuksen rakentamista varten myönnetyn rakennusluvan voimassaolo raukeaa, luvanhaltijalle palautetaan hakemuksesta osa suoritetusta lupamaksusta riippuen viranomaisen siihen mennessä suorittamasta tarkastustoimenpiteestä, kuitenkin enintään 50 %.

Jos rakennuslupa koskee useita rakennuksia ja lupa on toteutettu jonkin rakennuksen osalta, voidaan hakemuksesta palauttaa se maksun osa, joka vastaa luvan rauenneesta osasta suoritettua maksua.

Mikäli lupahakemus hylätään, peritään luvanhakijalta enintään 50 % maksuperusteiden mukaisesta maksusta.

Jos oikaisuvaatimuksen tuloksena viranhaltijan päätöstä muutetaan, peritään hakijalta lopullisen päätöksen mukaan määräytyvä maksu ja otetaan huomioon suoritettu maksu.

Rakennuksen sijaintia ja korkeusasemaa koskeva viranomaismaksu (8 §) palautetaan tai hyvitetään hakemuksesta siltä osin, kuin luvassa määrätty tätä koskeva toimenpide on jäänyt suorittamatta.

Jos kunnan päättämien maksujen mukaan määräytyvä maksu on yksittäistapauksessa olennaisesti suurempi, kuin mitä ovat asian käsittelystä kunnalle aiheutuvat kulut, maksua voidaan alentaa ottaen huomioon asian käsittelyyn kulunut työaika, työmäärä ja muut asiaan vaikuttavat seikat. Alennus voi olla enintään 25 %.

Jos näiden maksujen mukaan määräytyvä maksu on yksittäistapauksessa olennaisesti pienempi, kuin mitä ovat asian käsittelystä kunnalle aiheutuvat kulut, maksua voidaan korottaa ottaen huomioon asian käsittelyyn kulunut työaika, työmäärä ja muut asiaan vaikuttavat seikat. Korotus voi olla enintään 25 %.

Jos tarkastus- ja valvontatehtävät johtuvat luvattomasta tai luvanvastaisesta rakentamisesta taikka siitä, että luvanhakija tai toimintaan velvollinen on laiminlyönyt hänelle kuuluvan tehtävän, maksu voidaan periä korotettuna ottaen huomioon suorituista toimista kunnalle aiheutuneet kulut, kuitenkin enintään kaksinkertaisena.

12.2

Maksun suorittaminen

Kun lupapäätös on tehty tai muu viranomaistehtävä on suoritettu, niin näiden maksujen mukainen maksu on maksettava laskussa määrättyssä ajassa.

Jos maksua ei makseta laskussa määrättyssä ajassa, erääntyneelle maksulle on maksettava viivästyskorkoa siten, kuin korkolaissa on määrätty. Korkolain mukainen viivästyskorkoprosentti merkitään kuhunkin laskuun. Asiakirjojen lunastusmaksu sisältyy maksuun.

Jos näiden maksujen mukaisia laskuja ei makseta määräajassa, maksut ovat maankäyttö- ja rakennuslain 145 §:n mukaisesti ulosottokelpoisia.

12.3

Rakennuskohtainen perusmaksu ja kokonaisalan laskenta maksua määrätessä

Jos rakennuksessa suoritetaan samanaikaisesti useita tämän taksan eri kohtien mukaisia toimenpiteitä, rakennuskohtainen perusmaksu veloitetaan vain kertaalleen.

Jos rakennuksen tai sen osan kokonaisala ylittää 5000 neliometriä, niin ylittävältä osalta otetaan huomioon 75 % kokonaisalasta maksua määrätessä. Jos kokonaisala ylittää 10000 neliometriä, niin ylittävältä osalta otetaan huomioon 50 % kokonaisalasta maksua määrätessä.

Rakennuksen kokonaisalaa lasketaan kerrosten, kellarikerroksen ja käyttöullakon pinta-ala ulkoseinän ulkopinnan mukaan. Kokonaisalaa ei kuitenkaan lasketa alle 1,6 metriä matalampia tiloja. Myöskään rakennuksen parvekkeita ja vähäisiä katoksia ei lasketa kokonaisalaa. Rakennuksen tai rakennuksen osan korjaus- ja muutosalueiden pinta-ala lasketaan soveltuvin osin kokonaisalan laskemista koskevien periaatteiden mukaan.

12.4

Muistutukset ja oikaisunhaku määrätystä maksusta

Näiden maksujen perusteella määrättyä maksua koskevat muistutukset on tehtävä laskusta ilmenevässä ajassa kunnan/kaupungin rakennusvalvonnalle. Rakennusvalvonta voi muistutuksen johdosta korjata laskussa olevan virheen.

Jos muistutus on tehty määräajassa, mutta maksua ei ole rakennusvalvonnassa muutettu, niin muistutuksen tekijä voi hakea oikaisua annettuun päätökseen siten kuin kuntalaissa säädetään.

13 § Maksujen hyväksyminen ja voimaantulo

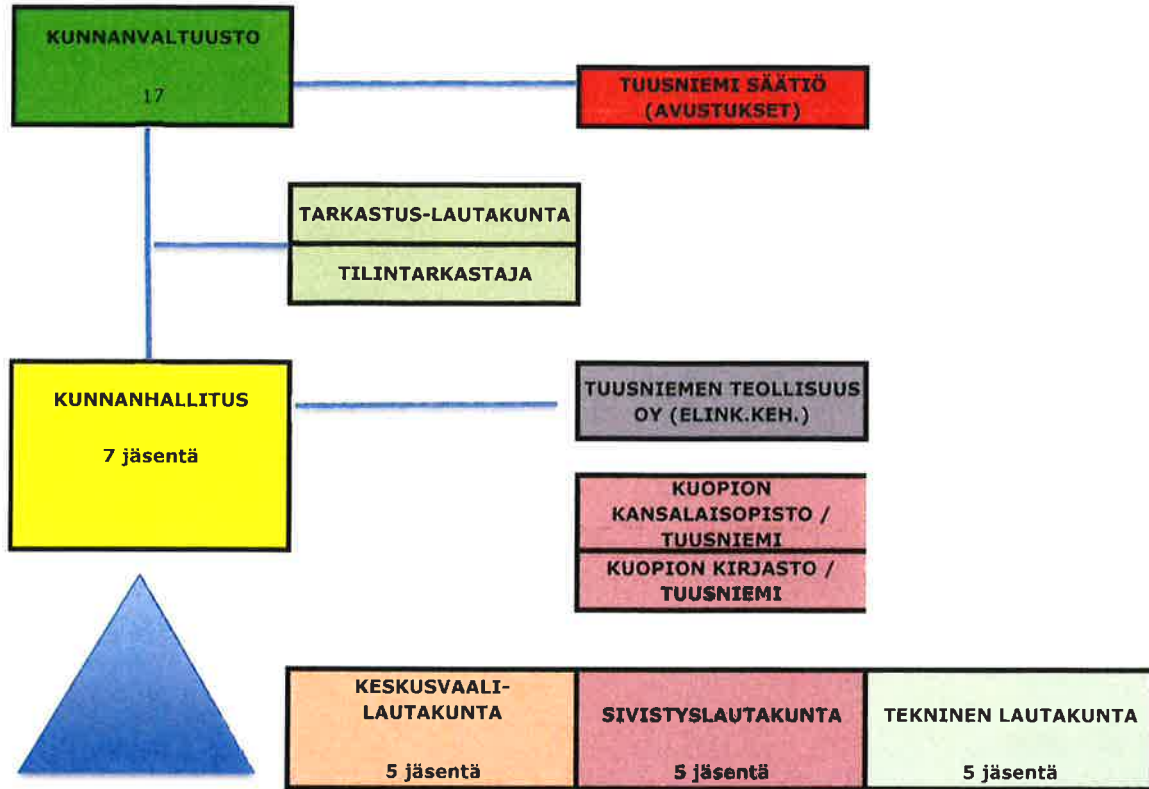
Nämä maksut ovat Tuusniemen kunnan teknisen lautakunnan 27.10.2022 hyväksymät § 62 ja Tuusniemen kunnanvaltuuston 28.11.2022 hyväksymät § xx.

Nämä maksut tulevat voimaan 1.1.2023. Maksu määräytyy niiden maksujen mukaan, jotka ovat voimassa lupapäätöksen tekemispäivänä tai viranomaistehtävän suorittamishetkellä.

Näiden maksujen perusteella määrätty maksut eivät ole arvonlisäverollisia.

Näiden maksujen päätöksellä kumotaan Tuusniemen kunnanvaltuuston **29.11.2021** hyväksymät rakennusvalvonnan maksut.

TUUSNIEMEN KUNNAN ORGANISAATIOKAAVIO 2023

KUNNANJOHTAJA 1htv	KUNNAN JOHTORYHMÄ 5hlö + TT:n toimitusjohtaja 1hlö		
Kunnanhallituksen esittelijä			
Johtoryhmän esimies	KESKUSHALLINTO	SIVISTYSTOIMI	TEKNINEN TOIMI
Ylikunnallinen yhtelstyö	HALLINTOJOHTAJA 1htv	REHTORI 1htv	TEKNINEN JOHTAJA 1htv
Konserniohjaus ja valvonta	Hallituksen ja valtuuston valmistelu ja	Esi-, perus- ja lukio-opetukset	Tekniset palvelut
Edunvalvonta ja verkostot	täytäntöönpanotehtävät kj:n kanssa	Varhaiskasvatuspalvelut	Ympäristöpalvelut
Viestintä ja tiedottaminen	Talous- ja palkkahallinto (controller)	Kansalaisopistopalvelut (Kuopio)	Kunnallistekniikka sis. vesihuolto
Valmiussuunnittelu	Henkilöstöasiat (kalkki toimialat)	Kirjastopalvelut (Kuopio)	Kiinteistö- ja siivouspalvelut
	ICT- ja hankinta-asiat	Vapaa-alkapalvelut	Kaavoitus (ulkoistettuna)
	Vaali- ja tarkastustoiminta		Asunto- ja tonttiasiat
	Keskuskeittiöpalvelut		

Tytäryhteisöt:	Kuntayhtymät:	Osakkuusyhteisöt:	Yhdistelemättömät osakkuusyhteisöt:
Tuusniemen Teollisuus Oy	Savon koulutuskuntayhtymä	Tuusniemen Aluelämpö Oy	Ki Oy Tuusniemen Keskipiha
Ki Oy Tuusniemen Turula	Pohjois-Savon liitto	Koillis-Savon Vesi Oy	As Oy Tuusniemen Peltotie
Tuusniemen Virastotalo Oy		Ki Oy Tuusniemen Meijerinranta	
Tuusniemen Kehittämissäätiö sr		As Oy Hietaranta	
As Oy Hoikanranta			

TUUSNIEMEN KUNTA

Tilivelvolliset 1.1.2023

KÄYTTÖTALOUSOSA

Tilivelvolliset

Keskusvaalilautakunta

Vaalit

hallintojohtaja, lautakunnan jäsenet

Tarkastuslautakunta

Tilintarkastus

lautakunnan jäsenet

Kunnanhallitus

Keskushallinto

Elinkeinotoimi ja kehittämispalvelut

Muu yleis- ja keskushallinto

Ateriapalvelut

kunnanjohtaja, hallintojohtaja,

kunnanjohtaja, kunnanhallituksen jäsenet

hallintojohtaja, kunnanhallituksen jäsenet

hallintojohtaja, kunnanhallituksen jäsenet

Sivistyslautakunta

Perusopetus

Lukiokoulutus

Varhaiskasvatus

Kansalaisopisto

Kirjasto

Vapaa-aikapalvelut

rehtori, lautakunnan jäsenet

rehtori, lautakunnan jäsenet

rehtori, lautakunnan jäsenet

rehtori, lautakunnan jäsenet

rehtori, lautakunnan jäsenet

rehtori, lautakunnan jäsenet

Tekninen lautakunta

Yhdyskuntatekniset palvelut

Kiinteistötoimi

Vesihuolto

Rakennusvalvonta

Ympäristöpalvelut

Yksityistiet

tekninen johtaja, lautakunnan jäsenet

tekninen johtaja, lautakunnan jäsenet

tekninen johtaja, lautakunnan jäsenet

tekninen johtaja, lautakunnan jäsenet

tekninen johtaja, lautakunnan jäsenet

tekninen johtaja, lautakunnan jäsenet

Hyväksytään talousarviokäsittelyn yhteydessä ja on voimassa talousarviovuoden ajan.

1 § Soveltamisala

Luottamushenkilötyöhön käytetty aika on kasvanut merkittävästi 2000-luvulla. Kunnan luottamushenkilöille suoritetaan palkkiota luottamustoimen hoitamisesta ja korvausta ansionmenetyksestä sekä kustannuksista, joita luottamustoimen vuoksi aiheutuu sijaisen palkkaamisesta, lastenhoidon järjestämisestä tai muusta vastaavasta syystä, sekä matkakustannusten korvausta ja päivärahaa tämän palkkiosäännön mukaan.

Toimielimen esittelijöinä tai kutsuttuina asiantuntijoina toimiville KVTES:in ja OVTES:in alaisille viranhaltijoille/työntekijöille maksetaan kokouspalkkiot kertapalkkiona (KVTES) LUKU II PALKKAUS 14 § 2 mom. mukaan kello 16.00 jälkeen alkavista kokouksista, jos hän on kokouksessa toimivaltaisen viranomaisen määräyksen nojalla muulloin kuin säännöllisenä työaikanaan. Kertapalkkiot luetaan eläkepalkkaan ja niistä maksetaan eläkelakien mukaiset eläkemaksut.

Kertapalkkiot maksetaan viranhaltijan/työntekijän palvelussuhteen palkassa kuukausittain jälkikäteen. Palkkioiden maksamisessa toimitaan palkkiosäännön 2 § 1 kohta ja 3 §:n 1 kohta mukaisesti.

2 § Kokouspalkkiot

Kunnan toimielinten kokouksista suoritetaan palkkiota seuraavasti:

1. Kunnanvaltuusto ja sen valiokunnat, kunnanhallitus ja sen toimikunnat sekä tarkastuslautakunta 55 euroa. Muut lautakunnat, johtokunnat ja muut toimielimet 45 euroa.
2. Puheenjohtajalle tai kokouksessa puheenjohtajana toimivalle varapuheenjohtajalle suoritetaan kokouspalkkio, joka vastaa asianomaisen toimielimen jäsenen 1 momentissa mainittua kokouspalkkiota korotettuna 50 %:lla.
3. Kunnanvaltuuston puheenjohtajalle tai varapuheenjohtajalle, joka osallistuu kunnanhallituksen kokoukseen, samoin kuin kunnanhallituksen puheenjohtajalle, varapuheenjohtajalle ja jäsenelle, joka osallistuu kunnanvaltuuston kokoukseen tai muiden hallintoelinten kokouksiin kunnanhallituksen puheenjohtajana tai muutoin määrätyle edustajalle suoritetaan kokouspalkkio samojen perusteiden mukaan kuin asianomaisen toimielimen jäsenelle.

3 § Samana päivänä pidetyt kokoukset

1. Yli 3 tuntia kestävästä kokouksesta suoritetaan 2 § 1 momentissa mainittu kokouspalkkio 50 %:lla korotettuna.
2. Jos toimielin pitää samana kalenterivuorokautena useamman kuin yhden kokouksen katsotaan ne kokouspalkkiota laskettaessa yhdeksi kokoukseksi, ellei kokousten välinen aika ole yli kaksi tuntia.

4 § Vuosipalkkiot

2(3)

1. Kunnanvaltuuston ja -hallituksen puheenjohtajille suoritetaan edellä 2 §:ssä määrättyjen kokouspalkkioiden lisäksi puheenjohtajan tehtävistä palkkiota seuraavasti:

- Kunnanhallituksen puheenjohtaja	200 euroa/kk
- Kunnanvaltuuston puheenjohtaja	150 euroa/kk
- Kunnanhallituksen varapuheenjohtaja	50 euroa/kk
- Kunnanvaltuuston varapuheenjohtajat	50 euroa/kk
2. Mikäli puheenjohtaja on estynyt hoitamasta tehtäviään, lakkaa hänen oikeutensa palkkioon ja puheenjohtajan palkkio maksetaan varapuheenjohtajalle, kunnes puheenjohtaja palaa hoitamaan tehtäviään.
3. Vuosipalkkiota on katsottava maksettavan mm. kokouksiin valmistautumisesta, asioihin perehtymisestä, asioiden tiedottamisesta, pöytäkirjan allekirjoittamisesta, kunnan edustamisesta ja mahdollisista vastaanottoajoista, jotka aiheuttavat enemmän työtä kuin vastaavan toimielimen jäsenyys.

5 § Sihteerin palkkio

Toimielimen sihteerinä toimivalle luottamushenkilölle suoritetaan 2 §:n 1 momentissa mainittu kokouspalkkio 50 %:lla korotettuna, jollei hän saa tehtävästään vuosi-, kuukausi- tai muuta eri palkkiota.

6 § Katselmus, neuvottelu, toimitus

1. Katselmuksesta, neuvottelusta tai muusta toimituksesta, johon kunnan toimielimen jäsen osallistuu toimielimen tai kunnanjohtajan päätöksen perusteella ja josta laaditaan pöytäkirja tai muistio, maksetaan palkkiota 45 euroa.
2. Yli kolme tuntia kestävään, edellä 1 momentissa mainittuun katselmukseen, neuvotteluun tai toimitukseen sovelletaan mitä edellä 3 §:ssä on määrätty.

7 § Yhtymäkokoukset

Kuntayhtymäkokousedustajaksi nimetyille edustajalle maksetaan kokouspalkkiota soveltuvien kohdina samojen perusteiden mukaan kuin 2 - 7 §:ssä on määrätty, jollei kunnan edustaja saa palkkiota muun kunnan tai toimielimen suorittamana.

8 § Keskusvaalilautakunta, vaalilautakunta, vaalitoimikunta

1. Keskusvaalilautakunnan, vaalitoimikunnan puheenjohtajalle ja jäsenelle maksetaan kokouksista palkkio 2 §:n mukaan.
2. Äänestystapahtuman valvontaan osallistuville vaalilautakunnan jäsenille maksetaan palkkiota 110 euroa/vaalipäivä, puheenjohtajalle 150 euroa/vaalipäivä. Tämä sisältää korvauksen vaalitoimituksen päätyttyä suoritettavasta laskentatyöstä.
3. Vaalitoimikunnan toimituspäivältä maksetaan palkkio 2 §:n mukaan.
4. Mikäli vaalilautakuntaan tai -toimikuntaan kuuluva on vaalitoimituspäivänä läsnä vähemmän kuin puolet vaalihuoneiston aukioloajasta, palkkio on puolet edellä mainitusta.

9 § Ansionmenetyksen korvaus

3(3)

1. Luottamushenkilölle suoritetaan korvausta säännöllisen työajan ansionmenetyksestä ja luottamustoimen vuoksi aiheutuvista 1 §:ssä tarkoitetuista kustannuksista kultakin alkavalta tunnilta, ei kuitenkaan enemmältä kuin kahdeksalta tunnilta kalenterivuorokaudessa. Tuntikorvauksen enimmäismäärä on 24 euroa.
2. Saadakseen korvausta työansionmenetyksestä luottamushenkilön tulee esittää työnantajan todistus siitä. Todistuksesta on myös käytävä ilmi, että luottamustoimen hoitamiseen käytetty aika olisi ollut hänen työaikaansa ja että hänelle ei makseta siltä ajalta palkkaa.
3. Luottamushenkilön, joka tekee ansio- tai muuta työtä olematta työsuhteessa taikka virka- tai muussa julkisoikeudellisessa toimisuhteessa, tulee esittää kirjallisesti riittävä selvitys ansionmenetyksestään.
4. Saadakseen korvausta kustannuksista, joita luottamustoimen vuoksi aiheutuu sijaisen palkkaamisesta, lastenhoidon järjestämisestä tai muusta vastaavasta syystä, luottamushenkilön tulee esittää kirjallisesti riittävä selvitys tällaisista kustannuksistaan. Kustannusten enimmäismäärään noudatetaan mitä edellä 1 momentissa on määrätty.
5. Ansionmenetystä maksetaan itsenäiselle yrittäjälle tms. (esim. maanviljelijä) ilman erillistä kirjallista todistusta tai selvitystä, mikäli todellista ansionmenetystä on tapahtunut ja mikäli ao. allekirjoituksellaan vakuuttaa ansionmenetystä tapahtuneen ja mikäli kirjallisen todistuksen tai selvityksen jättäminen on jostain syystä mahdotonta tai kohtuutonta. Tällöin sovellettava korvaus on 12 euroa/h, ellei ao. luottamushenkilö esitä selvitystä korkeammasta korvausperusteesta.

10 § Matkakustannusten ja muiden kustannusten korvaus

Luottamushenkilöiden kokousmatkoista ja muista luottamustoimen hoitamiseksi tehdyistä matkoista suoritetaan matkakustannusten korvausta, päivärahaa, ateriakorvausta, majoittumiskorvausta, yömatkarahaa ja kurssipäivärahaa soveltuvin osin kunnallisen yleisen virkaehtosopimuksen mukaisesti.

11 § Vaatimuksen jättäminen

Ansionmenetyksen ja kustannusten korvaamista koskeva vaatimus on esitettävä kuuden kuukauden kuluessa sille henkilölle, jolle voimassa olevien määräysten mukaan laskun hyväksyminen kuuluu.

12 § Erinäisiä määräyksiä

1. Tässä säännössä mainitut palkkiot maksetaan neljännesvuosittain.
2. Pöytäkirjan tarkastustoimituksesta maksetaan ainoastaan matkakorvaus, mikäli se on aiheellista.
3. Sellaisista luottamustehtävistä, joita ei ole mainittu tässä säännössä, kunnanhallitus määrää tarvittaessa palkkiot erikseen.
4. Kunnanhallitus voi erikseen päättää, että hallituksen tai valtuuston puheenjohtajalle maksetaan puhelinkorvaus.

